

Redefining
THE REAL ESTATE EXPERIENCE

Community
ROYAL LEPAGE
Canada's #1 Brokerage

TALINE SAGHARIAN
SALES REPRESENTATIVE

OFFICE: 905.731.2000
DIRECT: 416.522.8426
Taline@RoyalLepage.ca
TalineSagharian.com

ՀՀԴ Գանատայի Կեդրոնական Կոմիտեն Կեանքի Կը Կոչէ «Արցախի Օժանդակութեան Յանձնախումբ»

Վերջերս, ՀՀԴ Գանատայի Կեդրոնական Կոմիտեն յայտարարութեամբ մը վերականգնեց Արցախի Օժանդակութեան Յանձնախումբը:

Ստորեւ՝ յայտարարութիւնը.

ՀՀԴ Գանատայի Կեդրոնական Կոմիտեն, մշտապէս պատրաստակամ ըլլալով իր բոլոր կարելիութիւններով արձագանգելու ազատ եւ անկախ Արցախի հզօրացման ջանքերուն, կը շարունակէ ունենալ իր ներդրումը Արցախի պետականութեան ամրապնդման առաքելութեան մէջ:

Կեդրոնական Կոմիտեն՝ խիստ կարեւորելով Արցախի Հանրապետութեան ինքնաբարութեան հասնիլը, ընկերային, տնտեսական զարգացման համար բարենպաստ միջավայրի ձեւաւորումը, բնական աճի խթանումը, սահմանամերձ շրջաններու ամրապնդման ու վերաբնակեցման հիմնախնդիրները, ի օժանդակութիւն վերագրեալներու՝ կեանքի կը կոչէ «Արցախի օժանդակութեան յանձնախումբ»:

Յանձնախումբը արդէն իսկ մեկնարկած է իր աշխատանքները եւ յանձնառու է, յանուն Արցախի բարգաւաճման, օգտագործելու իր ամբողջ ներուժը՝ Արցախի Հանրապետութեան մէջ իրականացնելու ընկերային-տնտեսական աջակցութեան եւ զարգացման տարբեր ծրագիրներ: Միասին՝ յանուն Արցախի:

ՀՀԴ Գանատայի Կեդրոնական Կոմիտէ

Հայաստանի, Արցախի եւ Սփիւքի Մէջ՝ Յարգանքի Տուրք՝ Սումկայիթի եւ Պաքուի Ռճրագործութեան Հոհերու Յիշատակին

PRESS OFFICE OF THE
GOVERNMENT OF ARMENIA
www.gov.am

Փետրուար 28-ին, Ծիծեռնակաբերդի մէջ Հայաստանի ղեկավարութիւնը եւ Գարեգին Ա. Ծիծեռնակաբերդի բարձունքին յարգանքի տուրք կը մատուցեն Սումկայիթի զոհերու յիշատակին:

ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեգին Բ. փոխվարչապետներ Սիւրբ Գրիգորեան, Տիգրան Ալինեան, Անվտանգութեան հարկիւրդի քարտուղար Արմէն Գրիգորեան, զինուած ուժերու գլխաւոր շտապի պետ Արտակ Դաթեան եւ բարձրաստիճան այլ պաշտօնեաներ Ծիծեռնակաբերդի բարձունքին յարգանքի տուրք մատուցեցին 1988-ի Փետրուար 27-29 Սումկայիթի եւ Պաքուի քաղաքին մէջ տեղի ունեցած ռճրագործութեան անմեղ զոհերու յիշատակին: Գարեգին կաթողիկոսի առաջնորդութեամբ՝ աղօթք բարձրացուցին առ Աստուած՝ զոհուածներու հոգիներու հանգստութեան համար:

Նոյն օրը՝ Արցախի նախագահ Բակո Սահակեան եւ Արցախի առաջնորդ Պարգեւ Արք. Մարտիրոսեան՝ ուղեկցու-

թեամբ պետական պաշտօնեաներու Ստեփանակերտի յուշահամալիրին մէջ ծաղիկներ խոնարհեցին անմեղ զոհերու յիշատակը անմահացնող յուշակոթողին:

Փետրուար 28-ին կը լրանայ հորիւրդային Ազրայէճանի կողմէ պետական մակարդակով իրականացուած դաժան սպանդի ու տեղահանութեան 32-րդ տարելիցը:

1988-ի Փետրուար 27-29-ին հորիւրդային Ազրայէճանի Սումկայիթ քաղաքին մէջ ազրայէճանական իշխանութիւնները պետական մակարդակով կազմակերպեցին քաղաքի հայ բնակչութեան ջարդերն ու զանգուածային տեղահանութիւնը: Փետրուարի 29-ին հորիւրդային զօրքերը մտան Սումկայիթ, սակայն այդ օրը եւս շարունակուեցան սպանութիւնները: Բանակը միայն երեկոյեան դիմեց վճռական գործողութիւն-

ներու եւ կանխեց յետագայ ջարդերը:

Թէեւ միջազգային հանրութիւնը տակաւին չէ ձանչցած Սումկայիթի ռճրագործութիւնը որպէս ցեղասպանութիւն, բայց զայն դատապարտած են Եւրոխորհրդարանը (1988 թ.), Միացեալ Նահանգներու Ծերակոյտը (1989 թ.) եւ Արժանքիի հորիւրդարանը:

Օթթաւայի մէջ եւս, Գանատայի երեք խորհրդարանականներ՝ Ֆէյսալ Էլ խուրի, Էմանուէլա Լամբրոփուլուս եւ Պապ Սարոյա, խօսք առնելով հորիւրդարանին մէջ յիշատակեցին Սումկայիթի (Փետրուար 1988) եւ Պաքուի (Յունւար 1990) ջարդերը իբրեւ ատելութեան եւ ազգային փոքրամասնութեանց բնաջնջման օրինակ եւ կոչ ուղղեցին կառչիլ մարդկային իրաւունքներու յարգումի սկզբունքներուն:

FOR SALE
HUNTINGDALE CONDOS

Huntingdale Condos
2 Bedroom, u/g Parking

Professional Service with Honesty and Integrity

HomeLife/VisiOn

Realty Inc. Brokerage
Independently Owned and Operated

Tel: 416-383-1828
1945 Leslie Street,
Toronto, ON, M3B 2M3

Kegham K. Bayrakdarian

Sales Representative

Cell: 416-499-9860
sales@realestatetrades.ca

I will personally donate to St. Mary Armenian Apostolic Church 25% of net commissions I earn upon closing. Offer expires Dec 31, 2020
Not intended to solicit buyers or sellers currently under contract with a brokerage

*Buy or Sell real estate property with me as a client and

**ԼՈՌԻ - ԶԱՒԽՆԵ
ՅԱՆՉՆԱԽՈՒՄ**

Հովանավորությամբ՝
Գանատայի Հայ Օգնության Միության

Լորի եւ Ջաւախքի Հետ

**ԶՕՐԱԿՑԱԿԱՆ
ՀԱՆԳԱՆԱԿԱՅԻՆ
ՀԱԻԱՔ**

Զեկուցաբեր՝
Իվան Արտիալճեան
ՀՕՄ-ի Ջաւախք Ֆոնտի Յանձնախումբի Ատենապետ

ԹՈՐՈՆՏՈ
Կիրակի, 15 Մարտ, 2020
Կէսօրէ ետք ժամը 1:30-ին
Հայ Կեդրոնի Սրահէն ներս
45 Hallcrown Place, Toronto

ՄՈՆՏՐԵԱԼ
Երկուշաբթի, 16 Մարտ, 2020
Երեկոյեան ժամը 8-ին
Հայ Կեդրոնի Ահարոնեան Սրահէն ներս
3401 Rue Olivar-Asselin, Montreal

Choosing the right real estate agent **makes** the difference.

Melconian Group
ROYAL LEPAGE
Signature Realty
IND. OWNED & OPERATED BROKERAGE

Hratch and Alex Melconian
Real Estate Broker/Sales Representative

416-417-5626
Office 416-443-0300
www.TorontoRealEstateMLS.com

BUY, SELL or INVEST?
For all your real estate answers including our
FREE home staging, call us today!

Hratch Melconian
Broker
416-417-5626

Alex Melconian
Sales Representative
647-887-7995

**THE ROLE OF
THE PERSIAN
ARMENIAN CAPITAL IN
THE ARMENIAN
LIBERATION MOVEMENT
IN THE 18TH CENTURY.**

By: Dr. George Bournoutian
Professor of East European and
Middle Eastern Studies at Iona College
New York

WHEN
Friday April 3,
2020
7:30pm

WHERE
AGBU TORONTO
Suite 200D
1 Concorde Gate
North York

FREE ADMISSION
FREE PARKING
Across the street

Refreshments

RSVP:
Agbutoronto@bellnet.ca
416-431-2428

AGBU
ARMENIAN GENERAL BENEVOLENT UNION
TORONTO

Armenian Association of Toronto
Presents
Canadian Premiere
April 4 and 5, 2020
York Cinemas
115 York Blvd.,
Richmond Hill, ON, L4B 3B4

Time: 7:00pm
Ticket price: \$20
for tickets go to Armenian.eventbrite.com

For more information call:
Vaheh: 416-602-1897 or
AAT office: 905-480-5945

Richard Sammel
Tatiana Spivakova
Sos Janibekyan
Leonardas Pobedonoscevas
Naira Zakaryan

GATE to HEAVEN
A FILM BY JIVAN AVETISYAN
Committed a mean act, tortured by pangs of conscience,
he makes a step towards repentance; it's the path to "Gate to Heaven".

Ապրիլ 4 եւ 5, 2020, Ժամը 7:00ին
Sponsorship packages are available.
For details please call 416-602-1897

Կոմիտաս Վարդապետի Ծննդեան 150ամեակին Նուիրուած Համերգ

Յարութին Դերձակեան

Երաժշտութեան մեծ հանճար Կոմիտաս Վարդապետի ծննդեան 150ամեակին առիթով՝ աշխարհի հայաշատ կեդրոններուն մէջ կազմակերպուած ձեռնարկներու ծիրէն ներս, 2019-ի Հոկտեմբերին Թորոնթոյի մէջ կազմակերպուած էր բարձրամակարդակ համագաղութային յոբելեական ձեռնարկ մը: Այս տարի եւս, նոյն առիթով, «Սինֆոնիա Թորոնթօ» սենեկային նուագախումբը՝ ղեկավարութեամբ անոր հիմնադիր, Միսիթարեանի սան, հանրածանօթ խմբավար եւ գեղարուեստական ղեկավար Նուրիան Արմանի, ելոյթ ունեցաւ Musical Bridges («Երաժշտական կամուրջներ») անուան տակ, որ նպատակ ունէր երաժշտութեան միջոցով ծանօթացնել մշակոյթը բոլորին:

Համերգը տեղի ունեցաւ 22 Փետրուար 2020-ին, Շաբաթ երեկոյեան Թորոնթոյի լաւագոյն համերգասրահներէն Նորթ Եորքի («Մէրիտիլըն Արուեստի Կեդրոն») մէջ: Հայեր եւ օտար երաժշտասէրներ լեցուցած էին սրահը: Ձեռնարկին իրենց մասնակցութիւնը բերին յայտնի մենակատարներ՝ զանազան թուրք օփերայի երգչուհի, մեցցօ սոփրանօ Պէթթէ Զալէնտէր եւ հայագի ջութակահար Նունէ Մելիք: Յայտագիրին մէջ ընդգրկուած էին Կոմիտասի կտորներ, ինչպէս նաեւ Կոմիտասի ազդեցութիւնները կրող երգեր:

Մեցցօ սոփրանօ Պէթթէ Զալէնտէրի երիտասարդութիւնը անցած է Պոլսոյ մէջ՝ յաճախելով պետական երաժշտանոցը եւ Պողոսեանի համալսարանը, ապա իր ուսումը շարունակած է Թորոնթոյի «Ռոյլը» երաժշտանոցին մէջ: Առաջին անգամ 2017-ին ապա 2018-ին Նիւ Եորքի յայտնի «Քարնէճի հոլ» սրահին մէջ բեմ բարձրացած է եւ բոլորին ուշադրութիւնը գրաւած: Այնուհետեւ ելոյթներ ունեցած է Ռուսիոյ, Պելաճուսիոյ, Իտալիոյ, Զորեայի, Ֆրանսայի, Գանատայի զանազան քաղաքներու միջազգային բեմերու վրայ, նշանաւոր օփերաներու մէջ դեր ստանցած եւ փառատօներու մասնակցելով արժանացած է զանազան մրցանակներու:

Տաղանդաւոր ջութակահար Նունէ Մելիք ծնած է Սիպերիոյ մէջ, վեց տարեկանին սկսած է ջութակ նուագել, եօթը տարեկանին առաջին մենահամերգը ունեցած է «Քազան» սիմֆոնիկ նուագախումբին հետ: Այդ թուականէն սկսեալ որպէս մենակատար հանդէս եկած է Հայաստանի, Գանատայի, Դանիոյ, Ֆրանսայի, Գերմանիոյ, Իտալիոյ, Մէքսիքոյի, Ռուսիոյ եւ Ամերիկա Միա-

Լուսանկարները՝ Օննիկ Նազարեանցի

«Սինֆոնիա Թորոնթօ» նուագախումբը

ցեալ Նահանգներու սենեկային նուագախումբերու հետ: Ելոյթներ ունեցած է Նիւ Եորքի «Քարնէճի հոլ»-ի, «Լինքոլն կեդրոն»-ի, Մոսկուայի «Պուշկոյ»-ի նմանօրինակ միջազգային բեմերու վրայ: Մելիք ծանցուած է որպէս Կովկասի երաժշտութեան մասնագետ, տիրապետելով չորս լեզուներու՝ ռուսացած է Զոլմուխի համալսարանին, Ռեյն պետական համալսարանին, Արիզոնայի համալսարանին, Երեւանի Նարեկացի Արուեստի հիմնարկին եւ Ռուս-Հայկական համալսարանին մէջ: Ներկայիս ան իր դոկտորայի ուսումը կը շարունակէ «Մաքսիլ» համալսարանին մէջ:

Համերգին սկիզբը խմբավարը յայտագիրին մէջ ընդգրկուած կտորներուն եւ յորինողներուն մասին ընդհանուր տեղեկութիւններ փոխանցեց, այնուհետեւ անոր մականին տակ «Սինֆոնիա Թորոնթօ» սենեկային նուագախումբը նախ մեկնաբանեց Լորիս Չոպանեանի «Կոմիտաս. Տանջուած հոգին» կտորը, որ մեղմ եւ տխուր երաժշտութեամբ ցոյց կու տար Կոմիտասի կրած ցաւը, տառապանքը եւ տանջանքները:

Կոմիտասի «Չինար ես» կտորը յաջողապէս մեկնաբանեց մեցցօ սոփրանօ Պէթթէ Զալէնտէր: Այս կտորին մշակումը կատարած էր խմբավարը: Յաջորդաբար երգչուհին կատարեց նաեւ թուրք յորինող Թահսին Ինճիճիի կողմէ Նազըմ Հիքմէթի բանաստեղծութիւններուն վրայ հիմնուած երկու երգեր՝ «Վարնա» եւ «Խաղաղութիւն», որոնք առաջին անգամ մեկնաբանուեցան: Այս անգամ երգչուհին հանդէս եկաւ Կոմիտասի «Ալ ալլուդս» ժողովրդական երգով, որուն վերամշակու-

Ջութակահար Նունէ Մելիք

մը նոյնպէս կատարած է Նուրիան Արման, որ ջերմ գնահատանքի արժանացաւ:

Ջութակահար Նունէ Մելիք նուագախումբին հետ գեղեցիկ հնչեղութեամբ մեկնաբանեց հայաստանցի ծանօթ յորինող Վաչէ Շարաֆեանի ջութակի եւ սենեկային նուագախումբի համար մշակած եւ ժամանակակից ոճով գրած «Քոնչէթօ Սերենատա» կտորը, որ արժանացաւ ջերմ ծափահարութիւններու: Այս կտորը առաջին անգամ կը նուագուէր Գանատայի մէջ: Նունէն որպէս պիսի կտոր մեկնաբանեց նաեւ Կոմիտասի «Վաղարշապատի պար» կտորը:

Յայտագիրին երկրորդ մասը աւելի զուարթ կտորներէ կը բաղկանար: Ներկայացուեցաւ յոյն յորինող Նիքոս Սքալ-

քթասէն (1904-1949) հինգ յունական պարեր: Յաջորդաբար յայտնի երգահան եւ յորինող Էտուարտ Միրզոյեանի (1921-2012) հրաշալի մէկ ստեղծագործութիւնը՝ «Էլեկիա: Շուշանիկ» կտորը, ապա Հունգարացի Պէլա Պարթոքէն (1881-1945) վեց Ռումանական ժողովրդական պարեր: Այս պարերուն յաջորդեց Կոմիտասի ժողովրդական երգերն ու պարերը. «Շողեր ջան», փառատօնի երգ «Հաբրեան», «Հոյ Նազան», «Կաքաիկ»: «Էջմիածնի պար» կտորով յայտագիրը իր ամառտին հասաւ: Որպէս պիսի կտոր նուագուեցաւ Կոմիտասի «Քէլէ քէլէ» եւ Խաչատուրեանի նշանաւոր «Դիմակաւոր պարահանդէս»-ի վալս կտորը: Խմբավարը եւ նուագախումբը քանիցս ներկաներուն երկարատեւ բուռն ծափողջոյններուն արժանացան:

Թումանեանի Հեքիաթները՝ Թորոնթոյում

«Մի Կաթիլ Մեղր»-ի ներկայացումէն պատկեր մը:

Հորիկ Եղիազարեան

Փետրուար ամսի առաջին շաբաթավերջին Յովհաննէս Թումանեանի հեքիաթների հերոսները նոր շունչ առած՝ մեզ մտքով փոխադրեցին մեր մանկութեան անմեղ օրերը:

Բոլորը ուշադիր հետեւում էին: Ոսկէ յուշերով լի, մեծերը թէ թատերգութիւն էին ժպտերես վայելում, թէ կենդանի ե-

րաժշտութիւնը: Իսկ փոքրիկները փայլուն աչքերով՝ զարծօրէն ծափում ու ծիծաղում էին. իրենց հերթին յուշեր ստեղծում Կիկոսի, Բարեկենդանի ու Հիւրի հետ:

Թորոնթոյի Հայ Ակումբի կազմակերպութեամբ՝ մօտաւորապէս 500 թորոթոհայեր վայելեցին պարոն Վարաժ Ստեփանեանի բեմադրած «Յովհան-

Լուսանկարները՝ Վազգէն Քէշիշեանի

«Սուտիկ Որսկանը» հեքիաթէն տեսարան մը:

նէս Թումանեանի Հեքիաթները»: Դերասանների եւ կազմակերպիչների երկարատեւ աշխատանքի արդիւնքը բուռն ծափահարութիւնների արժանացաւ: Ժողովուրդը տպաւորուած գնահատեց այս հոյակապ գեղարուեստական բեմադրութիւնը:

Թերեւս Թումանեանի մտքով անգամ չէր անցնի որ 2020 թականին իր հե-

քեաթները այսքան տպաւորիչ ու ազդեցիկ կը լինէին նոյնիսկ սփիւռքում... նոյնիսկ Թորոնթոյում: Իսկ ամենաքաղցիր պարագծութիւնը. համայնքի նոր սերունդը իրենց ծնողների եւ ուսուցիչների շնորհիւ նոյն հեքիաթներին եւ հերոսներին են կապում: Այս պատմութիւնները սիրելով իրենց կայտառ մտքերի մէջ զարգանում է հայ գրականութիւնը, մշակոյթն ու թատրոնը:

Թորոնթոյի ՅՄԸՄը 50 Տարեկան

Սօսի Թաշճեան

17 Նոյեմբեր 2019-ին, Թորոնթոյի ՅՄԸՄի ընտանիքը հպարտութեամբ տօնեց Միութեան յիսնամեակը: Յիսուն տարիներու ընթացքին մասնաճիւղը իր վարչութիւններով, սկաուտական եւ մարզական խորհուրդներով, խմբապետական կազմերով եւ մարզիչներով մղիչ ոյժը դարձան դաստիարակելու, մարզելու եւ՝ «Առողջ միտք, առողջ մարմնի մէջ» լոգունգով պատրաստելու ապագայի հայրենասէր սերունդները:

Յիսուն տարիներ առաջ, 27 Նոյեմբեր 1969-ին, կազմուեցաւ առաջին նշանակովի վարչութիւնը հետեւեալ անդամներով՝ Գրիգոր Շիթիլեան, Աբիկ Սաճեան, Մկրտիչ Փափագեան, Ատրուսան Պոյաճեան եւ Սերոբ Տէր Պօղոսեան:

Յիսուն տարիներու ընթացքին վարչութիւնները յաջորդաբար աշխատեցան, ծրագրեցին, կազմակերպեցին մարզական խաղեր, սկաուտական բանակումներ, համագումարներ, պարահանդէսներ եւ դաշտահանդէսներ: Ներկայիս ՅՄԸՄ Թորոնթոն կը հաշուէ 711 անդամներ, սկաուտական կազմը՝ 342, 248 մարզիկներ եւ 121 պարզ անդամներ:

Սոյն ձեռնարկի հանդիսավարներն էին՝ Էմմա Պասմաճեան (նախկին խմբապետուհի) եւ Արմէն Պալիպեան (ներկայ խմբապետ):

Սկաուտական խումբերը եւ մարտարուեստի խումբը փողերախումբին առաջնորդութեամբ մուտք գործեցին սրահէն ներս եւ արժանացան ներկաներուն ծափողջիւններուն: Գանատայի եւ Յայաստանի քայլերգները հնչելէ ետք ներկաները մէկ վայրկեան յոտնկայս յարգեցին յիշատակը մեզմէ առյաւելտ բաժնուած քոյրերուն եւ եղբայրներուն: Պաստառի վրայ ցուցադրուեցան պատկերները մեզմէ առյաւելտ բաժնուած քոյրերու եւ եղբայրներուն, որոնք տարիներու ընթացքին մեծ ներդրում ունեցած են եւ իրենց աշխատանքով եղած են միութեան սիրներէն, ու թէեւ անոնք ֆիզիքապէս բացակայ են այսօր, սակայն միշտ պիտի յիշուին որպէս ՅՄԸՄի մեծ ընտանիքի անդամներ:

Սեւան Յաճի Արթինեան վարչու-

թեան խօսքը փոխանցեց եւ շնորհաւորեց մասնաճիւղի յիսուն ամեակը: Իր խօսքին մէջ ան նշեց մասնաճիւղի իրագործած նուաճումները եւ շեշտեց ՅՄԸՄի կատարած դերը՝ ապագայ սերունդները դաստիարակելու ուղիով:

Խօսք առաւ Վիգէն Գալուստեան: Ան շեշտեց՝ «Բարձրացիր Բարձրացուր» նշանաբանի իմաստը եւ առողջ միտք առողջ մարմնի մէջ ըլլալու կարեւորութիւնը հաստատեց մեր հայ սերունդներուն համար:

Շրջանային վարչութեան անդամներ Տանի Մարկարեան եւ Արմէն Գրիգորեան ՅՄԸՄի ծառայութեան շքանշանը յանձնեցին ժողով Թորոնթոնին: 1976-ին Լիբանանէն գաղթած եւ Թորոնթօ հաստատուած եղբայր ժողովին ջանքերով կազմուած առաջին փողերախումբը եւ իր շնորհիւ մինչ օրս մեր մասնաճիւղը կը շարունակէ քաղել իր ցանած սերմերուն բարիքները:

Օրուան պատգամաբերն էր Արմէն Կէտիկեան, որ մասնաճիւղիս հիմնադրութեան առաջին իսկ օրէն մաս կազմած է միութեան աշխատանքներուն եւ ստանձնած է զանազան պատասխանատու պաշտօններ: Բազմաթիւ անգամներ եղած է վարչութիւններու անդամ, Գանատայի շրջանային վարչութեան անդամ, ապա՝ երկու քառամեակներ շարունակ՝ կեդրոնական վարչութեան անդամ:

Եղբայր Արմէն յետադարձ ակնարկ մը ըրաւ եւ յիշեց ՅՄԸՄի կարեւորութիւնը մեր կեանքին մէջ՝ ըլլալ սփիւռքի, կամ Յայաստանի եւ Արցախի մէջ:

Պաստառին վրայ ցուցադրուեցան Յայ Կեդրոնի հովանիին տակ գործող միութիւններու շնորհաւորական խօսքերը եւ անդամներու բարեմաղթանքները: Յայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան «Սողոմոն Թէլիքեան» Կոմիտէի ներկայացուցիչ ընկեր Սարգիս Աղայաշեան, Յայ Կեդրոնի հովանիին ներքեւ գործող քոյր միութիւններու խօսքը փոխանցեց հանդիսատեսին:

Շրջանային վարչութեան ատենապետ Տէնի Մարկարեան Շրջանային վարչութեան խօսքը փոխանցելով նշեց. «Թորոնթոյի Մասնաճիւղը կը նշէ իր հիմնադրութեան յիսունեւորդ տարե-

ՅՄԸՄ Թորոնթոյի յիսնամեակի տօնակատարութենէն պատկերներ:

դարձը: Ան իր ոսկեայ տարեդարձին առթիւ կը փայլի ու փայլք կու տայ ՅՄԸՄ Գանատայի մեծ ընտանիքին»:

Ձեռնարկի ընթացքին, յիսնամեակի առիթով պատրաստուած պատկերագար յուշամատեններ բաժնուեցան ներկաներուն, ուր համառօտ

կերպով ամփոփուած էր ՅՄԸՄ Թորոնթոյի պատմականը:

Ոսկեայ յիսուն տարիները ետին ձգած ՅՄԸՄ Թորոնթօ մասնաճիւղը իր վեհ առաքելութիւնը պիտի շարունակէ ու իր փայլքը պիտի տարածէ նոր սերունդներուն մէջ:

ՅՄԸՄ Թորոնթոյի 23 Սկաուտներ Ստացան «Ս. Ղեւոնդ Երէց» Շքանշանը

Հովանաւորութեամբ եւ տնօրինումով Գանատայի Յայոց Թեմի Առաջնորդ Բաբգէն Արք. Չարեանի, Գանատայի Յայոց Թեմի Ազգային Առաջնորդարանը, համախորհուրդ ՅՄԸՄի Գանատայի Շրջանային Վարչութեան հետ, 2019-ին հաստատեց «Ս. Ղեւոնդ Երէց» կրօնական շքանշանը, որպէս խթան հայեցի ու քրիստոնէական կազմաւորման վսեմ առաքելութեան:

Այս առթիւ, Առաջնորդարանը պատրաստեց ու հրատարակեց գրքոյկ մը, որ կը բովանդակէր քրիստոնէական, կրօնակեղեցական, աստուածաշնչային, պատմական եւ ազգային նիւթեր: Նշենք, որ գրքոյկի օրհնութեան իր խօսքին մէջ Առաջնորդ Արքեպան Յայրը կը շեշտէր. «Այսօր, առաւել եւս կարեւոր է, որ հայ եկեղեցւոյ զաւակ մը հարստանայ ու զինուի կրօնական ու ազգային գիտելիքներով եւ յաղթահարէ ամէն տեսակի մարտահրաւերներ, որոնք կը խաթարեն մեր ազգային արժէքները»:

«Ս. Ղեւոնդ Երէց» կրօնական շքանշանի առաջին դասընթացքը տեղի ունեցաւ 27 Ապրիլ 2019-ին, Մոնթրէալի ու Լաւալի սկաուտներուն համար, իսկ երկրորդը՝ 16 Յունիս 2019-ին, Թորոնթոյի

եւ Գէմպրիճի սկաուտներուն համար: Մասնակից էին մօտաւորապէս 100 սկաուտներ: Դասընթացքներն ու դասախօսական նիւթերը ներկայացուց Տաթեւ Աւագ Զահանայ Միքայէլեան:

Կիրակի՝ 2 Փետրուարին, Առաջնորդ Արքեպանը հանդիսապետեց Թորոնթոյի Ս. Աստուածածին Եկեղեցւոյ Ս. Պատարագին, որուն ընթացքին, ան օրհնեց թեկնածուները եւ «Ս. Ղեւոնդ Երէց» շքանշան շնորհեց անոնց:

Իր պատգամին մէջ, ան գնահատեց ՅՄԸՄի մեծ ընտանիքն ու շքանշանի արժանացած սկաուտները, ընդգծելով, որ ՅՄԸՄը այն միութիւնն է, որ «Բարձրացիր, Բարձրացուր» եւ «Առողջ միտք՝ առողջ մարմնի մէջ» կարգախօսերուն կողքին, իր սկաուտական շարքերուն կը սորվեցնէ կարգապահութիւն, հնազանդութիւն եւ մանաւանդ հաւատարմութիւն՝ Աստուծոյ, հայրենիքին ու ազգին: Ան գնահատեց ՅՄԸՄի շրջանային վարչութիւնը, որ պատրաստակամութիւն յայտնեց քաջալերելու իր սկաուտները մասնակցելու այս դասընթացքին եւ արժանանալու «Ս. Ղեւոնդ Երէց» կրօնական շքանշանին, ապա, աղօթք բարձրացուց առ Աստուծոյ, որ անխա-

«Ս. Ղեւոնդ Երէց» կրօնական շքանշան ստացած ՅՄԸՄի սկաուտները՝ Առաջնորդին, Յայոց սուրբերուն եւ ՅՄԸՄի ներկայացուցիչներուն հետ:

փան ու անվտանգ պահէ ՅՄԸՄի առաքելութիւնն ու հայակերտումի գործը, եւ իր Ս. Աջը հովանի պահէ այս միութեան վրայ: «ՅՄԸՄի դրօշը միշտ բարձր մնայ մեր Յայրենիքին ու արտերկրի օճախ-

ներուն վերեւ ու մեր քայլերը առաջնորդուին դէպի մեր հայրենական ու ազգային տենչերու իրականացումը», եզրափակեց Առաջնորդ Արքեպանը:

ՀՕՄԻ Զաւախք Ֆոնտի Յանձնախումբի Ատենապետ Իվան Արտիալճեանի Հետ՝ Զօրակցական Հանգանակային Հաւաքին Եւ Զաւախքահայութիւնը Յուզող Հարցերուն Մասին

Զաւախքը պատմական Մեծ Հայքի «Գուգարաց» աշխարհի գաւառներէն մէկն է։ Հայկական աղբիւրներուն մէջ առաջին անգամ յիշատակուած է Մովսէս Խորենացիի կողմէ։

Ներկայիս Վրաստանի սահմաններուն մէջ գտնուող Զաւախք երկրամասը, երկրի վարչատարածքային բաժանումներուն պատճառով բաժնուած է Սամցխէ-Զաւախք նահանգին եւ վերջինիս սահմանակից ու հարեան մէկ այլ նահանգի՝ Քվեմո-Քարթլի երկրամասի կազմի մէջ մտնող Ծալկայի շրջանին։ Սամցխէ-Զաւախք նահանգը կը բաժնուի վեց շրջաններու, որոնցմէ են Ախալցխան (նահանգի վարչական կեդրոն), Ախալքալաքը եւ Նինոծմինտան։

Սամցխէ-Զաւախքի բնակչութեան թիւը 1989-ին մարդահամարով - 196,539 հոգի էր, որուն 124.327 (63,3 %) հայեր էին, 2002-ի մարդահամարով 207,598 բնակչութենէն 113,347-ը հայեր էին։ Վրաստանի վերջին՝ 2014-ի աշնան տեղի ունեցած մարդահամարով, ըստ պաշտօնական վի-

ճակագրական տուեալներու, հայերու թիւը 30 %-ով նուազած է, եթէ առաջ հայերը կը կազմէին Սամցխէ-Զաւախք նահանգի եւ Ծալկայի շրջանի ընդհանուր ազգաբնակչութեան 65-70%-ը, ապա նոր ցուցանիշներով անիկա չի հատեր 50 տոկոսը (Պետրոսեան Դ. Տ., «Սամցխէ-Զաւախքի ու Ծալկայի պատմաքաղաքական եւ ժողովրդագրական իրավիճակը»)։

Զաւախքի հայ բնակչութեան՝ ժամանակի ընթացքին նուազումը ունի բազմաթիւ պատճառներ՝ ընկերատնտեսական դժուարին պայմաններու հետեանքով արտագաղթ, Վրաստանի պետութեան վարած քաղաքականութեամբ՝ այլ ազգութիւններու բնակեցումը Զաւախքի տարածքին, ծնելիութեան անկում եւայլն։

Զաւախահայութեան աջակցելու նպատակով Թորոնթոյի Հայ Կեդրոնի սրահէն ներս, Մարտ 15-ին, կէսօրէն ետք ժամը 1:30-ին, Գանատայի ՀՕՄԻ հովանաւորութեամբ պիտի կայանայ Զօրակցական Հանգա-

նակային Հաւաք մը, որուն զեկուցաբերը ՀՕՄԻ Զաւախք Ֆոնտի Յանձնախումբի ատենապետ Իվան Արտիալճեանն է։

Արտալճեան «Թորոնթոյի»-ին

հետ ունեցած հարցազրոյցի ընթացքին կը ներկայացնէ զաւախքահայութիւնը յուզող հարցերը, ինչպէս նաեւ ՀՕՄԻ կողմէ այնտեղ իրականացուող եւ յետագայ ծրագիրները։

Հարցազրոյցը վարեց՝
Տիրուկ Մարգարեան Կարապետեան

- Կրնա՞ք մեր ընթերցողներուն ներկայացնել Լոռիի եւ Զաւախքի ներկայի տնտեսական եւ ընկերային իրավիճակը։

-Իրավիճակը բաւական ծանր է։ Վերջին քսանհինգ տարիներու ընթացքին Զաւախքի հայութեան յիսուն առ հարիւրը արտագաղթած է։ Անգործութիւն, ընտանեկան ծանր պայմաններ եւ պանդուխտ տղամարդու բացակայութեան պատճառով տառապանք։ Տղամարդիկ տարուան տասը ամիսը պանդխտութեան ծամբան կը բռնեն աշխատանք ապահովելու յոյսով, իսկ տունը կը մնան կիները, զաւակները եւ տարեցները. այդ մէկը անշուշտ ծանր պայմաններ կը ստեղծէ։

-Ինչպիսի դժուարութիւններ կը դիմագրաւէ Զաւախքի տեղւոյն հայ համայնքը։

-Նախապէս յիշածներուս վրայ կ'ուզեմ աւելցնել տեղական լեզուն չտիրապետելու հարցը։ Երկար տարիներ վրացերէն չսորվող հայը այդտեղի ապրելակերպին հետ մերուելու լուրջ խնդիր ունեցած է։ Տեղւոյն աշխատանքի լաւագոյն առիթներ հայթայթողները կառավարական հաստատութիւններն են, ինչպէս՝ քաղաքապետարանը, թաղապետարանը, գիւղապետարանը, հիւանդանոցները, դպրոցները եւ ասոնց նման այլ հաստատութիւններ, որոնց մէջ աշխատելու համար վրացերէնի իմացութիւնը անհրաժեշտ է։ Այս պատճառով շատերը դուրս կը մնան այդ աշխատավայրերէն եւ այսպիսով իրենց առօրեայ խնդիրներն ու դժուարութիւնները կը բարդանան։

- Ինչ է ՀՕՄԻ Զաւախք Ֆոնտի առաքելութիւնը։ Մինչ օրս ինչպիսի ծրագիրներ իրագործած է ձեր յանձնախումբը։

-ՀՕՄԻ Զաւախք Ֆոնտի առաքելութիւնը հայապահպանումն է, սակայն հոս հայապահպանման իմաստը քիչ մը կը տարբերի սփիւռքի այլ հայ գաղութներու հայապահպանման հասկացողութենէն։ Մեր նպատակը ո՛չ միայն հայկական մշակոյթը, հայերէն լեզուն եւ ամանորոյթները պահպանելն է, այլ՝ հա-

Իվան Արտիալճեան

յը Զաւախքի մէջ պահելու առաքելութեան մէջ կը կայանայ մեր գործունէութիւնը։ Ներկայիս Ախալքալաքի, Նինոծմինտայի եւ Ախալցխայի մէջ մեր ծրագիրը Հայկական Երիտասարդական կեդրոնները վերանորոգելն է։

Անցեալին՝ հիւանդանոցներու օժանդակութեան գործով զբաղած է ՀՕՄԻ Զաւախք Ֆոնտը եւ տասնչորս բուժկէտեր վերանորոգած է։ ՀՕՄԻ տեղւոյն մասնաճիւղը կարելի տալ աշխատանքներ ալ կը տանի, օրինակ՝ կրթաթոշակներ հայթայթել, օժանդակութիւն կարիքաւոր ընտանքներու, եւայլն։

-Ամենէն շատ ո՞ր ոլորտին մէջ կրնայ Սփիւռքը օգտակար դառնալ եւ օգնել Զաւախքի մէջ ապրող մեր հայրենակիցներուն։

-Շատ կարելի է հետաքրքրական հարցում է այս մէկը։ Ընդհանրապէս այդ տպաւորութիւնը կայ, որ մարդիկ միայն իրենց նիւթական ներդրումներով կրնան օժանդակել։ Իրականութեան մէջ մեր նպատակը ո՛չ միայն նիւթական, այլ բարոյական եւ մասնագիտական ներդրումներ կատարելն է՝ սփիւռքի մեր տարբեր համայնքներուն կողմէն։ Օրինակի համար՝ Երիտասարդական կեդրոններուն պարագային կրնանք սփիւռքէն մասնագէտներ եւ հմուտ անձեր բերել Զաւախք եւ դասընթացքներ կազմակերպելով առիթ տանք, որպէսզի անոնք օգտակար դառնան երիտասարդ զաւախքահայութեան։

Հայրենի Զաւախքի բնութենէն համայնապատկեր մը

2020-ի առաջին օրէն սկսեալ իրականացնելիք հետեւեալ ծրագիրները ունինք եւ անոնք իրականութիւն պիտի դառնան սփիւռքահայութեան օժանդակութեան շնորհիւ։ Գորգագործութեան, ասեղնագործութեան եւ յատուկ մասնագիտական գրասենեակներ պիտի փորձենք բանալ, ինչպէս նաեւ իրաւաբանական, հաշուապահական, զբօսաշրջիկութեան։ Սփիւռքի մեր համայնքները կրնան նիւթական օգնութեան միջոցով, կամ մասնագիտական իրենց ներդրումը կատարելով՝ օժանդակել այս ծրագիրները իրականութիւն դարձնելուն։

- ՀՕՄԻ մարդասիրական եւ բարեսիրական լայնածաւալ առաքելութիւնները բոլորիս ծանօթ են. արդեօք կարելի է՞ տեղեկութիւն տաք, թէ Զօրակցական Հանգանակային Հաւաքի օժանդակութիւնը առաւելաբար ո՞ր բնագաւառին պիտի յատկացուի։

- Առաջնահերթութիւնը Ախալքալաքի, Նինոծմինտայի եւ Ախալցխայի երիտասարդական կեդրոններուն վերանորոգման եւ Նինոծմինտայի գորգագործութեան ծրագիրներուն տրուած է. ծրագիրը եւ մասնագէտները պատրաստ են եւ ներդրումներու շնորհիւ այդ աշխատանքին պիտի սկսինք։ Յոյսով ենք, որ Մայիսին այս ծրագիրը կրնանք սկսիլ։

Ասեղնագործութեան ծրագիրը նաեւ ընթացքի մէջ է եւ այս շաբաթ իսկ Նինոծմինտայէն Երեւան պիտի հասնին չորս կիներ վերապատրաստուելու նպատակով։

- Գանատայի ՀՕՄԻ հովանաւորութիւնը վայելող՝ Զօրակցական Հանգանակային Հաւաքին նպատակով կայանալիք ձեր զեկոյցը սպասող Թորոնթոյի համայնքին ի՞նչ սրտի խօսք կ'ուզէք փոխանցել։

- Գանատայի հայկական համայնքը երկար տարիներէ ի վեր իր օժանդակութիւնը տրամադրած է Զաւախքի նուիրուած աշխատանքներուն։ Գանատահայութիւնը ամէն տարի լիովին կը կատարէ իր պարտականութիւնը եւ իր այս օինակելի աշխատանքով ոյժ կը ներշնչէ յանձնախումբի անդամներու, որպէսզի մենք ալ մեր կարգին խանդավառութեամբ աշխատինք եւ աւելի արդիւնաւէտ դառնան մեր աշխատանքները։ Գանատահայերը, իրենց կազմակերպութեամբ, լաւագոյն օրինակ կը հանդիսանան սփիւռքի այլ համայնքներուն։ Ես անհամբեր կը սպասեմ գանատահայութեան հետ հանդիպմանս եւ միեւնոյն խանդավառութեամբ կը սպասեմ Գանատայի հայ համայնքի ներկայացուցիչներու այցին Զաւախք։

Հռչակաւոր Բեմադրիչ Ջիվան Աւետիսեանի Հետ՝ Արցախեան Պատերազմին Նուիրուած՝ «Դրախտի Դարպասը» (Gate To Heaven) նոր ֆիլմի Հետքերով

Տիրուկ Մարգարեան Կարապետեան

Թորոնթոյի Հայ Ակումբի (Armenian Association of Toronto) կազմակերպութեամբ, Ապրիլ 4-ին եւ 5-ին, York Cinema-ի մէջ Գանատայի մէջ առաջին անգամ ըլլալով պիտի ցուցադրուի հռչակաւոր բեմադրիչ Ջիվան Աւետիսեանի «Դրախտի Դարպասը» (Gate To Heaven) նոր ֆիլմը:

Թորոնթոյի Հայ Ակումբի իրականացուցած այս ծրագիրով թորոնթոհայութիւնը պիտի ծանօթանայ հայրենի բեմադրիչին եւ անոր նոր ֆիլմով անգամ մը եւս պիտի զգայ Արցախեան պատերազմի ու յաղթանակի շունչը:

Այս առիթով, յանձնախումբի պատասխանատու Վահէ Ծատուրեան, շեշտելով ֆիլմին ցուցադրումին ներկայ ըլլալու կարեւորութիւնը, յատնեց. «Արցախը հայութեան սրտին հոգեհարազատ մասնիկն է: Ջիվան Աւետիսեան այն տաղանդաւոր բեմադրիչն է, ով փորձած է շատ բարձր մակարդակով Արցախը ներկայացնել աշխարհին: Սոյն ֆիլմին ցուցադրութեան ներկայ գտնուելով խրախուսած պիտի ըլլանք մեր հայրենի բեմադրիչը, ինչպէս նաեւ մեր հոգու պարտքը պիտի կատարենք Արցախի հանդէպ»:

«Թեւանիկ» եւ «Կերջին Բնակիչը» ֆիլմերու, «Ընդհատուած Մանկութիւնը» կարծամեթրած ֆիլմի բեմադրիչ Աւետիսեանի հետ «Դրախտի Դարպասը»-ի առաջին ցուցադրութեան ընթացքին իր ապրած զգացումներուն մասին հարցուցած հարցումին պատասխանին, անոր ծայնի յուզականութիւնը եւ՝ «Ինձ համար շատ զգացմունքային է այն պահը, երբ ես դիտում եմ իմ նկարահանած ֆիլմը: Ֆիլմը ես ընդունում եմ որպէս իմ մէկ մասնիկը, ֆիլմը ինձանից անկախ է: Ես ֆիլմն եմ, իսկ ֆիլմը՝ ես» արտայայտութիւնը ուրիշ բան չէր, քան անցեալի ապրած դառնութիւնը աշխարհին ներկայացնելով յաղթական դուրս գալու հզօր կամքը:

Ֆիլմին նիւթը, նկարահանումները, ընթացքն ու դժուարութիւնները: Նիւթը տարիներով է ստեղծուում մտքիս մէջ, մոլեգնում, կայանում ու ձեւաւորում: Ի վերջոյ Արցախի մասին նիւթերը իմ գլխում են ու իմ յիշողութեան մէջ: Ես անընդհատ մտածում էի, որ այս մարդիկ եւ իրադարձութիւնները կարող են դառնալ ֆիլմի մը համար հրաշալի նիւթ:

Նկարահանումների մեծ մասը Արցախում ենք իրականացրել եւ որոշ մի մասը Լիբնանիայում: Ֆիլմը ութ երկրների համատեղ արտատրութիւնն է: Մեր գործընկերոջ շնորհիւ ֆիլմի եւրոպական բաժինը նկարել ենք Լիբնանիայում:

Բեմադրիչ Ջիվան Աւետիսեան ցուցմունք կու տայ դերասան Ռիչըրտ Սամըլի «Դրախտի Դարպասը» ֆիլմի նկարահանման ընթացքին:

Բեմադրիչ Ջիվան Աւետիսեան «Դրախտի Դարպասը» ֆիլմի դերասաններուն եւ անձնակազմին հետ Երեւանի մէջ տեղի ունեցած անդրանիկ ցուցադրութեան ընթացքին, 7 Հոկտեմբեր 2019:

Դժուարութիւններ ու խոչընդոտներ են եղել նմանատիպ ֆիլմի ստեղծման ճանապարհին: Հիմնականը ֆինանսական դժուարութիւնն է, բայց նաեւ կան քաղաքական հարցեր. չես կարող ներգրաւել մարդկանց՝ Արցախի մասին պատմող ֆիլմում, որովհետեւ ի վերջոյ քաղաքական ֆիլմ է, թեկուզ որ մենք քաղաքականութիւն չենք քարոզում, պատմում ենք անաչար եւ փորձում ենք պատմել մեր իսկական պատմութիւնը: Շատ դժուարութեամբ ստեղծել ենք մեր կազմը, հրաշալի ու երեւելի դերասանական կազմ ունենք, որոնք համաձայնուել են խաղալ ֆիլմում եւ այդ միջոցով նրանք ներկայացնում են իրանց մեծութիւնը թէ՛ որպէս արուեստագետ, թէ՛ որպէս մարդ եւ ուզում են ազնիւ լինել պատմութեան առաջ: Դժուարութիւնները բազմազան են եղել, բայց մենք առաջ ենք շարժուել, որովհետեւ գիտակցում ենք, թէ որքան էլ դժուար լինի նկարահանելը, սակայն պատերազմի ժամանակ, մեր ու երեւելի պահող մեր ծնողների համար, շատ անելի դժուար էր

ապրելը այդ դժոխային իրավիճակում:

Հայ եւ օտար հանդիսատեսի եւ մասնագէտներու կարծիքը:

Մինչեւ այս պահին ֆիլմը միայն ցուցադրուել է Հայաստանում՝ փրիմիէրայի ժամանակ, յետոյ երկու ամիս էքրաններին. դրական եւ բարձր գնահատական է ստացել եւ սիրուել: Ուրախ եմ փաստել այդ հանգամանքը: Օտար մասնագէտների կողմից դիտուել եւ սիրուել է. այդ իմաստով ամենէն կարեւոր գնահատականը այն է, որ ես այս տարի ներգրաւուել եմ՝ Berlinale Talents 2020-ին իմ նոր ծրագրով, այսինքն «Revival» ֆիլմով, այս մէկը այն փաստն է, որ նրանք հաշուի են առել իմ նախորդ բոլոր ֆիլմերը: Փաստօրէն բարձր գնահատուել է «Դրախտի Դարպասը» եւ նրա մասին մեծ անդրադարձ կայ նրանց մօտ:

«Դրախտի Դարպասը» ներկայացուել է տարբեր փառատօնների եւ սպասում ենք պատասխաններին: Աշխատել ենք տարբեր մասնագէտների եւ խորի-

դատուների հետ, որոնք յղկել են, օգնել են եւ հասցրել են ֆիլմը այս բարձր մակարդակին: Ֆիլմի որակը, պատմութիւնը եւ կատարողական աշխատանքը ինձ յուսադրում է, որ մենք բարձր գնահատականներ կը ստանանք ապագայում՝ նաեւ փառատօնների աշխարհում:

Ֆիլմի պատգամը եւ հայուն դրախտի դարպասը:

Մարդը ի վերջոյ փնտռում է իր դրախտի դարպասը. դա կարելի է կենացի ո՞ր հատուածում կամ հանգրուանում է լինում: Մեր ֆիլմի հերոսի նման սկսում ես կանգ առնել եւ ետ դառնալ մի պահ ու սկսել նորից, բայց երբեմն հնարաւոր չի լինում: Փորձում ես գտնել քո արմատներդ՝ ինքդ քեզ, որպէսզի կայանաս, ամբողջանաս եւ ուժեղանաս ու այսպիսով ձգտում ես հասնել դրախտի դարպասին: Ի վերջոյ իմ կարծիքով իրաքանչիւր մարդ իրանից մի պտղունց ունի այս ֆիլմում: Ես կարծում եմ, որ հայուն դրախտի դարպասը հենց Արցախն է եւ իրաքանչիւր հայ մարդ ձգտում է դէպի հայրենիք:

«Դրախտի Դարպասը» ֆիլմի ցուցադրութեան խանդավառութեամբ սպասող թորոնթոհայութեան ողջոյնի խօսք:

Ողջոյնի խօսքերս եմ ուզում յղել թորոնթոհայութեան: Ուրախ եմ ինձ տրուած այս հնարաւորութեան համար: Ուզում եմ, որ ֆիլմի այս ցուցադրութիւնը կայանայ ու կայանայ լեւի-լեցուն դահլիճներով, որովհետեւ շատ դժուարին ծանապարհներով ենք անցել այս ֆիլմը ստեղծելուց ու այս ֆիլմը տարածելու մեծ յոյսեր ունենք: Շատ կարեւոր է, որ հանդիսատեսը գտնի ֆիլմին ու ֆիլմը՝ հանդիսատեսին: Իմ համար մեծ պատիւ է լինել գանատահայ հանդիսատեսի կողքին եւ ուրախ կը լինեմ ֆիլմից յետոյ զրուցել եւ պատասխանել նրանց հարցերին:

Մանկութեան տարիներուն՝ Գիւմրիի երկրաշարժին, ապա՝ Արցախեան պատերազմին մէջէն անցած եւ անոնց դառնութիւնը համոտեսած նշանաւոր բեմադրիչ Ջիվան Աւետիսեանը առասպելական այն փիւնիկն է, որը ո՛չ միայն մէկ, այլ երկու անգամ մոխիրներու մէջէն դուրս եկած է ու բազմերնգ գոյներով կը հրապուրէ շարժապատկերի աշխարհը եւ թարգմանը կ'ըլլայ տառապանքն ու ցաւէն դէպի յաղթական ճախրանքի անցնող մեր ժողովուրդի զգացումներուն:

Յիշեցնենք, որ «Դրախտի Դարպասը» ֆիլմը Թորոնթոյի մէջ ցուցադրուելէ ետք պիտի ցուցադրուի նաեւ Սոնթրէալի մէջ Ապրիլ 18-ին:

ԹՈՐՈՆԹՈՒՅ
TORONTOHYE

Խմբագրութեան կողմէ

«Թորոնթոհայ» պարասխանաբոլ չէ իր էջերուն մէջ լոյս տեսած ծանուցումներու բովանդակութեան: Մեզի յղուած բոլոր թղթակցութիւններն ու գրութիւնները ենթակայ են որոշ խմբագրումի:

Join us
www.facebook.com/Torontohye.newspaper

www.torontohye.ca

«Հալէպի Օդակայանի Վերաբացումը Պիտի Նպաստէ Հալէպահայութեան Կեանքին», Կ'ըսէ Ժիրայր Ռէյիսեան

Սուրիոյ մէջ ծաւալած զինուորական գործողութիւններուն պատճառով երկար դադարէ ետք սկսած է գործել Հալէպի օդակայանը: Այս մասին «Արմէնփրէս»-ի հետ ունեցած զրոյցին ընթացքին Սուրիոյ երեսփոխան Ժիրայր Ռէյիսեան յայտնեց, որ հասարակութիւնը մեծ ցնծութեամբ ընդունեց այդ լուրը:

Ան դիտել տուաւ, որ օդակայանի փակման պատճառով Հալէպի մէջ կեանքը դժուար եղած է, որովհետեւ անիկա կարելի չէր երթալու քաղաքին, թէ՛ պետութեան համար: Երեսփոխանը տեղեկացուց, որ առաջին թռիչքը կը կատարուի Դամասկոս-Հալէպ ուղղութեամբ, իսկ հետագային պիտի աւելնան ուղղութիւններն ու անոնց թիւը: «Այս շատ կարեւոր ենթակառոցի վերագործարկումը պիտի նպաստէ Հալէպի վերականգնման գործընթացի արագացման: Անիկա շատ կարեւոր օղակ է գործարարութիւնը աշխուժացնելու համար: Օդակայանը նաեւ իր ազդեցութիւնը պիտի ունենայ տնտեսութեան վերականգնման վրայ», նշեց Ռէյիսեան:

Անդրադառնալով քաղաքի միւս ենթակառոցներու խնդիրներուն՝ Ժիրայր Ռէյիսեան տեղեկացուց, որ ջրամատակարարման ուղղութեամբ զգալի աշխատանք կատարուած է: Կան թաղամասեր, ուր գրեթէ 24 ժամ ջրամատակարարում ապահովուած է, միւսներուն

Ժիրայր Ռէյիսեան

մէջ ալ այդ ուղղութեամբ աշխատանքները կը շարունակուին: Ելեկտրականութեան խնդիրը դեռ ամբողջութեամբ լուծուած չէ, օրուան մէջ քանի մը ժամ կը տրամադրուի, սակայն այդ բոլոր հարցերը իշխանութիւններու անմիջական ուշադրութեան տակ են: Ամէն ծիգ ի գործ կը դրուի ամէնէն արագ միջոցին ելեկտրականութեան բնականոն մատակարարում ապահովելու:

Հալէպի մէջ հայ համայնքի կառոյցներու վերականգնման ուղղութեամբ եւ

աշխատանքներ նախատեսուած են: Ժիրայր Ռէյիսեան նշեց, որ դպրոցներուն հարցը առաջնահերթ եղած է, ոչ մէկ աշակերտ առանց դասերու մնացած է: Կարելի ըրած են, որպէսզի դպրոցները բնական կերպով գործեն: Ներկայիս բոլոր դասընթացները կը կատարուին, աշակերտները դպրոց կը յաճախեն: Ինչ կը վերաբերի եկեղեցիներուն, ապա Ժիրայր Ռէյիսեան տեղեկացուց, որ Հալէպի Մայր եկեղեցին վերանորոգուած է եւ այժմ իր հոգեւոր ծառայութեան մէջ է:

Օրակարգի վրայ է Սուրբ Գէորգ եկեղեցին, որ տարիներ առաջ հրկիզուած էր, եւ որ կը գտնուի Հալէպի հայաշատ Նոր Գիւղ թաղամասին մէջ: Ժիրայր Ռէյիսեան տեղեկացուց, որ այդ հատուածին մէջ կը գտնուի նաեւ Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին, որ ներկայիս կը գործէ:

Հայութեան զաղթելու երեւոյթին մասին խօսելով՝ Ժիրայր Ռէյիսեան նշեց, որ շատեր վերադարձած են Հալէպ, շատեր դեռ կ'երթան՝ տեղւոյն պայմաններուն ծանօթանալու եւ սերտելու վերադառնալու կարելիութիւնները: «Ամէն պարագայի մեր փափաքն է, որ համայնքի բոլոր զաւակները վերադառնան իրենց տունները, վերականգնեն գործը», շեշտեց երեսփոխանը:

Այս օրերուն Հալէպի ազատագրման զուգահեռ կարելի իրադարձութիւն մը տեղի ունեցաւ Սուրիոյ մէջ: Երկրի խորհրդարանը պաշտօնապէս ծանցցաւ Հայոց Ցեղասպանութիւնը:

«Սուրիան պետականօրէն ծանցցած է Հայոց ցեղասպանութիւնը: Այստեղ կարելի ուղերձը այն է, որ միասնաբար, ձեռք ձեռքի տուած պայքարինք, կանխարգիլենք ոճրագործութիւնները», շեշտեց Ռէյիսեան՝ ընդգծելով, որ այսօր եւս Սուրիան կ'ենթարկուի այդ նոյն ջարդարներուն ոճրային արարքին:

Հալէպի Պետական Համալսարանին Մէջ Ընթացք Առաւ Հայերէնի Ուսուցման Ծրագիրը

Հայերէն լեզուի ուսուցման ծրագիրին մասնակցող ուսանողները կը հետեւին Մարիա Գաբրիէլեանի դասախօսութեան

«Գանձասար»- Փետրուար 1-ին, Հալէպի Պետական Համալսարանի Լեզուներու Բարձրագոյն Ուսումնարանէն ներս սկսաւ հայերէն լեզուի ուսուցման ծրագիրը: Դասաւանդութիւնը կը վարէ Համազգայինի Հալէպի Հայագիտական Հիմնարկի դասախօս Մարիա Գաբրիէլեան: Ծրագրի առաջին փուլին կը մասնակցին աւելի քան 10 ուսանողներ, վկայելով մասնագէտներ:

Ուսումնարանի տնօրէն դրկտ. Մուհամմէտ Խէյրի ողջունելով այս ծրագիրին մեկնարկը նշած է, որ իրենց նպատակն է քաջալերել ազգային լեզուները, ինչպէս նաեւ լուսարձակի տակ առնել տունէլ լեզուները օգտագործող ազգերուն մշակոյթն ու պատմութիւնը, հասարակութեան ծանօթացնել անոնց մշակոյթին եւ կարելորութիւն ընծայել սուրիական ընկերութեան բազմազոյն խճանկարին:

Դասընթացքի մասնակից դատախազ Հալա Նաամի ըսած է, որ կը մասնակցի, քանի որ ամուսինը հայ է: Մէկ այլ մասնակից նշած է, իրեն համար նոր լեզու սորվիլը հաճոյք է, նաեւ՝ «հայ ժողովուրդը աշխատատեղ եւ ստեղծարար ժողովուրդ է: Սուրիոյ տագնապի օրերուն միշտ մեր կողքին էր նաեւ Հայաստանը, եւս հայ ընկերուիներ ալ ունին:

Այս բոլորը զիս կը մղեն, որ սորվիմ հայերէն, ծանօթանամ հայ մշակոյթին»:

Ըստ Ուսումնարանի փոխտնօրէն Ռիմ Իսայի՝ Ուսումնարանը հիմնուած է 2000-ին, Ուսումնարանը ունի անգլերէն, արաբերէն, ֆրանսերէն լեզուներու ուսուցման բաժին, կը գործեն նաեւ օտար լեզուներու եւ ազգային լեզուներու բաժինները: Վերջինս կ'ընդգրկէ հայերէն, քրտերէն, սիրիաններէն եւ ասորերէն լեզուները: Առաջին անգամ ըլլալով Համալսարանէն ներս ընթացք կ'առնէ հայերէն լեզուի դասաւանդութիւնը:

Համազգայինի Հայագիտական Հիմնարկի տնօրէն Սիլվա Ճապաղջուրեան ըսած է, որ պետական համալսարանէն ներս հայերէնի ուսուցման այս դասընթացքը գործնական արտայայտութիւնն է մեր լեզուին նկատմամբ, որպէս ազգային լեզու, Սուրիոյ պետութեան տածած յարգանքին, ինչպէս նաեւ հայ համայնքի գոյութիւնը գնահատող քայլ է... նախապէս նման ծրագիր մը մշակուած էր, բայց գործնականացման փուլի չէր անցած: Այսօր գործնական առաջին քայլն է, որ կ'առնուի: Կը յուսանք որ այս քայլը զարգանալով կը հասնի Հալէպի պետական համալսարանէն ներս հայագիտական ամպիոնի հիմնադրման ծրագիրին»:

Սուրիոյ Խորհրդարանը Միաձայնութեամբ Ծանցցաւ Եւ Դատապարտեց Հայոց Ցեղասպանութիւնը

Սուրիոյ խորհրդարանը

Փետրուար 13-ին, Սուրիոյ Խորհրդարանը միաձայնութեամբ քուէարկեց ի նպաստ Հայոց Ցեղասպանութեան ծանաչման ու դատապարտման բանաձեւին, որ ներկայացուցած էր «Սուրիա-Հայաստան բարեկամական խորհրդարանական յանձնաժողովը»՝ Նորա Սուրիան հետապնդելով: Խորհրդարանի պատգամաւորները բռն ու յոտնկայս ծափողջիններով ողջունեցին Հայոց Ցեղասպանութեան ծանաչումը: Սուրիոյ խորհրդարանի քարտուղար Ռամի Սալեհ նշեց, որ թէեւ Սուրիոյ խորհրդարանին մէջ յարգանքի տուրք մատուցած են Հայոց Ցեղասպանութեան զոհերու յիշատակին, սակայն անհրաժեշտ էր ունենալ նման բանաձեւ մը:

Հայաստանի մէջ Սուրիոյ դեսպան Մոհամմատ Հաճ Իպրահիմ կարելի չկատեց Սուրիոյ կողմէ Հայոց Ցեղասպանութեան ծանաչման անհրաժեշտութիւնը՝ նշելով, որ զայն իրագործողներուն ժառանգները այսօր ալ նոյն ոճիրը կ'իրագործեն Սուրիոյ ժողովուրդին նկատմամբ՝ ահաբեկչներու ձեռքով: «Ծանաչումը կարելի է, քանի որ արաբական երկիրներէն միայն Լիբանանն է՝ մինչեւ հիմա ընդունած է Հայոց Ցե-

ղասպանութիւնը», ըսաւ ան: Բանաձեւին մէջ կը յիշուի.

«Սուրիական Արաբական Հանրապետութեան խորհրդարանը, Հինգշաբթի, 13 Փետրուար 2020-ին իր գումարած նիստին ընթացքին կը ծանչնայ եւ կը դատապարտէ 20-րդ դարու սկիզբը Օսմանեան Կայսրութեան ծրագրած եւ իրագործած Հայոց Ցեղասպանութիւնը:

Խորհրդարանը կը դատապարտէ ցեղասպանութեան ուրացման եւ պատմութեան նենգափոխման իւրաքանչիւր փորձ եւ կը հաստատէ, որ Հայոց Ցեղասպանութիւնը մարդկութեան դէմ ի գործ դրուած ամէնէն դաժան ոճիրն է:

Խորհրդարանը կը բաժնեկցի հայ բարեկամ ժողովուրդին ցարը եւ կը հաստատէ, որ Սուրիոյ ժողովուրդին բաղադրիչներուն մաս կազմող հայեր, ասորիներ, սուրիաններ եւ այլ ազգեր այդ տարիներուն զոհը դարձան օսմանցի թուրքերուն կողմէ ծրագրուած եւ իրագործուած ցեղասպանութեան:

Խորհրդարանը կոչ կ'ուղղէ աշխարհի խորհրդարաններուն եւ միջազգային ընտանիքին ծանչնալու եւ դատապարտելու Հայոց Ցեղասպանութիւնը»:

Հայաստանի Եւ Արցախի Մէջ Թորոնթոյի Ներդրողներ (Բ.)

Զրոյց՝ Գործարար Քրիստափոր Արթինի Հետ Հայաստանի Մէջ Իր Նախաձեռնութիւններուն Մասին

Հայաստանի անկախացումէն ետք, հայրենիքը ծաղկեցնելու ու անոր դժուար օրերը ետին ձգելու միտումով, աշխարհասփիւռ հայ գործարարներ սկսած իրենց ձեռնարկութիւնները հաստատել Հայաստանի եւ նոյնիսկ՝ Արցախի մէջ։ Թորոնթոյէն եւս գործարարներ անմասն չմնացին այս գործընթացէն եւ Հայաստան ուղղուեցան՝ աշխատանքի վայրեր եւ առիթներ ստեղծելու հոն ապրող հայ մարդուն։ Այս էջով եւ իրերայաջորդ յօդուածներով կը ներկայացնենք հայրենիքի մէջ թորոնթոյի գործատէրերու եւ անհատներու ներդրումները, աշխատանքը եւ յաջողութիւնները, այսպիսով՝ խրախուսելով այլոց, որոնք ներդրումներու մասին կը մտածեն։ Ստորեւ կը ներկայացնենք մեր երկրորդ ներդրողը՝ Քրիստափոր Արթինը, որ 9 տարի առաջ հաստատուած է Հայաստան։ Ան կը խօսի Հայաստանի մէջ իր ունեցած ներդրումին, հիմնած գործերուն եւ յաջողութիւններուն մասին։

Հարցազրոյցը վարեց՝ Տիրուկ Մարգարեան

Կարապետեան

-Հայաստանի մէջ ի՞նչ ներդրում ունիք։ Ե՛րբ հաստատուած էք ձեր նախաձեռնութիւնը եւ ի՞նչպիսի քայլերով առաջ գացած էք։

-2011 թուականին ընտանիքիս հետ տեղափոխուեցանք Հայաստանի Սիւնեաց Աշխարհի Կապան քաղաք։ Հինգ տարի հանքարդիւնաբերութեան ոլորտին մէջ աշխատելէ ետք ունեցանք մեր անձնական գործը։ Գործընկերներու հետ անասնաբուծութեան նոր ոլորտի մը հիմքը դրինք Հայաստանի մէջ՝ «Փափուկ» շինշիլաբուծութիւնը (շինշիլան փոքրիկ կենդանի մըն է, որուն միսը օգտակար է շաքարախտով տառապողներու համար, իսկ մուշտակը թանկարժէք է)։ Ներդրման այս ոլորտը աշխատանքի մեծ հնարաւորութիւն տուաւ Հայաստանի սահմանապահ գիւղերու բնակիչներուն եւ մարմնական թեթեւ հաշմանդանութիւն ունեցողներուն։

Երկրորդ աշխատավայր մըն ալ կ'ունջս հետ հիմնեցինք՝ «ArtIn Fashion» անունով։ «ArtIn Fashion»-ը կար ու ձեւի արտադրամաս մըն է, որ հիմնուած է կանանց աշխատանք ապահովելու նպատակով։

-Ե՛րբ եւ ի՞նչպէս որոշում առիք Հայաստան հաստատուելու մասին։ Որոշում առնելն ու հոն ապրիլը ի՞նչ նորութիւններ բերին ձեր աշխատանքային եւ ընտանեկան կեանքին մէջ։

-Հայաստան տեղափոխուիլն ու հոն ապրիլը կեանքի նպատակ էր ինձի համար։ Որոշումը արդէն պատանեկութենէն առած էի։ 1993-ին Հայրենիք տեղափոխուելու առաջին փորձս ըրի եւ Գանատայէն մեկնեցայ Հայաստան, սակայն չիրականացաւ։ Նպատակս։ 2011-ին, ընտանիք կազմելէ ետք, անցեալի նպատակս իրականացաւ։ Հայաստան հաստատուելով մայր հողին ոյժը զգացի եւ որպէս ՀԱՅ ապրիլս ու շնչելս իմաստաւորուեցաւ։ Աղջկաս՝ Հայաստանի մէջ մեծնալը եւ հայեցի դաստիարակութիւն ստանալը մեծ ուրախութիւն կը պարգեւէ մեզի։ Աշխատանքի առումով մեծ հնարաւորութիւններ եւ լայն հորիզոններ բացուեցան դէմս, եւ այժմ իրականացնելիք մեծ ծրագիրներ ունիմ։

-Որոշ դժուարութիւններ ունեցա՞ք, ի՞նչպէս յաղթահարեցիք այդ դժուարին պայմանները։

-Հիմնական դժուարութիւնը հարգտներէս հեռանալն էր։ Աղջկա կը մեծնայ առանց մեր հարազատներուն ու բարեկամներուն։ Հայրենադարձներուն համար օտարութիւնը կը կրկնապատկուի։ Այլ դժուարութիւններէն մէկը մտածելակերպի եւ մօտեցումներու հսկայ տարբերութիւնն էր, սակայն որոշակի գործելաոճ մը ձեռք բերած եմ, Հայաստանի չափանիշերով, որ շատ անգամ օգնած է ինձի յաջողութեան հասնելու։

Ամէն երկիր ունի իր դժուարութիւնները, Հայաստանը անոնցմէ չ'առանձնանար, սակայն պէտք է ամէն դժուարութիւն դիմագրաւես ժպիտով եւ լատենտութեամբ, որպէսզի նպատակներուդ հասնելու կարողութիւնը ունենաս, գործ մշակես ու զայն զարգացնես։

-Արդեօք կ'արտածէ՞ք ձեր ներդրումի արտադրութիւնները։ Դէպի ո՞ր երկիրներ կ'ուղարկէք ձեր արտադրութիւնները։

-«Փափուկ» շինշիլաբուծութեան հիմնական նպատակը մշակուած եւ վերջնական արտադրանքը արտահանելն է։ Մեր շուկաներն են՝ Գանատա, Լեհաստան, Ռուսաստան եւ Եւրոպական կարգ մը երկիրներ։ «ArtIn Fashion» կար ու ձեւի արտադրութիւնը կարելի է արտահանել, մանաւանդ որ Հայաստանը Եւրասիական շուկայի անդամ է, հետեւաբար ներմուծող երկիրները հարկ չեն վճարեր։ Այս մէկը հնարաւորութիւն կու տայ մեզի մատչելի գիներով մրցակցելու այդ շուկային մէջ։

-Քանի՞ հոգիի համար աշխատատեղ ստեղծած էք։ Որո՞նք են ձեր նախաձեռնութեան մէջ պաշտօնավարողները։

«Փափուկ» շինշիլաբուծութեան Ֆիրմային ներքնամասէն բաժին մը։

-«Փափուկ» շինշիլաբուծութիւնը հիմնադրած ենք 3 ընկերներով։ Շինշիլաբուծութեան աշխատավայրին (Ֆերմային) մէջ ներկայիս 4 հոգի կ'աշխատին, որոնցմէ երկուքը կանայք են։ Մեր այս նախաձեռնութեան շնորհիւ աշխատանք ունեցող անձերու եւ գիւղացիներու թիւը կը հասնի 45-ի, առաւել 15-էն անելի մարդիկ եւս ներգրաւուած են վանդակներ շինելու գործին մէջ։ Գիւղացին հեքթարներով հող կը մշակէ կենդանիներու կերի՝ հումքի համար։ Անասնաբոյժերը սկսան վերապատրաստուիլ եւ աշխատիլ տակաւին շարքը շատ երկար է, որ շատ ուրախալի երեւոյթ է։

«ArtIn fashion»-ի արտադրամասին մէջ 12 կիներ կ'աշխատին։ Մեր նպատակը մինչեւ 150 հոգինոց արտադրամաս ստեղծելն է։ Մենք կ'աշխատինք

Գործարար Քրիստափոր Արթին իր կնոջ՝ Գայիանէ Շահվերտեանի եւ դստեր՝ Արագ Արթինի հետ։

շահոյթ չհետապնդող հասարակական կազմակերպութեան ծրագիրներու իրականացմամբ՝ Կապանի Կանանց Ռեսուրս Կենդրոնի՝ WRCK NGO-ի հետ։ Մեր արտադրած ապրանքը ընդհանրապէս կանանց, երեխաներուն եւ բաժնորակներ շուկային համար է, բայց ունինք հնարաւորութիւն այլ ոլորտներու պատուէրներ ալ կարելու։ Անցեալ տարի Կապանի մէջ նոր նախաձեռնութիւն մը սկսանք՝ թիւ մէկ դպրոցի աշակերտներուն համար համազգեստ կարեցինք։ Հայաստանի համար անծանօթ եւ ողջունելի էր այդ նորութիւնը։

-Ի՞նչ հեռանկարներ ունիք։ Ապագայի վերաբերեալ ի՞նչ ծրագիրներ իրագործել կը ծրագրէք։

-Սփիւռքի ընկերներէս եւ բարեկամներէս շատեր ինձի կը դիմեն, որպէսզի իրենց հետաքրքրող գործի ոլորտին վերաբերեալ ծրագիր ներկա-

Գործարար Քրիստափոր Արթինի աղջկը՝ Արագ Արթինը, կը կրէ «ArtIn Fashion»-ի գործուած կարի արտադրութիւններէն՝ վերարկու, ծածկոց, գլխարկ, իսկ ձեռքին նոյն արտադրամասի փափուկ խաղալիքներէն մէկը։

մէն՝ 10,000 \$-էն մինչեւ 2,000,000 \$ բարձր ներդրում կատարելով իրենց նպատակը իրականացնել կ'ուզեն Հայաստանի մէջ։

-Ի՞նչպիսի խորհուրդներ կու տաք այն հայերուն, որոնք կը փափաքին հայրենիքի մէջ ներդրում կատարել։

-Բոլորս ալ մեր հայրենիքին զարգանալն ու յառաջդիմելը կ'ուզենք։ Հայաստանի մէջ հնարաւորութիւններ կան լաւ եկամուտ ունենալու, մանաւանդ երբ նոր միտքերով գործեր ձեռնարկենք։ Հայաստանը պէտք ունի մեր ներդրումներուն, ըլլան անոնք նիւթական, բարոյական կամ ֆիզիքական։ Ականջ տանք մեր ներքին ձայնին եւ միշտ պատրաստ ըլլանք, իսկ երբ որ յարմար պահը գայ մեր ներդրումը կատարենք մեր սիրելի հայրենիքին մէջ։

-Սփիւռքահայերուն եւ յատկապէս Գանատայի մէջ ապրող ձեր ազգակիցներուն փոխանցելիք ի՞նչ սրտի խօսք ունիք։

-Հայրենիքը հեռուն պէտք չէ սիրել, այլ Հայաստանի մէջ ապրելով պիտի զգանք հայրենիքին իմաստը։ Մեր նպատակը միայն՝ «Դէպի Հայրենիք» լոգոնքը չէ, այլ անոր իրագործումը։ Գանատա ապրած շրջանիս շատ մը հարցերուն տարբեր դիտանկիւնէ կը նայէի եւ ըստ այնմ լուծումներ կու տայի, իսկ հիմա՝ Հայաստանի մէջ ապրելով, այլ մօտեցում ունիմ ընդհանրապէս ամէն ինչի հանդէպ։

Հայաստանի մէջ կեանքը հանգիստ է, եւ կ'աշխատիս, եւ կը վայելես։ Հայրենիքը, իր բոլոր դժուարութիւններով հանդերձ, նոր հնարաւորութիւններ կ'ընծայէ բոլորիս՝ մեր երազը իրականութիւն դարձնելու առումով։ Հայաստան եկէ՛ք, արարեցէ՛ք եւ շէնցուցէ՛ք հայրենիքը։ Աշխարհի մէջ ՀԱՅ մնալու միակ գրաւականը այս հողէն սնուիլն է։

Երեւանի Անուանի «Տէրեան» Ճաշարանի Յաջողութեան Պատմութիւնը

«Սփիւռքահայերը շատ աշխոյժ են, աշխատասէր ու պատասխանատու: Անոնք աշխատանքի նկատմամբ նոր մշակոյթ, նոր վերաբերմունք բերին Հայաստան»- Հրանուշ Յակոբեան

Սալբի Սաղոյրճեան

Երեւանի Բիւզանդ փողոցի վրայ գտնուող «Տէրեան» ճաշարանի մուտքին զիս մը դիմաւորէ տիկ. Գոհար Ազիւեանը, որ սիրալիւր եւ ջերմ ժպիտով կ'առաջնորդէ ներս: Հակառակ իր փոքրութեան ու ներքին կահաւորումի ոչ աչքի զարնող ճոխութեան՝ ճաշարանը ներս մտնողին կը փոխանցէ յատուկ ջերմութիւն եւ հանգստութիւն:

Տիկ. Գոհարին ու անոր որդիին՝ Յակոբ Ազիւեանի հետ սուրճի եւ արեւելեան համեղ անուշեղէնի մը շուրջ կը ծափալի մեր մտերմիկ գրոյցը՝ ընտանեկան ճաշարանային գործին, իրենց յաջողութեան եւ Հայաստանի մէջ ունեցած փորձառութեան մասին:

Հալէպահայ Ազիւեան եւ Համալեւան ընտանիքներու հիմնած «Տէրեան» ճաշարանը Երեւանի մէջ մեծ ճանաչում ունի իր արեւելեան համեղ ճաշերով եւ այնտեղ այցելած հանրայայտ հիւրերուն շնորհիւ:

Երկու խնամի ընտանիքները Հայաստան տեղափոխուած են 2012-ի վերջը եւ կարծ ժամանակ անց՝ Գոհար Ազիւեանի եւ Վերժին Համալեւանի քաջալերանքով՝ Տէրեան փողոցի վրայ, փոքրիկ տեղ մը վարձելով, սկիզբ դրած են իրենց գործին: «Մամաներն ու պապաները իրենց աշխատանքով, իրենք իրենց ձեռքերով սկսան սէնտուիչներ պատրաստելու», կը պատմէ Յակոբը:

Գոհարին եւ Վերժինին շատեր հարց կու տան, թէ Հալէպի մէջ ասիկա՞ եղած է իրենց գործը. «Մենք ալ կ'ըսենք՝ ո՛չ, տունը ինչ որ մեր զաւակներուն կը պատրաստենք, հոս ալ նոյնը կը պատրաստենք»: Անոնք Հալէպի մէջ կը զբաղէին լրիւ այլ գործերով: Ազիւեանները երկաթի ձուլարան ունէին, իսկ Համալեւանները՝ ինքնաշարժի պահեստամասերու վաճառական էին:

Սկիզբնական շրջանին դժուար էր, միջավայրը ուրիշ էր, տեղացիք ծանօթ չէին արեւելեան համեմունքներուն, ճաշերուն, բայց ժամանակի ընթացքին անոնց պատրաստածը մեծ ընդունելութիւն գտաւ՝ նպաստելով յաճախորդներու թիւի աճին: Նախ սուրիահայերը սկսան գալու, ապա կամաց-կամաց վայրը սիրելի դարձաւ նաեւ տեղացիներուն: Վեց ամիս ետք՝ տարածքը ընդլայնեցին ու վերածեցին ճաշարանի: Բայց պահանջարկին համամատ տեղը դարձեալ փոքր էր, շատեր կ'ուզէին իրենց հանդիսութիւնները եւ հանդիպումները այնտեղ ընել: Եւ այսպէս, 2016-ին, անոնք բացին «Տէրեան»-ի երկրորդ մասնաճիւղը՝ Բիւզանդ փողոցի վրայ: «Սփիւռքահայերը սկսան իրենց

առիթները մեր մօտ նշելու: Ամառները սփիւռքը հոս կը հաաքովի՝ հարսանիք, նշանտուք, կնունք ընելու... Հիմակուրնէ արդէն ամրագրումներ ունինք», կը տեղեկացնէ Գոհարը:

Մեր՝ սփիւռքահայերու մօտ միշտ մտավախութիւն կայ, որ Հայաստանի մէջ գործ հիմնելը եւ յաջողցնելը շատ դժուար է: Բայց «Տէրեան»-ի սեփականատէրերը կը վստահեցնեն, որ իրենք իրաւական տեսանկիւնէ ոչ մէկ խոչընդոտի հանդիպած են: Երբ աշխատասէր ես, գործը ճիշդ ու օրինաւոր կ'ընես, ոչ մէկ արգելքի կը հանդիպիս:

Ճաշարան այցելած յայտնիներու մասին խօսելով՝ Յակոբ կը պատմէ, թէ

եւ իրենց սեղանը տուած են»:

Այնուհետեւ ճաշարանը յայտնիներու պակաս չէ ունեցած. Էլթըն Ճոն, Ատոմ Էկոյեան, յայտնի դերասան Մայքըլ Բէյն, Արամ Ա. եւ Գարեգին Բ. Կաթողիկոսներ, Նիքոլա Ազնաւոր եւ շատ այլ նշանաւոր դէմքեր: Տիկ. Գոհար կը յիշէ. «Ամերիկայէն հիւրեր ունէինք, Երեւան հասնելուն պէս հեռաձայնեցին, որ իրենց պզտիկները շատ կ'ուզէին Սերժ Թանքեանի նստած սեղանին ճաշել...»:

ՀՀ նախագահ Արմէն Սարգսեանի եւ անոր ընտանիքին ու թոռներուն սիրելի վայրերէն է «Տէրեան»-ը, ան իր հիւրերն ալ հոս բերէ: Վերջերս նախագահին հետ ճաշարան եկած է Յորդանա-

«Տէրեան» ճաշարանի սեփականատէրերը նախագահ Արմէն Սարգսեանի հետ

իրենց քով այցելած առաջին յայտնիներէն է Սերժ Թանքեանը. «2015-ին, Հրապարակի համերգէն ետք, իր կնոջ եւ նուագախումբի անդամներուն հետ մեր ճաշարանը եկած է, բայց ազատ տեղ չէ եղած, մամաներն ալ չեն ծանցած զինք, ըսած են՝ տեղ չունինք,- ծիծաղելով կը պատմէ Յակոբը ու կ'աւելցնէ, յաճախորդները ծանցած են զինք

նի Ապտուլլահ թագաւորը: «Ան շատ սիրեց ճաշերը, վերջը երբ դուրս կ'ելլէին, մօտեցաւ եւ շնորհակալութիւն յայտնեց համեղ ճաշերուն համար», գոհունակութեամբ կ'ըսէ Յակոբը:

Երկու ընտանիքներուն անդամները իրենց ընտանեկան գործը մեծ սիրով ու բժախնդրութեամբ կ'ընեն, համեմունքներէն մինչեւ վերջին հպումը իրենց

«Տէրեան» ճաշարանը

հսկողութեան տակ կ'ըլլայ: Տիկ. Գոհար կը կարծէ, որ իրենց յաջողութեան գրաւականը ճաշերուն համեղ ըլլալը, մաքուր ու բժախնդիր աշխատանքը, հետեւողականութիւնն ու ջերմ եւ բարեհամբոյր ընդունելութիւնն է: Իսկ տիկ. Վերժինի համար ճաշարանի յաջողութեան գաղտնիքը Տիրոջ օրհնութիւնն է. «Ես Աստուծոյ կը պարտիմ եւ մեր աշխատանքին», կը վստահեցնէ ան:

Անոնք ոչ միայն իրենց գործի յաջողութեամբ ուրախ են, այլ նաեւ Հայրենիքի մէջ ապրելով: Յակոբ որոշ ժամանակ մը Տուպայ ապրած է, բայց վերադարձած է Հայաստան՝ զարգացնելու իր եւ կնոջ ծնողներուն հիմնած գործը. «Ամէն տեղ ալ դժուարութիւն կայ, ինչու ուրիշ տեղ չարչարուինք, երբ կրնանք Հայրենիքի մէջ ստեղծել», կը շեշտէ ան: Հայաստան ապրիլը իրենց կու տայ ապահով կեանք եւ երջանկութիւն: «Հոս առտու կ'արթննաս, ուրախ ես. պուլպուլակէն ջուր կը խմես ու գործի կ'երթաս: Կ'ուզես հանգստանալ՝ այգի կը նստիս, ծամբան հաճոյքով կը քալես, Հրապարակի համերգը կը լսես ու մեծ բաարարութիւն կը զգաս»: Ան ուրախ է նաեւ, որ իր դուստրը ապահով միջավայրի մէջ կ'ապրի: «Այստեղ երբ պզտիկդ դպրոց կ'երթայ, գիտես ով է իր ընկերը, իսկ դուրսը ամէն տեսակ ազգ կայ, վախը շատ է: Դուրսը մտավախութիւն ունիս՝ զաւակդ կրնայ կորսուիլ, իսկ հոս հայ կը մեծնայ»:

Տիկ. Գոհար, նախքան վերջնական Հայաստան հաստատուիլը, անգամներ որպէս զբօսաշրջիկ այցելած է: «Ես Վենեզուելա մեծցած եմ, հոն հայութիւն չկար, իսկ հոս ամէն տեղ հայ է, տաքուկ միջավայր է», կը նշէ ան:

Մարդ երբ յաջողութեան կը հասնի մեծ երջանկութիւն կ'ապրի, իսկ երբ այդ յաջողութիւնը Հայրենիքին մէջ կ'իրաւորուի, առաւել եւս երանութիւն կը զգայ, Հայրենիքն ալ՝ իր որդիներու աշխատանքով ու քրտինքով՝ կը հարստանայ ու կը բարգաւաճի:

ԹՈՐՈՆՏՈՅԷ
TORONTOHYE

Խմբագրութեան կողմէ

«Թորոնթոհայ» պարասխանաբար չէ իր էջերուն մէջ լոյս տեսած ծանուցումներու բովանդակութեան:

Մեզի յղուած բոլոր թղթակցութիւններն ու գրութիւնները ենթակայ են որոշ խմբագրումի:

Join us
www.facebook.com/Torontohyepaper

www.torontohye.ca

Համագլխայինի Գանատայի Գրական Մրցումի

Համագլխայինի Գանատայի Շրջա-
նային վարչութեան կազմակերպած
2018-2019 տարեշրջանի աշակերտա-
կան գրական մրցում, որ արդէն վեց տա-
րիէ ի վեր իբրեւ բարի ամառային հաս-
տատուած է մեր գաղութին մէջ եւ
կարեւոր բաժին ունի հայերէն լեզուի ու
մշակոյթի պահպանման աշխատանք-
ներուն մէջ, անգամ մը եւս գործնապէս
ապացուցեց, որ մայրենիին հետ պա-
տանի սերունդին մտերմութեան մէջ գե-
ղագիտական ստեղծագործութիւնը ինչ-
պիսի բարերար ու անփոխարինելի դեր
ունի նորահաս սերունդներու հայեցի
դաստիարակութեան մէջ:

2018-2019 տարեշրջանի գրական
մրցումին իրենց մասնակցութիւնը բե-
րին Թորոնթոյի եւ Մոնթրէալի հայկա-
կան վարժարաններու աշակերտներ,
բաժնուած երկու խումբերու: Առաջին
խումբը կը ներառէր 5-րդէն 9-րդ դասա-
րանի աշակերտները, իսկ երկրորդը՝
10-րդէն 11-րդ, իսկ Թորոնթոյի պարա-
գային՝ 12-րդ դասարաններու աշա-
կերտները:

Ստորեւ կը ներկայացնենք այս տա-
րուան մրցանակակիրներուն, Թորոն-
թոյի ՀՕՄ-ի Ամէնօրեայ վարժարանի
«Գոլոլեան» նախակրթարանի աշա-
կերտներէն՝ Մէրի Լիլիթ Նաճարեանի,
Բալիկ Թաճեանի, Օշին Մարգարեա-
նի, Նունէ Նազարեանի, ինչպէս նաեւ
Մոնթրէալի Ս. Յակոբ Ազգ. վարժարա-
նի «Բաստրմաճեան» երկրորդականի
աշակերտներէն՝ Հրակ Արթինի, Նայի-
րի Էլիպէքեան եւ Լուի Մարտիրոսեա-
նի շարադրութիւնները:

Մեր Թաղը

Շաբաթ օր է, 22 Յունիս: Վերջապէս
դպրոցս վերջացաւ, վերջացան նոյնպէս
դասերու եւ գրաւորներու մտահոգութիւն-
ներս: Պատշաճօրէն նստած կը դիտեմ մեր
հանդարտ եւ գեղեցիկ թաղը:

Մենք կը բնակինք «Scarborough»
քաղաքին մէջ: Թէեւ խճողուած քաղաք
է՝ իր բարձր ու ցած շէնքերով, բայց մեր
թաղը հանդարտ է: Երբեմն հեռուէն կը
լսուի մայրուղիի աղմուկը: Բայց վնաս
չունի, այդ ալ հաճելի կը թուի ինծի:

Ահա կը տեսնեմ մեր դրացի Նորմը-
նը, որ իր Չարլին, առտու, կէտօր, իրի-
կուն պտոյտի կը տանի: Ինչ ուրախ կը
ցատկոտէ այդ շնիկը խոտերուն վրայ:
Ազատութիւնը առած է:

Դիմացէն կու գայ 5-րդ յարկի իրա-
քահայ դրացին իր երեք շուններով: Մեր
այս դրացին կարծես շուններու հաւաքա-
ծոյ կը սիրէ ունենալ: Ամէն մէկը տար-
բեր գոյն ունի եւ տարբեր չափ: Երբ թա-
ղի շունները իրարու հանդիպեցան, ա՛լ-
երեսակայեցէք անոնց հաջոցը: Ինչ կը
խօսին իրարու հետ: Որպիսոյքին կը
հարցնեն, թէ իրենց օրուան կերակու-
րին մասին: Մէկն ալ չի գիտեր: Հեռուէն
կու գայ տիկին Սօսին՝ ծանր տոպրակ-
ներ շալկած: Երեւի չինական վաճառա-
տունէն գնում ըրած է:

Քովի շէնքի խաղավայրին մէջ ո-
մանք կողովագնդակ կը խաղան, ուրիշ-
ներ ալ յողաճառանին մէջ կը զուարճա-
նան: Տակաւին քանի մը օր առաջ, այդ
պատկերները դժգոհ դէմքերով թաղին
անկիւնը կեցած կը սպասէին դպրոցի
հանրակառքին: Իսկ հիմա՝ ա՛լ հոգ չկայ:
Ո՛չ դասի մասին, ո՛չ ալ պարտականու-
թեան մասին պէտք է մտածել: Միայն
կը խաղան եւ կը զուարճանան:

Քովի դպրոցի բակէն ներս ալ, փոք-
րերը անդադար կը վազվզեն, սահնա-
կի վրայ կ'ելլեն, ու ոմանք ալ հեծիկ կը
քշեն: Կը յիշեմ, թէ ինչպէս ծմբան ժա-
մանակ այդ բակը ամառի կ'ըլլար: Հոն
կայ նաեւ բլուր մը, որ ծմբան եղանա-
կին փոքրերուն հաճելի սահնակի կը
վերածուի:

Բոլոր եղանակներուն ալ շատ գրա-

ւիչ կ'ըլլայ մեր թաղը, բայց իմ նախա-
սիրած եղանակս աշունն է, երբ բոլոր
ծառերը կարմիր, դեղին եւ նարնջագոյն
հագուստ հագած կ'ըլլան: Բնութեան այս
գեղեցիկ տեսարանին մաս կը կազմեն
թռչունները: Անոնք անընդհատ երամ-
բեամ պտոյտի կու գան մեր թաղը: Տես-
անոնք հիմա շարուած են ելեկտրական
թելերուն վրայ: Հանգիստ են հոն, աշա-
կերտներու պէս մէկ շարքի վրայ նստած՝
կ'երգեն: Չմոռնամ ըսելու, որ անոնցմէ
շատերը մեր պատշգամբներուն թշնա-
մին են, որովհետեւ անոնք կու գան եւ
պատշգամբ կ'աղտոտեն: Ահա քեզի
գործ:

Պատշգամբ կեցած, միտքերս հեռու
գացին, երբ յանկարծ իրշէջ մեքենանե-
րու ահագանգը խանգարեց զանոնք:
Ինչ պատահած է արդեօք: Կը տեսնեմ,
որ անոնք կ'ուղղուին դէպի մեր քովի
շէնքը, որուն բնակիչները կը սկսին դուրս
գալ: Երեւի կրակի ազդանշանը լսած են:
Յուսամ մեծ հարց մը չկայ հոն:

Հակառակ այս գէշ դէպքին, մեր թա-
ղը ինծի համար ապահով, մաքուր ու
հաճելի թաղ մըն է: Շատ կը սիրեմ հոն
ապրիլ, որովհետեւ շատ յիշատակներ
ունիմ հոն, նաեւ որովհետեւ դպրոցիս,
Հայ կեդրոնին եւ եկեղեցիին շատ մօտ
է:

*Մէրի Լիլիթ Նաճարեան
Թորոնթոյի ՀՕՄ-ի Ամէնօրեայ վարժարանի
«Գոլոլեան» նախակրթարանի
7-րդ դասարան*

Մեր Թաղը

Երեք տարի առաջ ծնողքիս հետ,
Հալէպի պատերազմին պատճառով,
Թորոնթօ փոխադրուեցայ: Կ'ապրիմ
հսկայ շէնքի մը մէջ «Don Mills»-ի եւ «Van
Horne»-ի վրայ: Թէեւ պատշգամբս տես-
նուած տեսարանը եւ շրջապատը կը սի-
րեմ, բայց չեմ մոռնար Հալէպի մեր շէնքն
ու դրացիները: Մենք կ'ապրէինք հինգ
յարկանոց շէնքի մը մէջ, որ կը գտնուէր
նեղ թաղի մը մէջ: Թաղին մէջ կային դե-
ղարան, նպարավաճառներ, լուսցարան
նորոգող, ջրմուղագործ եւ համակարգ-
չային խաղերու խանութներ: Մենք կ'ապ-
րէինք շէնքին երրորդ յարկը: Մեր յար-
կին մէջ կար հայ ընտանիք մը երկու
պատկերներով: Ամէն օր, դասերս վեր-
ջացնելէ ետք, իրարու տուն երթալով գո-
ւարձալի խաղեր կը խաղայինք, ինչպէս՝
պահուրտութիւն, դպրոցի խաղը, խաղալիք-
ներով եւ այլն: Մեր շէնքին դրացիները
հայ էին, մինչեւ իմ վերջին երեք ամիս-
ներս Հալէպի մէջ: Երբ ես պատշգամբս
դուրս կը դիտէի, կը տեսնէի հինգ տա-
րեկան արաբ աղջիկ մը կամ ալ ինէն-
ուոթ տարեկան այլազգ աղջիկ մը: Եր-
բեմն կը խօսէինք եւ կը խնդայինք
պատշգամբ պատշգամ եւ երբեմն իրա-
րու դիմաց նստելով դաս կ'ընէինք:

Ամառը իմ նախասիրած եղանակս
էր: Կը սիրէի ամէն թաղին փոքրիկնե-
րուն հետ խնդալ, խաղալ եւ զուարճա-
նալ արեւու ծառագայթին տակ: Երբ օ-
ղջ շատ տաք կ'ըլլար, թաղին անկիւնի
նպարավաճառէն պաղպաղող կը
գնէինք՝ զովանալու համար: Ամրան նա-
խասիրած տօնս էր Վարդավառը. քրոջս
հետ կը սիրէի թափանցիկ տոպրակներ
պաղ ջուրով լեցնել եւ պատշգամբէն վար
թափել մարդոց վրայ: Միայն Վարդա-
վառին մեզի արտօնուած էր այդ ընել:
Մարդոց վրայ թափելէ ետք ես խողո-
վակը քրոջս վրայ բռնելով, ամբողջո-
վին կը թրջէի գինք:

Ամրան եւ ծմբան եղանակներուն ես
կը նախընտրէի տունը մնալ եւ վառա-
րանին քով տաք խմելիք մը խմել: Երբ
ծանձրանայի, մեր քովի դրացիին
պատկերներուն հետ կը խաղայի կամ ալ
քրոջս հետ, տունը, զանազան խաղեր
խաղալով ինքզինքս կը զբաղնէի: Հա-
լէպի մէջ տարին մէկ անգամ ձիւն կու

Համագլխայինի Գանատայի Գրական մրցումի դափնեկիր աշակերտները

գար: Ձիւնոտ օրերուն ես ժամը հինգ-
վեցին կ'արթննայի եւ ածապարելով
վառ կ'իջնէի: Ժամերով քրոջս եւ դրա-
ցիներուս հետ անդադար կը խաղայի:
Երբ բոլոր ձիւնը կը հալէր, իմ ուրախու-
թիւնս ալ կը հալէր:

Մեր թաղին մէջ շատ լաւ եւ գէշ յի-
շատակելի բաներ պատահած են: Նոր
Տարիի գիշեր մը, երբ մեր ընտանիքը
հաւաքուած էր մեր տունը, քեզիս մեր
պատշգամբէն հրավառութիւնը դիտած
ատեն կը նշարէ գոյ մը, որ կը փորձէր
մեր թաղի դեղարանին դուռը բանալ,
բայց քեզիս բացականելով գողին ու-
շադրութիւնը գրաւեց եւ զայն հեռու փախ-
ցուց: Մեր թաղին ամենէն յիշատակելի
դէպքն էր մեր տան իրդեհը: 2008-ին
մենք մեր մեծ մօրը տունը Նոր Տարին
կը դիմաւորէինք, յանկարծ ծնողքս մեր
դրացիներէն հեռաձայն ստացան եւ ան-
միջապէս տուն վերադառնալով տեսան
իրշէջները մեր թաղին մէջ՝ կը փորձէին
մեր տան կրակը մարել: Օրեր ետք գիտ-
ցանք, թէ մեր վարի դրացիին զաւակը
փորձած էր պայթուցիկ մը վառել, բայց
սխալմամբ մեր պատշգամբը նետած էր:
Այդ իրդեհէն մենք կորսնցուցինք շատ
յիշատակներ, բայց, փառք Աստուծոյ, որ
մենք տունը չէինք:

*Բալիկ Թաճեան
Թորոնթոյի ՀՕՄ-ի Ամէնօրեայ վարժարանի
«Գոլոլեան» նախակրթարանի
8-րդ դասարան*

Մեր Թաղը

Մեր գեղեցիկ թաղը կը գտնուի
«Etobicoke»-ի մէջ: Չորս եղանակները
շատ լաւ կ'երեւին իմ ննջասենեակիս
պատուհաններէն: Մեր թաղի թաց ու
գունաւոր գարունը միշտ ինծի կը բերէ
երջանկութիւն եւ ուրախութիւն: Գարու-
նը կեանք ու յոյս կը ցուցադրէ: Ծաղիկ-
ներու, ծառերու, այգիներու, պտուղնե-
րու, բանջարեղէններու եւ դաշտերու
պայծառ գոյները միշտ զիս ատելի
երջանիկ կը դարձնեն եւ իմ սիրտս շատ
կը ջերմացնեն: Կը կարծեմ, որ ամառը
մեր թաղին լաւագոյն եղանակն է: Դե-
ղին, ջերմ ու մեծ արեւը միշտ կը փայլի
մեզի անամպ երկինքէն: Ես գիտեմ, որ
ամառը սկսել է, երբ դանդաղ, բարձ-
րաձայն, պաղպաղակի բեռնատարը
կ'երգէ իր զուարճալի երգը, յիշեցնելով
երիտասարդ, ուրախ երախաններուն՝
համեղ եւ սառած անուշեղէնին մասին:

Ամրան դուրսը շատ կը խաղամ: Իսկ
ձիւշ փողոցին վերջը երկու խաղավայ-
րեր կան, որոնք միշտ պատկերներով լե-
ցուն են: Հայրս միշտ կը քաջալերէ զիս,
որ հեծիկովս աւագան երթամ ու պաղ
ջուրին մէջ խաղամ: Ամրան իմ ծնողքս
շատ կը սիրէ արձակուրդի երթալ: Ան-
ցեալ տարի Եւրոպա ճամբորդեցինք եւ
շատ ուրախ ժամանակ անցուցինք, յու-

սամ նորէն կ'երթանք: Աշունը շատ գե-
ղեցիկ է մեր թաղին մէջ: Երբ որ մեր փո-
ղոցը դառնաս, անկարելի է կարմիր, դե-
ղին եւ սրճագոյն գոյները չտեսնես: Երբ
հայրս տերեւները հաւաքէ, չեմ կրնար
ինքզինքս զսպել ու հաճոյքով վրան կը
ցատկեմ: Աշնան դպրոցը կը բացուի, եւ
գոհաբանական օրուան ատեն համով
հնդկահաւեր կ'ուտենք: Իմ ծնողքս շատ
կը սիրէ երկար քայլելու երթալ: Իսկ ձմե-
ռը, որ ամենէն երկարն է, շատ պաղ ու
ձիւնոտ է: Շատ կը սիրեմ սահնակով
ձիւնին վրայ խաղալ: Միշտ ուրախ դէմ-
քով տուն կը վերադառնամ: Ամէն տա-
րի Կաղանդ Պապան ալ կու գայ շատ
նուէրներով:

Մեր թաղին մէջ եղող դրացիները
շատ բարի են: Մեր քովի դրացին երկու
պատկեր շուններ ունի, որոնց հետ շատ կը
խաղամ: Միշտ կը հաջեն, երբ զիս տես-
նեն: Միւս կողմը դրացի մը ունինք, որ
միշտ ինծի կը հրաւիրէ ծաշի: Անցեալ
տարի երկու տարիքոտ մարդիկ կ'ապ-
րէին մեր դիմաց, բայց հիմա փոխադ-
րուեցան: Լաւ օրերուն շատ կը սիրեմ
եղօքս հետ կողովագնդակ խաղալ մեր
տան առջեւ, միշտ ուշադիր կ'ըլլանք
ինքնաշարժերուն: Ամէն տարի Յուլիս
մէկին մեր ետեւի կանաչ պարտէզէն
կրնաս տեսնել հսկայական, գունաւոր
հրախաղութիւնները: Ամէն տարի ծնող-
քիս հետ կը դիտենք գեղեցիկ լոյսերը,
որոնք կը թռնեն երկինքին մէջ: Մեր թա-
ղը շատ մօտ է օդականային: Ամէն գի-
շեր կրնաս լսել օդանաւերու ձայնը: Իմ
մօրս ու հօրս աշխատած գործատեղի-
ները շատ մօտ են մեր թաղին, բայց
դժբախտաբար մեր հայկական վարժա-
րանը հեռու է: Մեր թաղին մէջ պատկեր
անտառ մըն ալ կայ, ուր գայլեր ու աղո-
ւէսներ կը բնակին: Իմ դաշնակի ուսու-
ցիչս ալ մեր թաղը կ'ապրի, ան շատ
շնորհալի դաշնակահարուի է եւ շատ
լաւ կը սորվեցնէ ինծի: Մեր տան ետեւն
ալ փոքր դպրոց մը կայ, ամէն օր կը
տեսնեմ պատկերներ, որոնք այս դպրո-
ցը կը յաճախեն: Ամէն գիշեր անհամ-
բեր կը սպասեմ, որ մեր տունը հաս-
նինք: Կը զգամ, որ ապահով եմ մեր
թաղին մէջ:

*Օշին Մարգարեան
Թորոնթոյի ՀՕՄ-ի Ամէնօրեայ վարժարանի
«Գոլոլեան» նախակրթարանի
7-րդ դասարան*

Մեր Թաղը

Մեր թաղը այն փողոցն է, ուր կը
գտնուի մեր շէնքը, մեծ դաշտի մը դի-
մաց: Հոս կեանքիս մեծ մասը անցու-
ցած եմ ուրախ եւ տխուր օրերով: Տար-
բեր եղանակներուն, մեր թաղը տարբեր
գեղեցկութիւն կ'ունենայ:

Գարնան մեր թաղի ծառերը շատ
գեղեցիկ, մեղմ, կանաչ գոյն կը ստա-
նան, եւ դաշտէն անուշահոտ խոտի բոյ-

Դափնեկիր Աշակերտները Կը Գրեն

րը կը բուրե: Թռչունները կը վերադառնան իրենց արծակուրդէն եւ կը սկսին ծառերուն վրայ բոյն շինել: Բայց դպրոցին մէջ, զբօսանքի ատեն, մէկ տեսակի բաղիկներ կան, որոնք ընկերներու տեսէն կը վազեն, եւ ես խնդալով կը դիտեմ: Ընտանիքով յաճախ մեր շէնքին քովի պարտէզը կ'երթանք եւ հոն կը ծաշենք: Մայրս համեղ ճաշեր կը պատրաստէ, եւ հայրս խաղեր կը կազմակերպէ: Զրոյս հետ հեծանիւ կը քշեմ, հովերը կը փչեն իմ կողմս, կը զգամ արեւուն տաքութիւնը մարմնիս մէջ: Հաճելի ժամերը կ'անցնին, եւ արեւամուտին տուն կ'երթանք քայլելով: Կը հանդիպինք ապահովութեան հսկիչին՝ Ժոնին, որ Յունաստանէն եկած է: Շատ ուրախ եւ աշխոյժ անձ մըն է, բայց նաեւ ունի մեծ երեւոյթիւն մը, ան շատ պահանջող է եւ հօրմէս միշտ գերմանական շոքոլա եւ գինի կ'ուզէ:

Ամրան տաք օդը մեզի կը յիշեցնէ դպրոցի վերջաւորութեան մասին: Ընկերներս եւ ես աշխոյժ կ'ըլլանք եւ անհամբեր կը սպասենք արծակուրդը: Արծակուրդին ընտանիքով ծովափ կ'երթանք: Երբ շէնքին վարի յարկը կ'երթանք, ուր ինքնաշարժներ կան, կը հանդիպինք մեր չինացի հարեանին: Ան աղուոր ինքնաշարժ ունի, բայց երբեք չի քշեր, միայն կը մաքրէ եւ հոգ կը տանի, ճիշդ մանչի մը նման: Երբ ծովափ կը հասնինք, տաք աւազը ոտքերուս կը դափնայ, եւ պաղ ջուրին մէջ կը խաղամ: Զրոյս հետ աւագէ պալատ կը շինենք եւ քանի մը անգամ ալ իրեն աւագին մէջ կը դնեմ եւ ամբողջ մարմինը աւագով կը ծածկեմ, միայն գլուխը կ'երեւի: Ուրախ ժամանակ կ'անցընենք եւ գիշերը պաղպաղակ ուտելով տուն կը վերադառնանք:

Աշնան դպրոցը կը սկսի: Մօրս հետ դպրոցական պիտոյքներ գնած կ'ըլլամ եւ պայուսակի մէջ կը դասաւորեմ: Առաջին օրերը դաս շատ չունիմ եւ շատ ուրախ կ'ըլլամ, երբ ընկերներս տեսնեմ: Բայց քիչ մը ետք շատ դաս կ'ունենանք, եւ ես կը յոգնիմ: Պայուսակս այնքան մեծ է, որ դպրոց երթալու ժամանակ, շէնքի վերելակին մէջ, եթէ դրացի մը կայ, կը հարցնեն որ ո՞ր կը ծամբորդեմ: Աշնան չորացած կանաչ եւ կարմիր տերեւները կ'իյնան ծառերէն, եւ ես տերեւներով կը կառուցեմ դէզ մը եւ մէջը կը ցատկեմ: Կը սպասեմ իմ տարեդարձիս համար Սեպտեմբեր 22-ը եւ Հոկտեմբեր 31-ին «trick or treat»-ի կ'երթամ ընկերոջս հետ, եւ շաքար կը հաւաքենք:

Զմրան թռչունները կը գաղթեն անելի տաք տեղեր: Պաղ, ճերմակ ձիւնէ փաթիլներ երկինքէն կը տեղան: Քանի մը օր այնքան պաղ կ'ըլլայ, որ դպրոց չեմ ունենար: Դրացիները յաճախ դուրս չեն ելլեր: Ես բակը ձիւնամարդ կը շինեմ քրոջս հետ: Հայրս տաք խմելիքներ կը պատրաստէ մեզի համար: Այնքան պաղ կ'ըլլայ, որ քիթս Rudolf-ի քիթին պէս կը կարմրի: Ես կը հիասթափեմ, որովհետեւ երբ մայրս կ'ըսէ «բաճկոնդ հագուէ», ես զինք չեմ լսեր: Իմ ամենէն սիրած տօնս Կաղանդն է, կը սիրեմ ծառը գեղեցկացնել զարդարանքներով եւ ծառին տակի նուէրները բանալ: Շատ ուրախ եւ զուարթ կ'ըլլայ ընտանիքս, եւ կը սիրեմ իրարու հետ ժամանակ անցընել:

Ես մեր թաղը շատ կը սիրեմ եւ շատ հաճելի ժամեր կ'անցընեմ ընտանիքովս: Կ'ուրախանամ, երբ դրացիներուս կը հանդիպիմ: Տարբեր խաղեր կը խաղամ տարբեր եղանակներուն: Տարին շատ արագ կ'անցնի:

Նունէ Նազարեան
Թորոնթոյի ՀՕՄ-ի Ամէնօրեայ վարժարան
«Գոլովեան» նախակրթարան
7-րդ դասարան

Վերածնունդ

Մարդ արարածը կը ծնի վայրի մը մէջ՝ ակամայ, եւ այդ տեղը կ'ըլլայ իր ծննդավայրը: Ես ծնած եւ ապրած եմ Սուրիոյ Հալէպ քաղաքին մէջ: Մեծցած եմ այդ մթնոլորտին մէջ: Սակայն, ծակատագիրս հասցուցած է զիս այստեղ, ուր կրկին կը շարունակեմ ապրիլ հայկական շրջանակի մը մէջ եւ կը խօսիմ իմ մայրենի լեզուս: Շատ մեծ բարեբախտութիւն մըն է օտար երկրի մէջ յաճախել հայկական վարժարան մը եւ ունենալ հայ ընկերներ: Եթէ կարողութիւնը ունենայի ծնելու իմ փափաքած վայրս, կը նախընտրէի սկսիլ իմ կեանքս Քեսապի մէջ, ուր անցուցած եմ իմ մանկութիւնս: Թէեւ երբեք բախտը չեմ ունեցած տեսնելու Հայաստանը ու շնչելու անոր օդը, սակայն այդ փոքրիկ վայրին մէջ զգացած եմ հայրենիքի հոգին: Թերեւս խաբած եմ կամ համոզած եմ ինքզինքս սուտով մը, բայց այնտեղի մաքուր օդն ու ազատութիւնը չեմ կրնար բաղդատել այստեղի կամ ուրիշ բնակավայրի մը ապրելակերպին: Ամէն մէկ վայրկեան, երբ բախտը ունեցած եմ այցելելու Քեսապ, ունեցած եմ տարբեր յիշատակներ, որոնք շատ արժէքաւոր են ինծի համար: Այդ վայրը առիթ կու տար ինծի վերապրելու այն քաղցր ժամանակները, զորս անցուցած եմ մահացած մեծ հօրս հետ: Այդ յիշատակները նաեւ կը բերեն այն վայրկեանները, զորս անցուցած եմ ամբողջ գերդաստանիս հետ: Հոն ունէի հայ ընկերներ, որոնց հետ լեռները բարձրացած եմ: Դժբախտաբար, շատ մը երազներ կարելի չէ իրագործել հոս:

Քեսապ ինծի առիթ կու տար առանձնանալու եւ ազատելու տարբեր սովորաւորութիւններէ: Այդ փոքրիկ վայրին մէջ այս քաղաքի աղմուկը չկար: Պէտք չէի զգար գործածելու տարբեր արհեստագիտական գործիքներ: Կ'ապրէի բնական ու առողջ միջավայրի մէջ: Այդ հայ մթնոլորտին մէջ, երկրի կամ քաղաքի ճնշումներն ու դժուարութիւնները գոյութիւն չունէին: Թէեւ կ'ուզէի այդ փոքր անկիւնին մէջ ծնիլ, սակայն երբեք չէի հարցադրեր իմ ինքնութիւնն ու ազգութիւնս, որովհետեւ իմ ինքնութեանս պատճառով կրցած եմ հայրենիքի մթնոլորտը զգալ օտար երկրի մը մէջ, առանց իսկ Հայաստանը տեսնելու: Պիտի ուզէի հոն ծնիլ, որովհետեւ բաւարար ժամանակ ունեցած եմ ծանչնալու այդ գեղեցիկ վայրը, որ առիթը կու տար ինքնութիւնս զօրացնելու եւ ծանչնալու:

Քեսապ շատ հեռու չի գտնուիր Հայաստանէն եւ կարծես թէ մօտակայ ըլլալուն պատճառով զգացած եմ Հայաստանի շունչը: Կ'ուզէի բնակիլ հոն, որովհետեւ միշտ սիրած եմ բնութիւնը: Բնական միջավայրը հանդարտութիւն կը բերէ, եւ այդ գեղեցիկ ծովուն ալիքներուն ձայնը տարբեր տեսակի ուրախութիւն մը կը պատճառէր ինծի: Կը հաւատամ, որ եթէ նորէն Քեսապ երթամ, պիտի կարենամ վերապրիլ բոլոր յիշատակներս: Հիմա հոն չեմ թէեւ, սակայն այն յիշատակներս, որոնք կը գտնուին իմ մէջ՝ կենդանի պիտի մնան մինչեւ վերջ ու ապրեցնեն Քեսապը իմ մէջ:

Հրակ Արթին
Սոնթթալի Ս. Յակոբ Ազգ. վարժարան
«Բաստրմաճեան» երկրորդական
11-րդ դասարան

Երկնասլաց շէնքերէն բարձր

Մեր մոլորակին վրայ, ամէն տեսակի տեղ կրնանք գտնել: Սակայն, իրաքանչիւր անձի բնատրութիւնը տարբեր միջավայրի մը կը յարմարի: Բանաստեղծ մը, որ յաճախ իր սիրած աղջիկը կը համեմատէ վարդի մը, վստահաբար ինքզինքն աւելի հանգստաւէտ պիտի զգար գիւղը, ուր հազարաւոր ծաղիկներ կը զարդարէին իր բակը: Իսկ եթէ Պետրոս Դուրեան Նիւ Եորք բնակէր, կրնայ՝ ըլլալ «Լճակ»-ին տեղ «Վարձակառք»-ը արտասանէինք: Ես, որ ծրագիր չունիմ արտայայտուելու որեւէ բանաստեղծական ոճով, կ'ուզէի ապրիլ ճիշդ այդ հսկայ քաղաքը:

Ես թէեւ երբեք չեմ եղած Նիւ Եորք, ան միշտ իմ անունս կանչած է: Կրնայ ըլլալ որ միամիտ եմ, որ կը հաւատամ, թէ այս աշխարհի սահմաններէն ներս երազները կ'իրականանան: Ինծի կը թոյլի, թէ նոյնիսկ եթէ շրջապատուած ըլլամ երկնասլաց շէնքերով, միայն այդտեղ է, որ այդ հսկայ շէնքերէն աւելի բարձր կրնայի ըլլալ:

Նախ եւ առաջ, հոն անվերջ կարելիութիւններ կան՝ կրնաս ընել որեւէ բան որեւէ ժամու: Գիշերուան կէսին, դեռ «Times Square»-ի շողշողուն լոյսերը կը փայլեցնեն փողոցները, իսկ այստեղ՝ իրիկուան եօթէն ետք բոլոր խանութներուն դռները արդէն գոց են, զուարճութեան ամէն տեղ փակ է, ամէն մարդ գործէն յոգնած վերադարձած է եւ տան մէջ բանտարկուած: Ես արդէն մոռցած եմ լուսինը ինչի կը նմանի, երբ պատուհան մը չի բաժներ զինք ինձմէ:

Նիւ Եորք ամէն ինչ տարբեր կ'ըլլար, կեանքս վերջապէս փոփոխութեան ու նորութեան կը ծանօթանար: Առտու կանուխ կ'արթննայի ինքնաշարժերու բզզացող ձայնին տակ (որ ուրիշին անտանելի աղմուկ կրնայ թուիլ), բայց իմ ականջիս երաժշտութեան նման կը հնչէ: Կը նստէի յարկաբաժնիս պատշգամբին, ումպ-ումպ խմելով տաք սուրճս: Կը դիտէի վերէն բոլոր մարդիկը, որոնք կ'աճապարէին գործի հասնելու, մտածելով թէ որքան պզտիկ եւ անկարեւոր կը թուէին այս անվերջ շէնքերու ծովուն մէջ: Սակայն, ես ալ վարէն նոյնչափ անկարեւոր կը թուէի իրենց, առանց մտածելու որ այդ պահուն մտքիս մէջ՝ կեանքի կամ մահուան որոշումներ կը դառնային: Ինքզինքս ազատելով այս խոկունէն, կը պատրաստուէի հայելիիս առջեւ՝ վրաս անցընելով ինչ որ ուզէի: Երբ հայելիին մէջ արտացոլումս տեսնէի, վերջապէս գոհ կ'ըլլայի եւ թերութիւններս նոյնիսկ չէի ուզեր փոխել:

Ճիշդ է, թէ Նիւ Եորք ինծի կը թուի երազային քաղաք մը, ուր ամէն բան կարելի է, ուր ամէն բան դրական է, բայց այդպիսի բան գոյութիւն չունի աշխարհի վրայ: Ճիշդ է, թէ մեր մոլորակին վրայ ամէն տեսակի տեղ կրնանք գտնել, բայց ես դեռ կը փնտռեմ տեղ մը, ուր խաղաղութիւն կայ:

Նայիրի Էլիպէեան
Սոնթթալի Ս. Յակոբ Ազգ. վարժարան
«Բաստրմաճեան» երկրորդական
11-րդ դասարան

Չկայ անելի հարազատ տեղ քան՝ հայրենիքը

Աշխարհի վրայ կան բազմաթիւ երկիրներ, որոնք շատ յառաջացած են գանազան բնագաւառներու մէջ: Այս երկիրները մեծ առաւելութիւններ կու տան իրենց քաղաքացիներուն: Եթէ ես կարողութիւնը ունենայի ընտրելու երկիր մը, կ'ընտրէի իմ հայրենիքս՝ Հայաստանը: Ինծի համար Հայաստանի մէջ

ծնիլն ու ապրիլը շատ մեծ նշանակութիւն ունին: Թէեւ իմ հայրենիքս փոքր երկիր մըն է, սակայն ան հարուստ է իր պատմութեան փառապանծ էջերով: Հայաստան ապրիլը իրաքանչիւր հայու համար երազանք է: Ինծի համար դրախտավայր մըն է ան, որովհետեւ ունի բազմաթիւ տեսարժան վայրեր, շատ գեղեցիկ մշակոյթ ու լեզու: Ան նաեւ զարգացած երկիր մըն է:

Երբ ես ծամբորդեցի Հայաստան, շատ փոքր էի եւ այցելած տեսարժան վայրերս շատ մեծ նշանակութիւն չունէին ինծի համար: Բայց, երբ մեծցայ, զգացի, թէ աննկարագրելիօրէն գեղեցիկ է Հայաստանի սքանչելի բնութիւնը: Անոր գեղեցիկ զարուսն ու ոսկեայ աշունը կեանք կու տան երկրին: Իրաքանչիւր վայր ունի իր պատմութիւնը, որով ան գեղեցկացած է, օրինակ՝ Գառնին, Գեղարդը, Էջմիածինը, Ջերմուկը, Դիլիջանը, Սեւանայ լիճը, Նորավանքը եւ շատ ուրիշ վայրեր: Ապրիլ երկրի մը մէջ, որ լեցուն է գեղեցիկ վայրերով, հոգեպէս կը հարստացնէ մարդը:

Ինչպէս գիտենք, իրաքանչիւր ազգ ունի իր մշակոյթն ու լեզուն: Հայկական մշակոյթը ամենէն հին ու հարուստ մշակոյթներէն մէկն է: Ան ծոխ է իր հարուստ երգերով ու պարերով: Այս երկրին մէջ է, որ ծնունդ առած են հանձարներ, ինչպէս՝ Յովհաննէս Թումանեանը, Րաֆֆին, Պարոյր Սեւակը, Մարտիրոս Սարգսնը եւ ուրիշներ: Արուեստագէտներով հարուստ երկիրը միայն կրնայ ունենալ կեանք եւ հոգի: Հայաստան ապրելով ապահով պիտի զգամ, որովհետեւ գիտեմ, թէ բոլորը իրարու հետ կը խօսին մէկ լեզուով՝ հայերէնով: Դժուար է գտնել երկիր մը, որ ունի այնքան գեղեցիկ ու հին լեզու, ինչպէս հայերէնը՝ իր գեղեցիկ տառերով, նաեւ երկիր մը, ուր բոլորը նոյն կրօնքը ունին: Հայերէն լեզուն եւ հայկական մշակոյթը, ինչպէս նաեւ կազմակերպուող ծոխ ծրագրերն ու յայտագիրները եռանդուն կը պահեն զիս:

Թէեւ Հայաստանը միւս մեծ երկիրներուն չափ զարգացած չէ, բայց ան ալ յառաջդիմած է գիտական եւ մարզական որոշ ոլորտներու մէջ: Հայաստանի մէջ կառուցուած է արհեստագիտական կեդրոն մը, որ ծրիաբար հնարարութիւնը կու տար երիտասարդներուն նորանոր գիտելիքներ ձեռք բերելու: Իսկ, անդրադառնալով մարզական աշխարհին, հայերը առաջնութիւն շահած են ճատրակի եւ ծանրաբարձութեան, ինչպէս՝ Տիգրան Պետրոսեան եւ Լեւոն Արոյեան եղած են աշխարհի ճատրակի ախոյեաններ, իսկ Իւրիկ Վարդանեան եղած է ողիմպիական խաղերու եւ երուպական մրցաշարի ծանրաբարձութեան ախոյեան: Ես հպարտութիւն կը զգամ, տեսնելով որ հայերը աշխարհին ներկայացած են իրենց գիտերով: Օրինակ՝ Ռայմոնտ Տամատեան ստեղծած է MRI-ի սարքաւորումը, Վարդադատ Գազանճեան եղած է գեղեցկագիտական առաջին վիրաբույժը եւ շատ ուրիշ հայեր, որոնք հիացուցած են աշխարհը իրենց ստեղծագործութիւններով: Ինչպէ՛ս կարելի է չապրիլ այդ երկրին մէջ, գիտնալով որ քու ազգդ հոն շատ հանձարեղ գործեր հեղինակած է:

Ի վերջոյ, ո՞ր երկիրն ալ որ երթանք, անելի հարազատ տեղ չենք կրնար գտնել, քան՝ մեր հայրենիքը: Եթէ ան մեզի տէր է, մենք ալ պէտք է իր տէրն ու տիրականը ըլլանք: Հայաստանը մեր սրտին մէջ է, իր գեղեցիկ, տեսարժան վայրերով, մշակոյթով ու հարուստ լեզուով, նաեւ իր զարգացած ժողովուրդով: Անկարելի է իրաժարիլ հոն ապրել:

Լոռի Մարտիրոսեան
Սոնթթալի Ս. Յակոբ Ազգ. վարժարան
«Բաստրմաճեան» երկրորդական
12-րդ դասարան

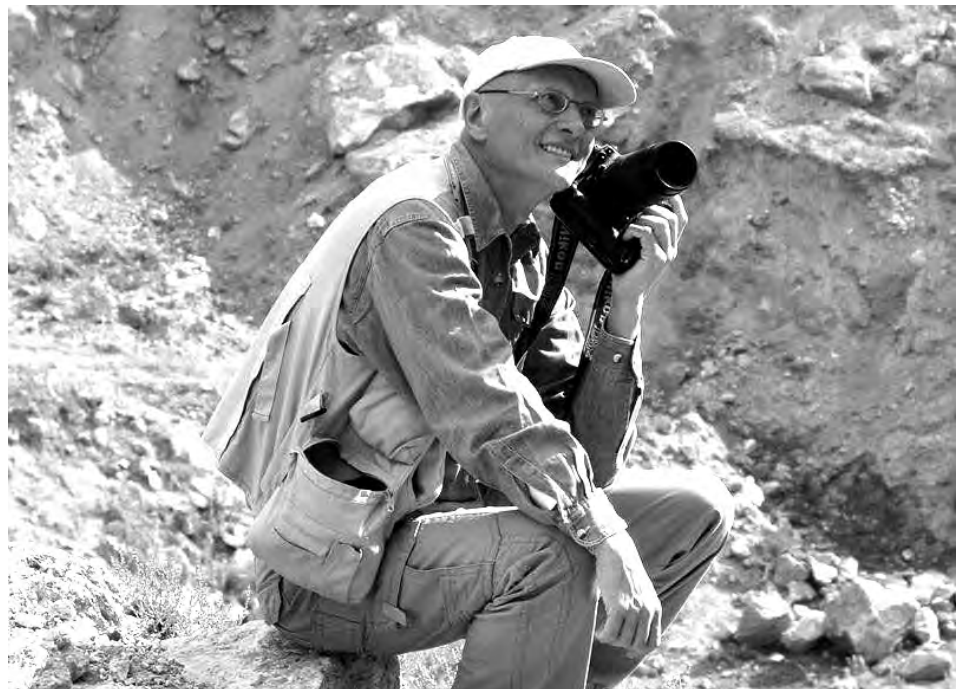
Յուշարձանագէտ Սամուէլ Կարապետեան Ոչ Եւ Է

Փետրուար 27-ին, 59 տարեկանին մահացաւ յուշարձանագէտ, պատմաբան, բանաստեղծ Սամուէլ Կարապետեան: Ան Յայկական ժարտարապետութիւնը ուսումնասիրող հիմնադրամի երեւանեան գրասենեակի նախագահն էր: Հեղինակ է բազմաթիւ արժէքաւոր գիրքերու եւ աշխատութիւններու: Երեք տասնամեակներու ընթացքին հետազոտած եւ ցուցակագրած է Պատմական Հայաստանի հայ ժարտարապետութեան հազարաւոր նմոյշներ: Հայկական յուշարձաններու ոչնչացման փաստերը Սամուէլ Կարապետեան 2007-ին ներկայացուցած է Միացեալ Նահանգներու քոնկրետին, իսկ 2008-ին՝ Մարդու Իրաւունքներու Եւրոպական Դատարանին:

Արժանացած է Հայաստանի նախագահի մրցանակին եւ Արցախի Հանրապետութեան «Մետրոպ Մաշտոց» շքանշանին:

Սամուէլ Կարապետեան ծնած է 30 Յուլիս 1961ին: Արմատներով Արժէշ գաւառի Բերդաղ գիւղէն է: 1978-ին աւարտած է Երեւանի Միսաք Մանուշեանի անուան թիւ 48 դպրոցը: 1975 թուականէն սկսած է ծամբորդել Խորհրդային Հայաստանի տարածքին՝ բնութիւնը ուսումնասիրելու նպատակով, իսկ 1978-էն սկսեալ լուսանկարած, չափած եւ նկարագրած է հայկական յուշարձանները ամբողջ Պատմական Հայաստանի տարածքին:

Կարապետեան մեծապէս կը քննադատէր հարեւան պետութիւններու վարած քաղաքականութիւնը հայկական յուշարձաններու նկատմամբ: Ան կը կարծէր, որ Թուրքիոյ, Ազրայէժանի, Վրաստանի իշխանութիւնները նպատակաւորօրէն կ'իրականացնեն հայկական յուշարձաններու ոչնչացման քաղաքականութիւն:

Յուշարձանագէտ, պատմաբան Սամուէլ Կարապետեան

Լոռիին Մտորումները

Տասնհինգ Օր

Լոռի Պերպերեան

Յստակօրէն կը յիշեմ այն օրը, երբ քսանեօթը աշակերտներով ուղեւորուեցանք դէպի այն հողը, որ մեզ խորքով ամենէն լաւ կը ճանչնայ՝ կեանքի ուղղութեան համար անոր խորհուրդը ստանալու:

Մեծամասնութիւնս անոր հանդիպած էինք տարիներ առաջ, այնքան առաջ, որ չէինք գիտէր ինչ ակնկալենք: Սակայն այս յատուկ ծամբորդութեան առաջացնող անզսպելի խանդավառութիւնը որեւէ դասարանային այլ պտոյտի տրամադրութեան հետ չէր բաղդատուիր...

Կանցնէինք Atlantic ովկիանոսին վրայէն՝ մեր մտածումները յառած այն հողին, որ մեր ժողովուրդը «հայրենի» կը կոչէ, այն հողին, որ մեզի ազգանուն տուած է, այն հողին, որուն անտեսանելի խորքերը այնքան անշարժ արմատներ նետած ենք, որ զանոնք արմատախիլ ընելը իրապէս անկարելի է: Կերթայինք դէպի այն հողը, որ մեր աչքերը բանալէն ի վեր իսկ կը համարենք մեր հայրենիքը, թէեւ անիկա ծննդավայրն էր միայն մեր հոգոյն:

Երկար ծամբորդութեան ընթացքին անհամբեր կը հետեւէիք տեսահոլովակով ներկայացուող օդանաւին թռիչքուղին, որ կամայկամայ կը մօտենար հսկայական ծիւնածածկ գագաթին, որ անկասկած օդաչուին առաջնորդող փարոսն էր դէպի հայոց երկիրը:

Մայր Հայաստանի մէջ անցուցած ամբողջ ժամանակի ընթացքին, աչքերուս առջեւ կը մարմնանային բոլոր դէպքերն ու հերոսները, որոնց մասին հազարաւոր պատմութիւններ ու հեքիաթներ լսած էի մանկութենէն ի վեր:

Օրէ օր, մայր Հայաստանը մեզ կը սնուցանէր այնպիսի ներշնչումով ու սիրով, յուսով ուր ոեւէ մէկը նոյնիսկ չմտածէր վերադառնալու մասին, այնքանով՝ որ մեզմէ մի քանին սկսան լրջօրէն մտածել հայրենիք մնալու կարելիութեան մասին:

Հետաքրքրական էր տեսնել՝ սփիւռքի հայ քսանեօթը զաւակներ հայրենիք այցելութեան եկած ու անոր հարուստ մշակոյթով հիացած՝ նոր կը

հասկնան, որ իրենց բոլոր տեսածը իսկապէս իրենց ինքնութեան մաս կը կազմէ:

Առաջին անգամ, որ Արցախեան հողի վրայ ոտքս դրի, արդէն իսկ Արցախի ժողովուրդին արժանի հայրենասիրութեամբ կը յորդէր հոգիս՝ քաջերու հողէն արտացոլող անսահման անվախութեան ծառայութեան: Այդ դիւցազնական հողին վրայ մեր քանի մը օրերը անցուցինք ամենայն հպարտութեամբ՝ երբեմն ականջէ-ականջ տարածուող ժպիտով, սակայն մեծ մասամբ մեր այտերէն վար հոսող արցունքներու եռանդուն հեղեղով, հոսանք ոչ տխրութեան, այլ՝ ցաւի: Միտած կողմից արցունքները իրենց ունեցած բոլոր ուժով ընթացք առին մանաւանդ, երբ սրբազան հողին վրայ հանդիպեցանք հայրենագոհ Բեկոր Աշոտի նուիրում յուշարձանին, Շուշիի ներկայ գորանցի մեր ինքնագոհ քաջերուն ու մեր օթեանի սենեակի պատուհանէն երեւող Սարգարապատի պաշտպան՝ մշտափայլ սպիտակ խաչին:

Այդ ժամերուն զգացած կսկիծս կրնամ բացատրել միայն իմ զարմիկս բռն բարկութեան օրինակով. երբ եօթ տարիներ առաջուան մեր ընտանեկան հայաստանագնացութեան պտոյտին աւարտին՝ իսկապէս նեղացած, անվերջ կը հարցնէր. «Ինչո՞ւ պէտք է Լիբանան վերադառնանք, հագի սկսայ հասկնալ իրենց խօսած լեզուն»: Նոյնպէս, հագի սկսած էի հասկնալ, որ սիրտս իր պատմական տան կը պատկանի, որ հոգիս այդ ազատ ու անկախ երկիրին մէջ թռիչք կ'առնէ, եւ ես՝ հայկական հողի վրայ ամբողջ էութեամբս ուրախ կը գամ:

Տասնհինգ ամեայ աչքերս, միայն տասնհինգ օրուան մէջ, ասոնք քաղեցին իմ հրաշալի երկրէս: Բայց, այս նոր յայտնութիւնները սրտիս մէջ նոր սերմ մը ցանցին, որոնք մայր հողէն յուշերս ու նոր լուրերը կը ջրեն: Այս հատիկը կ'ընծիւղի ու երթալով կ'աճի ու ատենը մէջ մը կը հասնի իմ մտքիս ու ըմբոստաբար կը սթափեցնէ զայն եւ կը հարցնէ՝ «Բայց, ինչո՞ւ տասնհինգ տարի չէր»:

Տիրուկին Հետ Հաճելի Վայրկեաններ

Կեանքիդ Հեւքը Կրնա՞ս Կանխել

Տիրուկ

Դեռ կարծես երէկ էր, երբ Կաղանդի եւ Ս. Ծննդեան Տօնին կը պատրաստուէինք: Ե՞րբ եւ ինչպէս անցան ամիսները չգիտցանք: Ս. Սարգիս, Տեառնընդառաջ, Վարդանանց, Բուն Բարեկենդան, Պահք ըսինք ու մէջ մըն ալ տեսանք, որ 2020-ի առաջին ամիսները մեր ետին ձգած ենք: Վաղը աչքերնիս կը բանանք ու կը գոցենք եւ Ս. Յարութեան տօնն ալ կ'անցնի եւ ներկուած հաւկիթներու գոյներով կը ներկուին դաշտ ու ձոր եւ իսկոյն կը գլորենք Գարունը:

Երբ Հալէպի մէջ Տեառնընդառաջ տօնէինք, տեղացի արաբ քրիստոնեաները՝ «հայերը ձմեռը այրեցին», կ'ըսէին եւ յուսադրուելով տաք օդին կը սպասէին: Իսկապէս, քանի մը օր պաղ կ'ըլլար, ապա Ձմեռը իր տեղը կը զիջեր Գարնան, ու արեւը իր կարմիր այտերով կը ժպտէր բոլորիս:

Է՛հ, Միջին Արեւելքի մէջ ապրողները ուրկէ՞ գիտնային, թէ Գանատայի մէջ Տեառնընդառաջի կրակով ձմեռը չենք այրեր, այլ արեւի կարօտ մեր սրտերն են կրակի պէս այրողները:

Ո՞ր նայիս ձերմակ է, ո՞րկէ քալես խորունկ հետքեր կը ձգես փափուկ ձիւնին վրայ ու քալելու ծամբայ կը բանաս քեզմէ ետք հոնկէ անցնողին:

Մերկասառնո՞յցը: Ա՛խ, այդ մերկասառնոյցը, որ իր փայլուն ու հայելիի պէս տեսքով քեզ կը խաբէ ու անոր վրայ կոխելուդ պէս կը սահիս եւ պարելով կ'իյնաս «փափուկ տեղիդ» վրայ ու «պոչիկդ» կը ցաւնես կամ ձեռք ու ոտք կը կոտրես եւ մինչեւ Մայիսի վերջը կամ Յունիսի սկիզբը հազիւ ցաւերդ կը մեղմանան, վերքերդ կը լաւանան եւ իսկոյն Ամրան անտիպը կ'առնես ու դուրս կը նետուիս: Հէ՛, չէ՛, չես նետուիր, դեռ վերքերդ նոր գոցուած են, ուստի կամացուկ մը գլուխդ դուրս կը հանես եւ տարուան կիսուն հասած ըլլալդ կը նկատես:

Եթէ մերկասառնոյցին չխաբուիս եւ ուշադիր քալես, ամբողջ ձմեռը հագնիլ հանուելու խաղին մէջ կը գտնես ինքզինքդ: Վերարկու, բաձկոն, վրայ-վրա-

յի հագցուած գազակներ, բուրդէ գլխարկ, վզկապ, ձեռնոց, դուրսի՝ մոյկ, ներսի՝ կօշիկ... այս ամէնը վրադ կրած հագի՛ւ կրնաս շարժիլ: Անցեալները, ո՛չ մերկասառնոց կար, ո՛չ ալ ձիւն ու ես ձիւն ծամելուն մէջտեղը ինկայ: Դժուարաւ ոտքի ելլելէ ետք, մարդ մը մօտեցաւ ինծի եւ՝ «Անցած ըլլայ, տիկին, լաւ է՞ք» հարցուց: Կարմրած այտերով՝ «Լաւ եմ: Ինչպէ՛ս իյնալս չգիտցայ», ըսի: «Իրար վրայ շատ հագած էք, այդ է պատճառը», անցուց ու ինծի մտածումներու մէջ ձգեց ան: «Նորէկ եմ ու կը մսիմ», ըսելս չսպասեց ան ու գնաց:

Յաջորդ օր քիչ մը թեթեւցուցի հագածներուս քանակը ու այս անգամ պաղ առի եւ ձիւնին վրայ իյնալու փոխարէն անկողին ինկայ: Քանի մը օր կազդուրուելէ ետք, հին սովորութեանս պէս վրայ-վրայի դիզեցի հագուելիքներս ու դարձեալ աշխատանքի...

Հանրակառքին մէջ մի քանի անգամ հազարուս պէս մարդոց՝ վախով լեցուն նայուածքները նկատեցի ու միտքէս՝ «քորոնա-մորոնա չունիմ ծանս, մի՛ վախնաք, սովորական պաղառութիւն է», ըսի ու ծամբաս շարունակեցի:

Անցեալները, ձեռայինի պահուն, աշակերտներէս մէկը պզտիկ պայուսակ մը պատրաստեց եւ՝ «Պայուսակիս մէջ գատկուան հաւկիթ ե՞րբ պիտի դնէք: Գունաւոր հաւկիթներ կ'ուզեմ», ըսաւ ու լացաւ: «Քառասուն օր պիտի համբերես, ձա՛գս», ըսի ու գրատախտակին վրայ 40 թիւ գրելէ ետք ամէն օր մէկ թիւ պակսեցնել խոստացայ անոր:

Հիմա ես ալ աշակերտիս հետ օրեր կը համբերմ ու Ս.Յարութեան տօնին հետ ամպերէն դուրս եկող արեւին կը սպասեմ: Սպասման ընթացքին նորութիւններով լի կեանքիս համն ու հոտը կը քաղցրացնեն տարուան այդ արագավազ ժամերս, օրերս եւ ամիսներս, իսկ անդին՝ ո՛չ միայն տարին, այլ մեր ամբողջ կեանքը՝ մերկասառնոյցի վրայ չմուշկներ հագած վարպետ գեղասահորդի պէս արագ կը սահի ու կ'երթայ:

Տէ՛, բռնէ՛ կամ կանխէ՛ անոր հեւքը եթէ կրնաս:

CASSANDRA HEALTH CENTRE ARMENIAN MEDICAL CENTRE & PHARMACY

Vartan (PharmD, RPh), **Sarkis** (BScPhm, RPh) & **Maral Balian** (PharmD, RPh)

Dr. Rupert Abdalian
Gastroenteology

Dr. Mari Marinosyan
Family Physician

Dr. Omayma Fouda
Family Physician

Dr. I. Manhas
Family Physician

Dr. H. Kavazandjian
Family Physician

Physioworx Physiotherapy

**DR. MARI
MARINOSYAN**

Family Doctor

Accepting New Patients

Located at Cassandra Health Centre
2030 Victoria Park Ave.

Please call 416-331-9111
to arrange an appointment

Դեղագիրներու պատրաստութիւն՝ շաբաթական
յատուկ տուփերու մէջ:

Արեան ճնշման քննութիւն եւ հետետղականութիւն՝
անվճար:

Շաքարախտի քննութիւն:

Դեղերը իրենց հասցէներուն առաքելու անվճար
սպասարկութիւն:

Տարեցների 10% զեղչ:

Կը յարգենք եւ սիրով կը կատարենք բոլոր
ապահովագրական ընկերութիւններու պայմանները:

Walk - in Clinic բաց է շաբաթը 6 օր: Կրնաք բժիշկները
տեսնել առանց ժամադրութեան:

**WALK-IN CLINIC
ONSITE**

416-331-9111

Դիմեցէք մեզի
եւ պիտի դառնաք մեր
մնայուն յաճախորդը

2030 Victoria Park Ave. (south of Ellesmere)

North York, ON M1R 1V2

Tel: 416-449-2040

Fax: 416-449-2048

ARE YOU CURIOUS ABOUT YOUR HOME'S MARKET VALUE?
 CALL FOR A COMPLIMENTARY EVALUATION

JOHNNY ISKENDERIAN
 Real Estate Broker
 DEDICATED TO RESULTS

Direct: 416-727-6656
 Office: 416-235-2500
 johnny.iskenderian@gmail.com
 www.thediamondrealty.ca

The Diamond Realty Inc. Brokerage 1570 Kipling Ave. #200 Toronto, ON. M9R-2Y1

KHAJERIAN LAW

Serving your legal needs with
 commitment and integrity

Khajerian Law is a boutique law firm where we make it a priority to establish and maintain a close working relationship with our clients. Regardless of the nature of your legal matter, Khajerian Law will provide professional legal services with a personal touch.

FOR A FREE CONSULTATION CALL (416) 882-4131

PRACTICE AREAS

- REAL ESTATE
- WILLS & ESTATES
- BUSINESS LAW

ARMEN KHAJERIAN
 BARRISTER & SOLICITOR

(416) 882 4131
 armen@khajerianlaw.com
 9131 Keele St A4, Vaughan, ON L4K 0G7
 khajerianlaw.com

**TO ADVERTISE IN
 CANADA'S ONLY
 ARMENIAN MONTHLY
 NEWSPAPER
 CALL 416-878-0746**

Crown Pastries

حلويات التاج

#1 Baklava in Toronto

TORONTO
 2086 Lawrence Ave. East,
 (East of Warden) Scarborough
 Phone: (647) 351-2015

MISSISSAUGA
 5083 Dixie Rd d3,
 Mississauga, ON L4W 0E6
 Phone: (905) 602-2018

زلابيه حلبية
 Available Sundays
 and by order only

حلويات التاج

**Altima
Tours**
& Charters Ltd.

Յիշատակելի Շրջապատոյս
26 Յունիս - 11 Յուլիս

**Vienna,
Salzburg,
Innsbruck,
Melk, Budapest,
Hevis, ...**

Մանրամասնութիւններու համար հեռաձայնել
Բեննա Թարգիին՝ 416-494-4067 416-496-0606

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ
ԹՈՐՈՆԹՈՆԻ ՀՕՄԻ ԱՄԷՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ
ՀԻՄՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ 40-ԱՄԵԱՅ ՅՈՐԵԼԵԱՆԻ
ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ

Թորոնթոյի ՀՕՄԻ Ամէնօրեայ Վարժարանը իր
Ռուբինա Մանկամտորի
Պապայեան Մանկապարտէզի
Գոյութեան Նախակրթարանի և
Լափոյեան Երկրորդականի
մեծ ընտանիքով

**Հպարտութեամբ պիտի նշէ
իր հիմնադրութեան
քառասնամեայ յօբելեանը**

Երիտասարդական Համալիրի Համագգային թատերասրահին
և Հայ Կեդրոնի սրահին մէջ
Հինգշաբթի 21, Ուրբաթ 22 և Շաբաթ 23 Մայիս, 2020ին
Մանրամասնութիւնները յառաջիկային

Թորոնթոյի Հայ Կեդրոնի Երէցներու Ընկերակցութիւնը
Կոչ Կ'ուղղէ գաղութիս Երէց անդամներուն
մաս կազմելու Ընկերակցութեան եւ
վայելելու մրերմիկ մթնոլորտ
ամէն երեքշաբթի առ. ժամը 9:00էն մինչեւ կե. ժամը 2:00ը
Թորոնթոյի Հայ Կեդրոնէն ներս:

**LORI-JAVAKHK
COMMITTEE**

Sponsored by
the Armenian Relief Society of Canada

**In Support of
Lori and Javakhk**

**A BENEFIT AND
GATHERING**

Speaker
Ivan Ardhaljian
Chair of the ARS Javakhk Fund Committee

TORONTO Sunday, March 15, 2020 1:30 PM Armenian Community Centre Main Hall 45 Hallcrown Place, Toronto	MONTREAL Monday, March 16, 2020 8:00 PM Armenian Community Centre Aharonian Hall 3401 Rue Olivar-Asselin, Montreal
--	--

Best Wishes
**TO THE
ARMENIAN
COMMUNITY**

BOB SAROYA MP
MARKHAM-UNIONVILLE

SUITE 201 8300 WOODBINE AVENUE, MARKHAM, ON L3R 9Y7
BOB.SAROYA@PARL.GC.CA • BOBSAROYA.CA • 905-470-2024

DSF Devry Smith Frank LLP
Lawyers & Mediators

**A FULL SERVICE LAW FIRM
SERVING YOUR COMMUNITY SINCE 1964**

Robert P. Adourian, LL.B.
robert.adourian@devrylaw.ca
(416) 446-3303

FOR INDIVIDUALS:	FOR BUSINESS:
<ul style="list-style-type: none"> • Real Estate • Wills & Estates • Family Law • Personal Injury • Immigration 	<ul style="list-style-type: none"> • Commercial Real Estate • Business & Corporate Services • Commercial Litigation • Employment Law • Planning & Development

WWW.DEVRYLAW.CA

95 Barber Greene Road, Suite 100 Toronto, ON M3C 3E9	85 Bayfield Street, Suite 300 Barrie, ON L4M 3A7	209 Dundas Street East, Suite 401 Whitby, ON L1N 7H8
--	--	--

Գիտէ՛իք թէ

Թաղման ծախսերը գրեթէ նոյնն են
եւ կախեալ՝ ընտանիքի
կատարած ընտրութենէն

R.S.KANE
FUNERAL HOME

Բարեւ « Ես ճո՛ւն քեյնս եմ՝ R.S.Kane Funeral Home-ի նախագահը:
Եթէ յաւելեալ օգնութեան պէտք ունիք « խնդրեմ կապուեցէք մեզի հետ
Հեռ. 416-221-1159 Կամ e-mail: info@rskane.ca

ANCT Celebrated Armenian Christmas With Broad Range Of Canadian Politicians And Diplomats

Canadian municipal, provincial and federal politicians, city councilors, diplomatic representatives and Armenian Ambassador to Ottawa attend the Armenian Christmas celebration event organized by ANCT at the Armenian Community Centre, Toronto, January 9, 2020.

By Harry Khachatryan

On January 9, the Armenian National Committee of Toronto (ANCT) hosted a wide gamut of Canadian politicians and figureheads, hailing from all facets and functions of government. The event, marking the joyous celebration of the Armenian Christmas, expunged partisan party lines and united disparate political factions under a common theme: a long and enduring friendship with the Armenian Community.

Held within the warm and affable confines of Toronto's Armenian Community Center, the event was attended by the city mayor, John Tory. Additionally, in attendance were Members of Parliament and Members of Provincial Parliament, Toronto School Board Trustees, and City Councilors. The event was also attended by diplomats including Consul Generals from Greece and Israel as well as Armenia's Ambassador to Canada, Anahit Harutyunyan. Though amongst the guests the volume of political credentials sufficed to staff a G20 summit, the formalities were checked in, along with the coats, at the front door.

Inside the banquet hall, the atmosphere exuded the aesthetic of an Armenian dinner table. It was loud and friendly and adorned with a plethora of food and wine. There was

something delicious within reach from every angle. The guests were sat at separate tables where, before the keynote speeches, they were able to mingle with ANCT members and discuss important issues such as Artsakh and genocide education.

The opening speech commenced the evening with a moment of silence for the 57 Canadians who'd perished just days prior, in Iran, as their plane was shot down. It was from this grim and elegiac backdrop that the Armenian Christmas event celebrating friendships and comradeship offered solace.

Shahen Mirakian, Co-president of the Armenian National Committee of Canada (ANCC) spoke at length, among other issues, about Artsakh, and Canada's salient role in condemning attacks and human rights violations against its sovereignty.

Later in the evening, ANCT President, Harout Matossian spoke, highlighting the necessity and importance of education as a tool to combat bigotry. He made the case that racism should be given no time to ferment; it should be rooted out at an early stage through proper education. Matossian put forth an initiative to make education on the Armenian Genocide, the Holocaust, and every other such act against humanity a mandatory component of our public-school curriculum.

Dignitaries and diplomatic representatives during the reception.

This would be a common, overarching theme for the night. It was later brought up and affirmed across the aisle in speeches by Conservative MP Bob Saroya and Liberal MP Michael Levitt and Israeli Consul General Galit Baram, who also brought up the recent spate of anti-Semitic attacks that rocked neighborhoods across New York.

As the evening drew to a close, the guests began to disperse; taking home with them a parting gift: red wine, brought from Armenia, made from grapes grown in Artsakh. Both a reminder of their abiding friendship with the Armenian Community and of the ongoing struggle to wrest recognition for the independence of Artsakh.

Politician With Armenian Roots Raises \$7.6M Ahead Of U.S. Senate Race

(PanArmenian)- American politician of Indian and Armenian descent Sara Gideon has raised \$7.6 million in a bid to enter the race for the United States Senate from the state of Maine.

Gideon, 48, daughter of an Indian-American father and second-generation Armenian mother, is currently the Speaker of the Maine State Assembly.

She hopes to challenge Republican

Senator Susan Collins in the November Congressional elections.

Gideon's campaign office said that she raised \$3.5 million in the last quarter ending on December 31, taking her total to \$7.6 million.

The lawmaker announced her intention to run for the U.S. Senate in June 2019.

In the Democratic primary, she is contesting against lobbyist Betsy Sweet of

Hallowell, former Google executive Ross LaJeunesse and defence attorney Bre Kidman of Saco.

The Armenian National Committee of America Western Region recently endorsed Armenian-American former bobsledder and actor Dan Janjigian for Congress in Texas's 31st Congressional District.

Sara Gideon

Toronto's Armenian Community Loses One of Its Valued Members (Vartan Vartanian 19-2020)

Vartan Vartanian

By Talin Vartanian

One of the pillars of Toronto's Armenian community died on February 19th, 2020, after a valiant struggle with multiple medical issues. He was days shy of his 92nd birthday.

Vartan Vartanian served as a deacon in the church, a member of the parish council, and a co-founder of the Saturday school in the church basement, where he also was a teacher for many years. That Saturday school eventually gave birth to the city's Armenian day school, the ARS Armenian School of Toronto. It was a great source of pride.

For many decades, as the Armenian population grew, Vartan was a tireless supporter of the community, giving in spirit, in time and in money.

He immigrated to Canada in 1956, with his wife Sirounig (Sirvart) and baby daughter Talin, with the assistance of their sponsors, Dr. Douglas and Margaret (Maggie) Tushingham, archaeologists at the Royal Ontario Museum. Vartan was the photographer, guide and interpreter for Dr. Tushingham during digs in the deserts near Jerusalem, and they remained very close friends for the rest of their lives.

Those who knew him through the 1960s, '70s and '80s will best remember Vartan as the unofficial community photographer. He was a presence at every school recital ("hantess"), community play, concert, picnic or fundraiser, always with his camera in hand, photographing the action and the audience, then organizing group photos.

For several decades, Vartan also was the photographer of choice for hundreds of Armenian weddings, often with Sirvart as his assistant, ensuring every veil, bow tie and bouquet was in place before Vartan clicked the shutter.

Vartan was the life of the party. Anyone who met him loved his radiant smile and found him to be instantly charming. He saw the

goodness in people and was full of laughter, jokes and stories. He loved to play games, especially backgammon and poker with his friends. He had a special knack with small children because he was, in some ways, impish and childlike himself.

He had a beautiful voice and loved to sing, everything from the church liturgy to Armenian folk songs to tunes from Hollywood musicals. And he was a talented harmonica player. When he worked with Dr. Tushingham in the 1950s, Vartan would serenade the archaeological team at nightfall with show tunes from the popular musicals of the day, singing and sometimes playing his harp. If they had not yet fallen asleep when he stopped, they would shout from their tents, "Encore! Encore!"

Sadly, the last few years of Vartan's life were extremely challenging. He was frail, he lost his voice, and he felt imprisoned in his home. Even though he had multiple health issues, had lost a great deal of weight and could barely move from bed to chair, he talked about wanting to board a plane and fly to a Caribbean beach or back to his birthplace. It would not have been possible.

Vartan asked for a very simple burial. He did not want people standing over his grave and mourning. Instead, true to character, he asked that his close friends gather at a later time to remember him, to share stories, sing some songs, have a few drinks, and enjoy themselves.

He will be dearly missed by his immediate family – wife Sirvart, son Hratch (who was born in Toronto) daughter Talin and her husband Konrad Ejrich, and his much-cherished only grandson Christopher. Vartan's extended family, and his far-reaching network of friends in Toronto, the U.S. and around the world, are also mourning his death.

Those who wish to may honour Vartan with a donation in his name to his favourite charity, the ARS Armenian School of Toronto.

Canadian MPs Condemn Sumgait And Baku Pogroms

Members of Parliament of Canada made strong statements condemning the Armenian massacres in Baku and Sumgait.

On February 27, some Canadian lawmakers stood up in the parliament and condemned the Baku and Sumgait massacres against Armenians in the early days of the collapse of the Soviet Union.

They stated that Armenian Canadians are paying a tribute to the memory of thousands of Armenians who were killed in massacres in Baku and Sumgait.

MP Emmanuella Lambropoulos said: "Mr. Speaker, 30 years ago, pogroms were committed against the Armenians in Baku, the capital of Azerbaijan. For seven days in January 1990, hundreds of Armenians were beaten, expelled from the city or killed.

These crimes against the Armenians escalated and resulted in an almost complete

Armenia. In response, Azeri nationalists carried out gross massacres in the city of Sumgait and the capital city of Baku. These massacres set a precedent for xenophobia, hatred and discrimination toward Armenians in Azerbaijan that unfortunately continues until today and impedes the Artsakh peace process. These historic events should act as a strong reminder for Canada, that we must continue to defend human rights and stop crimes against humanity abroad".

MP Faycal El-Khoury called the Baku and Sumgait pogroms a terrible crime against humanity: "Mr. Speaker, Armenians in Laval—Les Îles and across Canada are commemorating the 30th anniversary of the Baku genocide and the 32nd anniversary of the Sumgait genocide. These heinous crimes against humanity took the lives of many people in those cities in Azerbaijan.

MP Faycal El-Khoury

MP Bob Saroya

ethnic cleansing of Armenians from the country. Close to 500,000 Armenians were deported and sought refuge in various countries around the world, including Canada.

These events were preceded by the Sumgait pogrom in 1988 where Armenian civilians were targeted, being killed in their homes and in the streets.

The civil violence in Sumgait and the atrocities committed there shocked the entire world. This anniversary reminds us of what a privilege it is to live in a country where diversity and inclusion make us strong and where various ethnic and religious communities can participate equally in our country's political life.

While commemorating the Armenian victims of these pogroms in Sumgait and Baku, we solemnly condemn all forms of racism, xenophobia and hatred".

MP Bob Saroya urged the Canadian parliament to remain follow on the commitment on protecting human rights and preventing the crimes against humanity. He said: "Mr. Speaker, I stand today to join our Armenian community across Canada to commemorate the 32nd anniversary of the Sumgait pogrom and the 30th anniversary of the Baku pogrom. During the waning days of the Soviet Union, Artsakh Armenians demanded reunification with Armenia and later the independence of

MP Emmanuella Lambropoulos

The horrific days that they went through are still fresh in the memory of those who survived. Today, let us take a moment to pay homage to each and every one affected directly or indirectly by this barbaric, senseless violence and to raise awareness so that history does not repeat itself.

As we commemorate this horrific tragedy, let it serve as a reminder of how lucky we are to live in a country like Canada, where the most basic human rights are upheld and common values like respect, tolerance and justice are shared".

Syrian Parliament Unanimously Recognizes Armenian Genocide

(Asbarez)- The Parliament of Syria on February 13 voted unanimously to recognize and condemn the Armenian Genocide.

The resolution was introduced by the Syria-Armenia Parliamentary Friendship Commission.

Parliament Speaker Rami Saleh said that while the parliament had previously commemorated the victims of the Armenian Genocide, the resolution needed to be adopted.

Turkey was quick to condemn Thursday's vote, calling it "hypocrisy."

"This is a picture of hypocrisy on the part of a regime which has for years committed any kind of massacre on its own people... which has displaced millions and which is well known for its use of chemical weapons," the foreign ministry says in a statement.

Syria's Ambassador to Armenia Mohammad Haj Ibrahim attached importance to the recognition of the Armenian Genocide, saying that the successors of those who committed the Genocide are committing the same crime today against the Syrian people through terrorists.

"Recognition is important, because only Lebanon from Arab countries has recognized the Armenian Genocide so far," he said.

"Today's terrorist organizations, who are committing horrifying acts against the Syrian people, are the grandchildren of those who committed genocide against the Armenians and others in the past," said Ibrahim during a press conference in Yerevan on Thursday.

"When during the Armenian Genocide the Armenians reached Syria, they became an integral part of the Syrian society, they safely resumed their life in Syria – preserving their

identity, religion, studying in Armenian schools. There are numerous churches which are eternalizing the memory of the victims of the Armenian Genocide, most importantly the Armenian Genocide Memorial Church in Deir ez-Zor, the Forty Martyrs' Church in Aleppo, as well as the Holy Martyrs of Armenian Genocide square in Damascus," added Ibrahim.

Speaking about the Syrian parliament's unanimous adoption of the Armenian Genocide resolution, the Ambassador said that Syria has always commemorated the memory of the victims of the massacres against the Armenians.

"This issue has been studied long time ago, and the Syrian Government has treated with utmost respect the Syrians who have Armenian roots. They have always been an integral part of the Syrian society. The Armenian pogroms have always been commemorated in Syria, through the events held in the Armenian-populated regions," explained Ibrahim.

Chair of the Syrian Parliament's Arab and Foreign Affairs Committee Boutros Morjana emphasized that the Armenian Genocide is a historical fact, which was followed by the massacres of Assyrians and Arameans in northern Syria.

"It is time to recognize and condemn these inhumane actions and prevent their repetition, especially that many countries have recognized the Armenian Genocide," said Morjana.

The adoption of the resolution recognizing and condemning the Armenian Genocide by the People's Council of Syria is clear evidence of the centuries-old friendship between the Armenian and Syrian peoples. It's an important

Syrian lawmakers voter to recognize the Armenian Genocide on Feb, 13

contribution to the restoration of historical justice and prevention of genocides, said a statement issued by Armenia's Foreign Ministry.

Below is the text of the ministry's announcement.

We highly appreciate the adoption of the resolution recognizing and condemning the Armenian Genocide perpetrated by the Ottoman Empire by the People's Council of the Syrian Arab Republic.

The genocide unleashed by the government of the Young Turks a major part of which was carried out in the territory of Syria that was under the Ottoman rule at that

time, is a part of the shared memories of the Armenian and Syrian peoples.

The Syrian people, witnessing the calamity facing the Armenian people, were one of the 1st to extend a helping hand to the genocide survivors. Thousands of survivors re-found their new motherland in Syria, establishing one of the most flourishing Armenian communities and had their contribution to the development of Syria.

This resolution is a brilliant evidence of the centuries-old friendship and reciprocal sympathy between the Armenian and Syrian peoples. It's an important contribution to the restoration of historical justice and prevention of genocides.

Artsakh President Awards 'Medal of Gratitude' to Hai Tahd

Artsakh President Bako Sahakian led a delegation of government officials who attending the opening of an international Hai-Tahd conference, which kicked off in Yerevan on Monday and moved to Stepanakert.

After praising the work and commitment of the Armenian Revolutionary Federation's offices that are devoted to advancing the Armenian Cause, President Sahakian presented its the party's Central Hai-Tahd structure with Artsakh's "Medal of Gratitude," which was accepted by ARF Bureau chairman Hagop Der Khachadourian.

In his remarks to the conference, Sahakian said praised the decades-long Hai-Tahd fight for the national aspirations of the Armenian people and, especially for always "keeping Artsakh in the spotlight."

"It is impossible to imagine the protection of Artsakh's interests on the international arena, dissemination of factual information about the state of Artsakh in different countries and instances, the steps taken toward the international recognition of the Artsakh Republic, the establishment and deepening relations with many states and their administrative units, the implementation of various programs in our republic without the active participation of the Hai-Tahd, through its extensive and dedicated activism and network," President Sahakian said in his

remarks.

Before the conference kickoff, Sahakian met with Der Khachadourian and discussed a broad range of issue and priorities for Artsakh and the Karabakh peace process. ARF Artsakh Central Committee chairman Davit Ishkhanyan, who is also a member of Artsakh's parliament also attended the meeting.

The conference, whose inaugural session in Artsakh took place at the National Assembly, has brought together 50 participants from more than 25 countries. At the start of the conference in Yerevan on Monday, Der Khachadourian outlined the priorities that will be discussed during the course of the event.

Also attending the conference were Artsakh Parliament Speaker Ashot Ghulyan and Primate of the Artsakh Diocese Archbishop Parkev Martirosyan, as well as other Artsakh officials.

In his opening remarks, Der Khachadourian said that "the representatives of the Hai-Tahd army" have descended upon Artsakh to, once again, assert that Hai-Tahd committees will work tirelessly so that the Republic of Armenia will persevere and will be strong, secure and constantly evolving.

"One of the great accomplishments of our generation is the liberation of Artsakh from throes of murdering Azerbaijan and to ensure that liberation of Artsakh by blood and sweat,

Artsakh President Sahakian presents Central Hai Tahd structure Artsakh's "Medal of Gratitude", here accepted by ARF Bureau chairman Hagop Der Khachadourian.

is not squandered around diplomatic tables," Der Khachadourian said.

Ishkhanyan, who is the ARF's candidate for the March 31 Artsakh presidential elections, welcomed the conference participants and said it was symbolic that the Hai-Tahd event was taking place in Artsakh.

"The dedicated servants of Hai-Tahd committees and offices who are scattered around the world know full-well that main road

for the existence of Armenians runs through Artsakh, which must remain untouched by foreign intervention and political machinations," said Ishkhanyan.

The conference will move its activities to Yerevan, where it will continue through Friday. This is the second international Hai-Tahd conference to be held in Artsakh, the first being in 2016.

Shahverdyan, Beglaryan Elected Members To Iranian Parliament

Newly elected Armenian Iranian MPs Shahverdyan and Beglaryan.

(Armenpress). Two Iranian-Armenians, Ara Shahverdyan and Robert Beglaryan have been elected members of the parliament (Majles) of Iran.

A total number of four Armenian candidates were running for parliament in the northern part of the country – Ara Shahverdyan, Albert Poghosyan, Aris Shahbazyan and Sevan Sohrayi.

Ara Shahverdyan received nearly 66% of the votes, while Robert Beglaryan also won the election in his district.

The Iranian parliamentary elections took place on February 21. The number of eligible voters in Iran is nearly 58,000,000. The parliament has 290 seats, 5 of which are allocated to religious minorities.

Join us
[www.facebook/
Torontohye](https://www.facebook.com/Torontohye)
newspaper

Yerevan on National Geographic's 2020 Travel Cool List

Top of the pack was Myanmar, which saw a 40.2 percent increase in visitors, followed by Puerto Rico (31.2 percent) and Iran (27.9 percent), although this last is likely to suffer a drop in 2020 given the current political

Featured in the list of fastest growing countries for tourism are Myanmar (40.2%), Puerto Rico (31.2%), Iran (27.9%), Uzbekistan (27.3%), Montenegro (21.4%), Egypt (21.1%), Vietnam (16.2%), Philippines (15.1%), Maldives (14.9%), Bahamas (14.6%), Qatar (14.5%), Armenia (14.4%), South Korea (14.4%), Turkey (14.0%), Bosnia and Herzegovina (13.7%), Tunisia 13.6%), Laos (11.5%), Azerbaijan (11.4%), Israel (10.5%), Lithuania (10.1%) and Kazakhstan (10.0%).

The list also includes Namibia, Baja California, Lebanon, Cambria, Slovenia, Wales, Panama, Brisbane, Salt Lake City, Lyon, Ethiopia, Cairo, Los Angeles, Puerto Rico, Pakistan, Galway, Vietnam, Tel Aviv and Rio de Janeiro.

The Artsakh Ultra will follow a series of trails similar to the 178-mile route Telma Altoon

Your Most Reliable Transportation Partner To/From Armenia & Worldwide

- Ocean, Air & Land Int'l Transportation
- Door to Door Services Available
- 20', 40', LCL and Break-Bulk
- Insurance Coverage
- Export Documentation, Letters of Credit Handling and Banking Negotiations
- Dedicated Agency Network Worldwide

METRAS

SHIPPING &
FORWARDING INC.

2175 Sheppard Ave. E.
Suite 215 Toronto ON, M2J 1W8

Tel.: 416-497-0377
Fax: 416-497-0783
info@metrassshipping.com
www.metrassshipping.com

King Of Jordan Says Proud To Be Responsible For Holy Sites Of The Armenian Patriarchate Of Jerusalem

(Armradio)- During an official visit to Armenia, His Royal Majesty Abdullah II Al Hussein Al Hashimi, King of Jordan, sent his message of "Religion and Tolerance."

Speaking at the Presidential Palace, the King said "being one of the world's oldest cities, Yerevan is the capital of a young a vibrant country. It reminds me very much of my beloved Jordan. Our two countries and peoples have carved a niche for themselves in the contemporary world."

"Jordan, much like Armenia has made its human capital the main driving force in its journey towards development. Our countries have much to gain from cooperating, to capitalize on this promising potential," he added.

"Although this is our first official visit to your beautiful country, we feel like we are a family, and, in fact, we are a family. These bonds are dating back hundreds of years. My grand grandfather, as you mentioned, Mr. President, commanded to love God and love our neighbor and gave refuge to the Armenian Christian families. My grand grandfather, my grandfather, my father and me, helping those, who are desperately in need understood that it is the only option. It is a duty that Jordan continues to live by. Thousands of Jordanian trace their roots back to Armenia. They are an honour to both our countries and play a vital role in the arts, education, public service, business and much, much more. And they form the solid bedrock on which our friendship

The King of the Hashemite Kingdom of Jordan Abdullah II Al Hussein Al Hashimi at the Presidential Palace in Yerevan, February 11, 2020

continues," he added.

King Abdullah said that the Hashemite Kingdom of Jordan was preparing to celebrate its first centennial, "We look back fondly and proudly on the role that the Jordanians of the Armenian descent and all Jordanians have played working for progress and prosperity of our homeland," he said.

"But our joint history extends far beyond that. Armenians in the Middle East are part of the oldest Christian community in the world. They are an inextricable part of our past, and

we look forward to working with you to make sure they continue to play such a role in shaping the present and the future," King Abdullah said.

According to him, Saint Karapet Armenian Apostolic Church in Jordan that stands at the christening site of Jesus Christ on the banks of Jordan River is a testament to the enduring Armenian history in the country.

"The Armenian quarter in Jerusalem has been part of the city for centuries, and the Armenian Patriarchate along with other

churches has been under Omar's protection. A tradition of Christian and Muslim coexistence dates back over thirteen hundred years. This heritage continues today at the Islamic and Christian holy sites. This is a duty I am carrying proudly. And I am especially proud to be responsible for the holy sites of the Armenian Patriarchate of Jerusalem," he stated.

"Jerusalem holds great historic significance not only to me and my family; the city is holy to the three monotheistic faiths, and they all have a stake in safeguarding the spiritual, peace and co-existence that it symbolizes. We cannot let the Holy City turning into a city for violence and division. So preserving the city's identity, its legal status as well as historic status quo in relation to holy sites, Islamic and Christian alike, is of critical importance. We look to Christian leaders and friends like you all over the world in safeguarding Jerusalem as a unifying city of peace. I have spoken today of our old friendship which has a rich history," the King continued.

He added that for the past 100 years Jordanians of Armenian descent have been creating an exemplary story of friendship and proved that friendship and, certainly, brotherhood always win.

"So, I hope that days and months ahead we can write a new chapter together, a chapter that builds upon a friendship that began so long ago, the new partnership and promises for all our people," King Abdullah concluded.

Armenia To Join NATO Drills In Georgia

Armenia has agreed to take part in fresh NATO-led military exercises that will be held in Georgia later this year, Georgian Defense Minister Irakli Gharibashvili said during a visit to Yerevan.

"I am glad to note that Armenian soldiers will take part in the 'Noble Partner' multinational exercise that will be held by NATO member and partner states in Georgia," Gharibashvili said after talks with his Armenian counterpart Davit Tonoyan.

"I hope that in the future the Armenian side will continue to be actively involved in such exercises," he added at a joint news briefing.

According to the Georgian Defense Ministry, the drills will be held near Tbilisi in September. They are aimed at "strengthening Georgia's defense capability and interoperability with NATO member and partner forces" and "improving regional partnership," the ministry said in a recent statement.

The Armenian military last participated in NATO-led exercises in Georgia, also codenamed "Noble Partner," in August 2018. It declined invitations to join similar war games that were held in Georgia in September 2018 and in March 2019. Russia, Armenia's main military ally, has denounced such drills.

Tonoyan made no mention of Armenian participation in the upcoming exercises in his statement to the press. He stressed instead the importance of a plan of Armenian-Georgian military cooperation for this year signed by the two defense ministers.

"Also, agreements were reached on expanding cooperation in a number of other spheres without including that in our bilateral program," Tonoyan said without elaborating.

Prime Minister Nikol Pashinian reaffirmed his government's commitment to deepening Armenia's "strategic" relationship with Georgia when he met with Gharibashvili later in the day.

Armenia To Buy Weapon Locating Radars From India

Indian-made SWATHI weapon locating radars

India has reportedly outbid Russia and Poland to win a \$40 million deal to supply four locally-built weapon locating radars to Armenia.

"The deal is for supplying four SWATHI weapon locating radars developed by the Defense Research and Development Organisation (DRDO) and manufactured by the Bharat Electronics Limited to," the ANI news agency quoted government sources as saying.

According to the sources, official Yerevan had conducted trials of systems produced by Russia and Poland, but chose to acquire the Indian-made system. The supply of the equipment to Armenia has already begun, according to Indian government sources.

The SWATHI weapon locating radars provide fast, automatic and accurate location of enemy weapons like mortars, shells and rockets in its 50-kilometer range.

The SWATHI can simultaneously handle multiple projectiles fired from different weapons at different locations. The system is capable of adjusting the fire of its own artillery weapon. The weapon includes 81mm or higher caliber mortars, 105mm or higher caliber shells and 120mm or higher caliber free flying rockets.

Officials said this deal will open a new market for the sale of India's locally-manufactured systems, which are much cheaper than its European and other rivals, ANI reported.

Armenia The Most Militarized Country In Europe And 3rd In The World- GMI Ranking

A military parade in Yerevan.

Armenia is ranked the first in Europe and third worldwide in the presented by Bonn International Center for Conversion (BICC).

In this year's Global Militarisation Index ranking, the ten countries that provided the military with markedly large amounts of resources in relation to other areas of society are Israel, Singapore, Armenia, Cyprus, South Korea, Russia, Greece, Jordan, Belarus and Azerbaijan.

These countries allocate particularly high levels of resources to the military in comparison to other areas of society.

Every year, BICC's Global Militarisation Index (GMI) presents the relative weight and importance of a country's military apparatus in relation to its society as a whole. The GMI 2019 covers 154 states and is based on the latest available figures (in most cases data for 2018). The index project is financially supported by Germany's Federal Ministry for Economic Cooperation and Development (BMZ).

The report compares, for example, a country's military expenditure with its Gross Domestic Product (GDP) and its health expenditure.

It contrasts the total number of military and paramilitary forces in a country with the number of physicians.

Finally, it studies the number of heavy weapons available to a country's armed forces. These and other indicators are used to determine a country's ranking, which in turn makes it possible to measure the respective level of militarization in comparison to other countries.

Join us
www.facebook/
TorontoHyeNewspaper

Armenia Hopes New Roads Lead To Prosperity

The new government has placed a high priority on fixing the country's lamentable roads. Reviews have been positive.

(Eurasianet)- As a graduate student in Tbilisi, Arpi Gabrielyan was the veteran of many shared taxi rides to and from her home in Yerevan. She described the former condition of the road, especially the part in Armenia south of the Georgian border, as a "horror."

"In the car, you would shake constantly, it was impossible not to get carsick," Gabrielyan told Eurasianet. "Every time I traveled, I was so angry, thinking 'how can an international road be in this condition for years?'"

But after making a return trip to Tbilisi in January, Gabrielyan was pleasantly surprised. The road, once as much pothole as asphalt, is now smooth. "There's no comparison," she said.

Of all the changes in the "new Armenia," none may be as visible as the country's new roads.

For years, the country's highways were in a catastrophic state, even by regional standards. Official indifference meant that little effort was made to improve the situation, and endemic corruption often meant that what money was spent was just stolen.

But since taking power in spring 2018, and then winning a dominant majority in parliament that winter, the government has made road repair one of its top priorities. The Ministry of Territorial Administration and Infrastructure, the body responsible for road construction, said in a statement to Eurasianet that in 2019, 335 kilometers of road were repaired for 28.6 billion drams (\$60 million). In 2020, the ministry expects to repair a further 500 kilometers of roads.

"Roads are the veins of the country and they are directly connected to country's economic development," Deputy Minister of Territorial Administration Bagrat Badalyan, told Eurasianet.

In December, Prime Minister Nikol Pashinyan wrote on Facebook that he had just traveled one new section of the Yerevan-Tbilisi road. He recalled that when he visited Georgia in May 2018, he was told that drivers there refused to take tourists to Armenia because their cars would be damaged by the country's abysmal roads. "It was embarrassing for me," Pashinyan said. "Today, I traveled on this very road and I can say it has never been in a better condition."

Alek Asatryan, a minibus driver on Yerevan-Tbilisi route, agreed. "It's really much better," he told Eurasianet. "Before it would take five and a half or six hours, now it's down to four." He said he expects the travel time to further decrease once more repairs close to the border are completed.

Soon on the agenda: Armenia's other main international artery, the road connecting Yerevan to the country's southern neighbor, Iran.

This road has long been slated to be improved as part of a North-South Road Corridor program, backed by international financial institutions and launched in 2012. But the repairs were scheduled to have been finished by now, and only 31 kilometers of 550 have been resurfaced. Armenian law enforcement is currently conducting a wide-ranging investigation into corruption around the project.

The Ministry of Territorial Administration and Infrastructure is seeking a new contractor for the project and should choose one by next year, Badalyan said.

Among those suffering from the delay is the Khachikyan family in Meghri, on the Iranian border, where they have a historic home in which they rent out rooms to tourists. Or they try. The seven-plus-hour drive from Yerevan turns many people off, one member of the family, Shahane Khachikyan, told Eurasianet. "Many people see our house [online] and want

Samvel, a precocious 10-year-old, challenged the prime minister to fix the main road in his village.

to visit, but they give up at Kapan or Goris," towns along the way, she said. The southernmost part of the route makes innumerable twists around mountains, and "a tunnel would be a life saver," she said.

In November, the government got a 1.7 million euro grant from the European Union to start work on a project, estimated to eventually cost \$1 billion, to rebuild that road.

The project would cut down the distance between the towns of Sisian and Qajaran to 60 kilometers from the current 120 thanks to an eight-kilometer tunnel, which alone will cost about \$320 million, Badalyan said. "Our plan is to start with the tunnel, and get the most difficult part done," he said. The ministry is angling for another \$50 million EU grant and for other loans from European banks.

Another planned tunnel will go from Qajaran to Agarak, and "both projects will be the real kickstart of the North-South road," Badalyan said.

When the new road is completed, "you'll be able to go from Yerevan to Meghri and

back in a day," he added.

In addition to the economic impact of new roads, the government is keenly aware of the PR impact.

In March 2019, Pashinyan visited the town of Sis, in the province of Ararat near the Turkish border, and reportedly promised to fix the main road in the village.

Two months later, RFE/RL released a documentary from the village and included a scene with Samvel, a precocious 10-year-old boy, who challenged the prime minister.

"Nikol [Pashinyan] promised the work would start right away but he didn't follow up," Samvel told the journalists. "My goodness, where is it?" The cheeky boy's challenge went viral on Armenian social media, and eventually the road was fixed. Pashinyan returned in early December to inaugurate the new road and to meet Samvel.

The boy remained skeptical, though. "I don't know about the thickness of the asphalt and so on," he said, as Pashinyan and other officials laughed. "Time will tell."

Lucy Kocharyan Becomes First Ever Armenian Recipient Of International Women Of Courage Award

International Women of Courage Award recipient Lucy Kocharyan of Armenia poses with US Secretary of State Mike Pompeo and First Lady Melania Trump. AFP.

(Combined sources)- For the first time since the inception of the US Secretary of State's International Women of Courage (IWOC) Awards, an Armenian recipient was honored with the award.

12 women from around the world were honored at the Annual International Women of Courage (IWOC) Awards at the U.S. Department of State on March 4 in Washington D.C.

US Secretary of State Mike Pompeo hosted the awards, and First Lady Melania Trump delivered remarks to recognize the extraordinary accomplishments of the awardees.

The all-female award presented ahead of International Women's Day recognizes women across the world who demonstrate "exceptional courage and leadership" in the face of adversity and who have made a positive impact on their communities.

Using her platform as a journalist, Kocharyan has championed children with mental health issues and has emerged as a leading voice in the fight against psychological, physical, and domestic violence against women and children.

Kocharyan has become famous for launching "Voices of Violence" in August 2018. She has become a spokesperson on gender-based violence in Armenia and has continued to speak out despite harsh criticism – from people on the street who yell "shame" as she passes by, to parliamentarians speaking out against her and threatening her with lawsuits.

She successfully started a conversation about domestic and sexual violence that is slowly leading to some action. Gender-based violence is a pervasive problem throughout Armenia, where traditional social norms regarding masculinity, femininity, gender equality, and the division of household tasks

remain rigid, making her achievements and impact all the more impressive.

Lucy Kocharyan hosts two programs on Public Radio of Armenia, where she raises issues of health, women and children.

Addressing the ceremony Melania Trump said "It is an honor to be here again to celebrate these inspiring women and the incredible impacts they are making through the work they have dedicated themselves to all over the world."

"In my fourth year attending this ceremony, I continue to be inspired by the personal stories that accompany each of these extraordinary women. Some demonstrate raw courage in the face of terror," she added.

"As first lady of the United States, I'm proud of what this country continues to do for women," Trump continued, "and I'm honored to represent a nation that not only recognizes women around the world who are making a difference internationally but empowers and supports them in their endeavors so they can affect positive change for others."

The first lady centered her remarks on courage and what the word means, including how it is related to other qualities like bravery and strength.

"These women represent the strength of the female spirit," Trump said. "Each of them have demonstrated acts of courage and leadership, often at risk to their own personal safety."

2020 award winners came from Afghanistan, Armenia, Azerbaijan, Bolivia, Burkina Faso, the Xinjiang Uyghur Autonomous Region of China, Malaysia, Nicaragua, Pakistan, Syria, Yemen and Zimbabwe. They have faced everything from death threats to lawsuits to social media harassment while taking on their leadership positions and attempting to make positive change.

Armenia To Ban Smoking In Public Places From 2022

(Azatutyun)- Armenia's parliament voted to accept a government proposal to gradually ban smoking in cafes, restaurants and all other indoor public places in the country.

Under a government bill passed in the second and final reading by 76 votes to 16 with 7 abstentions, Armenians will also not be allowed to smoke while driving cars or buses. In addition, the bill imposes a blanket ban on any form of tobacco advertising.

Indoor smoking will be punishable by up to fines ranging from 50,000 drams (\$105) to 200,000 drams.

The bill was drafted by the Ministry of Health and submitted to the Armenian government for approval one year ago. It underwent some changes before being approved by the National Assembly in the first reading in December. In particular, it was decided that the ban on smoking in cafes and restaurants will come into force in March 2022.

Deputies representing the opposition Bright Armenia Party (LHK) voted against the final version of the bill, saying that it will hurt many businesses. One of them, Gevorg Gorgisyan, argued that Armenia's leading cigarette manufacturer, the Grand Tobacco company, is now the country's number one corporate taxpayer.

"Let's develop other sectors of the economy before starting to hit this one," Gorgisyan said during a parliament debate that preceded the vote.

Deputy Health Minister Lena Nanushian, who presented the bill to lawmakers, dismissed such arguments.

"Ten percent of annual deaths [in Armenia] result from smoking," said Nanushian. "This 10 percent is a serious figure, my dear deputies: every year 3,000 people die as a result of smoking."

Armenia is a nation of heavy smokers with few restrictions on tobacco sales and uses enforced to date. According to the Ministry of Health estimates, 52 percent of Armenian men are regular smokers. Medics blame this for a high incidence of lung cancer among them. The smoking rate among women is much lower.

An Armenian In Lisbon

By Varak Babian

If one was to type "Armenians in Lisbon" into the all-knowing Google, the following top 3 results will appear:

1)1983 Turkish embassy attack in Lisbon

2)Armenian Culture and History in Portugal- The Calouste Gulbenkian Foundation

3) Taste of Armenian in Lisbon- Review of Ararate restaurant. (Yes, spelled with an E at the end.)

Not only were these three points the search engine optimized version of yet another page in the diasporan reality playbook, but they also made up an entire Thursday's worth of sightseeing and to-doing when a new family tradition of travelling somewhere "new" to welcome the new year found us in beautiful Lisboa.

By the time it got to the aforementioned Thursday, we had been in Lisbon for a few days and had rewarded ourselves with a passing grade in the attempt to assimilate ourselves with what the city had to offer. Undirected strolls on historic black and white cobblestone resulted in pristine mobile seats to the free, lively theatre of everyday city life. Chestnuts were roasted by heavy-set tobacco enthusiasts. Plates of sardines drizzled in oil twirled and then lowered onto checkered tablecloths. Buildings donning tiles of the brightest hues led us down steep alleyways.

We didn't discriminate in terms of our sights to see, allowing a more practical method to take its turn guiding our senses. Some, more disciplined, early morning rises allowed us to pay a visit to historic chapels and boulevards. We saw monuments echoing the time period of late antiquity. Rarely, reservations were made to sit table side- but when they were, the haunting music of Fado serenaded the room; gifting trinkets of sodium upon the cheeks of captured listeners.

On the last eve of the decade, the streets of Lisbon played host as we invited ourselves to the gathering attended by thousands of locals and tourists alike. While attempting to hum along to lyrics scattered across Portuguese live music, we stood shoulder to shoulder; at times, even unwillingly leaning on fellow patrons of the Terreiro do Paço square. 2020 was moments away, and the countdown obliging the advent of the untouched decade soon began. The universal language of fireworks ornamented the skies, sketching the pristine canvas of the new year and colourfully etching it with bright pinks, reds and yellows. Hugs were given and received. Memories being made in the present, while thinking about the past and the future. Looking through portraits from yesteryear and looking forward to future promises of both joy and affliction.

Long story long, after a few days and having successfully ushered in the new year, we seemed to have the lay of the land and had knocked out a few sights to see, when we decided to take the plunge into the Portuguese version of the Armenian narrative. It would only be appropriate to start this bright, crisp

Thursday morning off with none other than Mr. 5%- Calouste Gulbenkian.

Calouste Gulbenkian played a significant role in the post-war cultural life of Lisbon. It was in Lisbon where the businessman and art collector spent his last years. It was here that he established in his will a foundation that would carry his name and benefit the international community.

Captivating nickname aside, Calouste Gulbenkian has rightfully reserved a seat at the table of prominent Armenians. His influential role in oil establishments left him with a 5 percent stake in Iraq's Petroleum Company. Really committing to this personal brand, he also insisted that five percent of the Iraq Petroleum Company's workers in the field be Armenian. I mean, cmon. How can you not get behind this guy?

On that first Thursday of the year, what I was focused on was not the business savvy or benevolent action that cemented his legacy- rather, my attention was fully captivated by an impressive pocket of green in the heart of this European capital that bears his name. This on its own, was enough to make an impact.

Fundação Calouste Gulbenkian

The Gulbenkian Park, also known as Gulbenkian Garden, is part of the cultural centre housing the headquarters of the Calouste Gulbenkian Foundation and Gulbenkian Museum. A museum that showcases one of the largest private collections of art in the world; the private collection of one solitary man. I'm sure you can guess who that man is...

The landscape of the garden and the grouped buildings interact fluidly; with lawns manicured to fit the natural landscape that includes the lakes within it. Footpaths within the park cut through rows of impressive foliage bordering peaceful streams. Readers read on benches and daydreamers dreamed on its lush lawns. Children chased each other and a couple seemed to be comforting each other, seemingly in the face of some disastrous news. All of this within the confines of the beating heart of the city.

Aside from having a blind sense of paternal loyalty to the name this conglomerate of culture bears, I couldn't stop myself from feeling proud. I couldn't stop feeling proud even if I wanted to take a break from my swelling chest. Here was a man that accomplished so much. His last name so integral in the rolodex of important Diasporan figures and yet... he's not remembered for his shaking fists demanding revenge, or by reflecting upon potential and probable feats of greatness thwarted by a life cut short. He lived, he succeeded, he amassed praise and recognition. He's remembered and valued by Armenians and non-Armenians alike. There is an impressive pocket of land in his adopted city that is used as a stage to value and love nature, art, culture, life. A place the city's inhabitants can visit as they hop off the hustle of sidewalks and spend time with their valued friend, serenity.

I allowed myself a moment to

daydream the ultimate aspirational fantasy: visions of a cultural hub blanketed by an urban park in my own adopted city. A beautiful botanical garden with footpaths marked with exotic, robust foliage. A row of colour coordinated brick and mortar, housing a vast collection of Canadian-Armenian folklore. Paintings, photographs, literature, archival footage, a performance space. An homage to an adopted country that encouraged and embraced the maturation of its immigrants, an opportunity to acknowledge my past, celebrate my present and welcome the future melding of both. Canadian geese and Sandhill cranes roaming alongside shared walkways. Serene streams dotted with iron placards, displaying samples of poetry.

"Sad little lake, let us be friends.
 I too am desolate;
 I too would fain, beneath the sky,

In silence meditate."
 Past the first stream, perhaps a pond.

"When we swam once
 I touched you in water
 and our bodies remained free"

Bedros Tourian and Micheal Ondaatje saluting Torontonians overlapping seasons, as they sit back on benches and call on their favourite paperback... Daydream over.

Feet still barely touching the ground, we exited through the gift shop and left with all manners of branded souvenirs: tote bags, sharpeners and pens all stamped with the "Gulbenkian" last name. Floating even higher with so much "ian"ed merchandise, we made a last stop at the guest book, determined to preserve and capsulate these feelings of pride, adding another "ian" to the museum's living history.

We flipped through and were happy to see Hayk from Ukraine. He was stunned by the sheer volume of the collection and said so upon visiting late last year. Silva from Sweden was thrilled about the existence of such an important institution and signed off her greetings with a flourish. We did the requisite "hunt for Armenians" and pointed out "ian"s , "yan"s and everything in between. Finally, there was an individual from Azerbaijan whose lack of penmanship wasn't the reason their remarks resulted in a double-take. I will share them here with you:

"Thanks for the exhibit!
 I come from Azerbaijan. I saw on the map Karabakh is the part of Armenia and I felt upset.

It is wrong map.
 Karabakh is the part of Azerbaijan.

Armenia occupied my motherland Karabakh in 1991-1994. Please change this map. Thanks.

"-Karabakh is part of Azerbaijan"
 Of course, that got the good ol' heart pumping, but it was more of a "shall I cry or shall I laugh?" moment. Did this person assume that a museum named Calouste Gulbenkian, located next to the headquarters of the Calouste Gulbenkian foundation, surrounded by the landscape of the Gulbenkian Garden would showcase content

A busy street in Lisbon. (Photo by Varak Babian).

aligning with a denialist, indoctrinated, heavily skewed Azeri narrative?

I don't think it'd be wise of me to confess, here in published black and white, to altering this person's words and by doing so- breaking the unwritten rule of not editing a guestbook. Whether I tried to illuminate their fiction by shedding light on historical facts, whether I crossed off their "Kharabakh"s and replaced them with "Artskakh"s... Whether I bolded and underlined the words Eastern Turkey is Western Armenia for good measure... it's all irrelevant.

I had been smiling through gardens, through walkways, through museum corridors. I was proud, I was happy. Some light to moderate propaganda was not going to alter my mood. If anything, it brought my feet back to the ground and made me realize... I was feeling peckish.

As our top three search optimized results had already told us, there was indeed an Armenian restaurant named Ararate in Lisbon and via the all-knowing Google and all its apps and bells and whistles, we soon discovered it was only a handful of steps away from the Gulbenkian Gardens and Museum.

To be honest, I'm still not sure that the location is a matter of coincidence or a savvy restaurateur banking on the foot traffic of well-intentioned Armenians, swollen with pride after visiting such a beautiful and impactful space. Pride can be a bit like MSG: a healthy dose of it simply leaves you wanting more.

Ararate Restaurant

A stained glass door, etched with the image of Mount Ararat welcomed patrons inside. It was clear that the restaurant's name wasn't the only homage to a country far away. Multiple rows of letters making up the complete Armenian alphabet were stylized and reproduced on the restaurant walls. A healthy collection of Jermuk and Karas bottles were perched by the bar and ready for dispatch. A handful of engraved metal coffee pots swayed by their handles, floating in the suspense of being summoned. Classic depictions

of Armenian villagers huddled together breaking bread. Sketches of vibrant Armenian highlands. Safe to say, this was not a projection of subtle or minimalist tastes.

I asked the young woman taking our order a glaringly obvious question.

"The owner is Armenian?"
 A slight pause. I repeated the question with a slower cadence.

"The restaurant, Armenian restaurant?"

She said yes. I asked to speak to the person responsible for creating such a detailed

Armenian ambiance for their guests to enjoy.

She answered my request with a confident head shake and a strong no.

"No?" I questioned,
 "No." She was firm.

"What, no? The owner is my cousin!"

"No, you can't see him. The owner is in Russia."

I smiled absurdly to make up for the somewhat forceful tone I had just used and she smiled back and laid out the menus on the table. Back to business.

The place was beautiful, right down to the monogrammed cloth napkins and charming dinner plates. I was in Lisbon ordering Lavash at a restaurant named Ararate. I was happy, processing how endearing it all was. Yet in an attempt to stay candid, my visit lacked the feeling of "being home". There wasn't an item on the menu that I remember my mom making when I was young. Nothing that triggered a memory of familiarity, no combination of flavours that correlated with sealed Tupperwares, resting in my freezer waiting to be devoured. It was the cuisine of the Caucasus. An area of the earth that I proudly claim to associate with, without ever being steeped in its daily existence. The cuisine seemed foreign, but would that same feeling echo when identifying Yerevan as my capital, my home? Will aspirations and well-intentioned plans of uprooting my life in Toronto for the Armenian Highland always remain just

An Armenian In ...

cont. from page 23

aspirations? Where does this road to home actually lead? Of course, that didn't stop us from snapping all matter of photograph while hesitantly confiding to one another that this meal had been our least favourite dining experience in the Iberian capital... I was still happy, but... feet were now firmly planted on the ground.

We exited the same glass panel doors that were etched with the same mountains. We walked, we talked, and eventually stopped for some caffeine. Visiting the Gulbenkian Museum and eating at Ararate was something we had discussed for the day and set off to conquer on that Thursday afternoon and we had ticked all the boxes, snapping all the pictures and revelling in all the moments. Now we only had one thing left from our search engine optimised "to-do" list and it was something we had mentioned but did not necessarily all agree on: to be present at the location where a series of events would make even the most stoic squirm

Turkish Embassy and the Lisbon 5

As your standard risk-averse individual who relishes in a solid contingency plan, I don't fully embrace the "you can't look back; you have to look forward" sentiment. Plus, I'm Armenian. Forced migration and ignored genocides don't offer much in the way of closure or faith in the universe. In fact, I enjoy taking a "look back" and steadying myself in the grand scheme of a shared narrative.

While time spent visiting Berlin, I made sure to visit the corner of Hardenbergsstraße and Fasanenstraße. The spot where a monster had once sprawled along the sidewalk, put down like diseased vermin and the spot a folk hero was born.

While in Bolis, I visited Daniel Varoujan's memorial at the Sisli Armenian Cemetery. There was nobody resting beneath the tombstone. His flesh had long since slowly been peeled back with knife and discarded. Not having the chance of being prayed over.

I visit those places and try to see myself in others' shoes and while in Lisbon, I wanted to see where feelings of visceral hate and the unquenchable thirst for revenge conditioned a handful of young men to act out misguided feats of violence.

Look at me, from my comfortable ergonomic chair, expressing veiled judgment. Speaking of their "conditioning" and labelling their actions as "misguided". I, much like those teenagers, often feel hate. I often feel an insatiable appetite for justice.

At times, I even understand when James Baldwin claimed that "To be a Negro in this country and to be relatively conscious is to be in a rage almost all the time". Yet I didn't live in the same context of life, the same political climate, the same raw, unapologetic protest against complacency. My existence wasn't marinated in the civil war of Beirut and my demands for justice are not attached to a "by all means" tag line. Whether the balance of my moral compass aligns to what happened in 1983 at the Turkish Embassy in Lisbon is neither here nor there. It deserved to be remembered, and in this case- deserved to be visited.

So we decided to not wait for "maybe before we leave", and get it done on that day. On that Thursday afternoon. The address was procured, the chariot beckoned via fingertips hitting and prompting the screen. Uber two minutes away.

Our driver was pleasant, and hardly spoke any English, which I guess didn't really matter. Not one person in the four-door sedan seemed to be in a talking mood. Lost in thought. Perhaps anxious, perhaps scared. Perhaps in a reflective state, realizing that if they felt uncertain or scared or nervous... imagine how those 5 young men must have felt. A quick look on the cellphone screen displayed that we still had a ways to go. We were now in the car for 16 minutes, with another 18- 20 ahead. Were we going to the right place? What were we expecting to do there? It seems that the further we got from Lisbon's city centre, the less inflated and prideful we felt...

In hindsight, we should have

probably implemented more of a calculated approach instead of just jumping in a car and hoping for the best. If I had spent more time concerning myself with details, I would have realized that our required destination was off the beaten path. I had envisioned strolling on the sidewalk and casually walking up to the embassy. It was clear that wasn't going to happen. It was away from cafes and restaurants, or shops. Away from places most people, locals included, would be aimlessly walking. We seemed to be in the suburbs, driving by rows of government offices and impressive structures with foreign flags. We were able to make our driver understand that we requested her to stay at the site she was about to drop us off and wait. She agreed, and before we knew it, her back two tires were kissing the pavement as she abruptly parked the car directly in front of the Turkish flag- momentarily hopping the curb as she did so. My internal body heat thermometer showed impressive strides forward. I asked the driver if she could position the car some steps forward, away from the intimidating, high rising front gates of the embassy. She obliged, and I eventually hopped out of the car, perhaps too purposefully. All the while displaying my unkempt, dark black, lengthy beard. We walked upon a large glossy wall depicting flowers and the sun. A beautiful mosaic showcasing the signature Portuguese tile. A lengthy message presented using cursive writing stamped the vast row of colours. It felt surreal reading words that shamed Armenians. Calling us terrorists. A call for peace within mankind, and loving memories of fallen individuals at the hands of cold-blooded Armenian killers. Peace? Humanity? Fallen individuals? Cold-blooded killers?

A uniformed officer stood under a glass partition, and the random arrival of a car scraping the curb, then abruptly parking, then producing individuals with a keen interest for the specific embassy he was guarding seemed to ruffle his feathers. He started engaging in strong strides, marching towards us. Marching step by step, getting closer as his

menacing assault rifle dipped up and down through the air. My sister was the first to retreat, and she made a bee line to the waiting car with my mom followed shortly after. They motioned for me to follow them back to our ride into Lisbon, but I decided against it. I wanted to feel scared, to feel the slightest morsel of the kind of worry a group of vulnerable, proud, patriots must have felt. I walked forward, lighting a cigarette to fool the officer (and then myself) that I was calm.

I wanted to relate, to feel at one with Calouste Gulbenkian, but his story was foreign to me. He came from a family of means and privilege. He had attended prestigious institutions in France, in England. His family was not from the same place my family was from.

I wanted to embrace the ambiance of Ararate restaurant, but the images depicted on their walls, or the spices used in their food were not my experience of "Armenian-ness". We didn't gather as a family and feast on dishes prepared and served in clay pots.

I wanted to sympathize with those 5 young men who had been raised with the same soundtrack I had, demanding justice and imagining moments of vigilante justice. But did I compare myself to those same "Armenian terrorists" shamed on colourful, tiled walls?

The search for some sense of national existentialism doesn't even seem to retreat during holidays spent taking a break from everyday realities and it seems like I am always on the look for that common detail, that moment of realization or complete sense of identity. I have only learned that I haven't been able to find it in the actions of others, no matter how heroic, how philanthropic, how controversial they may be.

It all seems to parallel with the reality that you can't really feel somebody else's pain or discomfort. I might complain about a perforated eardrum and, in turn, you would feel bad and perhaps show signs of compassion. But if you haven't felt the pain or discomfort on your own skin, you would be hard-pressed to relate.

Perhaps I need to roll up the sleeves and operate. Close up that hole myself.

Classic Children's Series 'Frog And Toad' Translated Into Armenian

By Haig Norian

The Armenian School of St. Leon Armenian Church in Fair Lawn, New Jersey, in conjunction with Cascade Press, announced the publication of the first-ever Armenian language translation of Arnold Lobel's "Frog and Toad" series.

The translation project, which started about a year ago, seeks to set a new standard for Armenian language learning. From February to May of 2019, the upper school classes were engaged in interactive language workshops. During these sessions, these classic children's books were translated by the students under the guidance of their teachers. In this fashion, the classroom truly came alive. As students sought to find the perfect words to capture the spirit of the original English text, they would often act out scenes from the book. Lively discussions would often ensue about word selection or about striking just the right balance between grammar correctness, colloquial speech/slang, and overall readability.

Since these books are heavy on dialogue, the students had quite a bit of fun as they channeled their inner frog and toad. But more importantly, these students were actively creating in the Armenian language. Through brainstorming, intense use of the whiteboard, and intimately connecting with the source material, the students showed that they too can create in the Armenian language.

Following the initial translation, the texts were first edited by the Armenian school teachers and then passed to Armenia for a second round of editing before yet more proofreading and final editing. The paperback books are now available in both Eastern and Western Armenian. If read out loud by a parent, these stories are perfect for ages 2 and up; as "easy reader" books, "Frog and Toad" is recommended for students ages 6 and up.

The "Frog and Toad" series consists of four books that chronicle the lives of best friends Frog and Toad. Each 64-page book consists of five stories that capture the essence of their friendship in clear, simple terms.

Themes of kindness, caring, and mindfulness are skillfully woven throughout the books. Despite the overwhelming digital distractions that a student encounters today, "Frog and Toad" shows that sometimes what is most important is listening to your thoughts and truly understanding who you are.

Soprano Isabel Bayrakdarian To Release New Album "The Other Cleopatra: Queen of Armenia"

Isabel Bayrakdarian / "The OTHER Cleopatra: Queen of Armenia" / Delos Music / Release: March 20, 2020 / Zach Mendez Photo.

(Combined Sources)- World-renowned Canadian Armenian soprano Isabel Bayrakdarian is releasing her newest album:

"The Other Cleopatra: Queen of Armenia".

The new recording that is scheduled to be released on the Delos Music label on March 20 is a collaborative work with Grammy-nominated team of Constantine Orbelian and Kaunas City Symphony Orchestra.

Bayrakdarian, who has won four consecutive Juno Awards and is featured as vocalist on the Grammy-award winning soundtracks, says in a Facebook post: "I'm so excited to share with you my newest recording. This is the culmination of my extensive research at UCSB Department of Music, and is a collection of Baroque arias from rare and lost operas by Gluck, Vivaldi, and Hasse, all titled "Il Tigrane."

Speaking about the background of her newest release she explains: "When I was growing up, I learned about Armenian history in school and of course we learned about our great king Tigranes II (or Medzn Dikran, Տիգրան Մեծ, Tigran the Great)—but there

was no mention about the woman behind the great king: the queen consort: Cleopatra of Pontus. Moreover, I had no idea that at least 24 operas were written about the love story between Cleopatra and Tigranes II." Adding, "Since I had already recorded a CD of rare arias dedicated to Cleopatra of Egypt, it seemed fitting—and about time—that I should also research, unearth, and record the music of the Other Cleopatra, who became queen of Armenia, and whose DNA I most likely carry."

Bayrakdarian shines in arias from three rarely heard operas about King Tigranes and his queen. Her multi-hued voice relates the passion, drama, and fervour of the love story of Tigranes and Cleopatra.

Bayrakdarian sparkles in arias from Il Tigrane by Baroque master Johann Adolph Hasse, while Vivaldi and Gluck add further excitement to the album.

Տափիկի խոհանոց

Գետնախնձոր, Կարտոֆիլ, Փաթաթես

Սոնիա Թաշճեան

Գետնախնձորի հայրենիքը Ամերիկեան մայր ցամաքն է, ենթադրաբար՝ Փերուն։ Դեռեւս դարեր առաջ այն յայտնաբերած, օգտագործած եւ մշակած են տեղաբնիկները։ Միայն 16-րդ դարուն Սպանիոյ միջոցով անցած է Եւրոպա ու Ռուսաստան։

Արեւելեան Յայաստան եկած է 19-րդ դարու սկիզբը, Տէր Եփրեմ Ա. Ձորագեղցի կաթողիկոսի միջոցով, երբ վեհափառ վերադառնալով Յնդկաստան իր այցելութենէն, իր հետ կը բերէ գետնախնձորի մշակոյթը եւ առաջին անգամ ցանել կու տայ Էջմիածնի մէջ։ Բնականաբար անուանում դեռ չունէր, կը յիշատակուի «ծուտակ» (գետնի տակի ծու), ոմանք զայն կ'անուանեն «գետնախնձոր Եփրեմայ», յետագային կը տարածուի «կարտոֆիլ» (գերմաներէն kartoffel, իտալերէնի truffel-գետնասունկ բառէն) անունը, բարբառային՝ փաթաթես (batata, potato, տեղաբնիկներու հին լեզուի բառը՝ papa). իսկ արեւմտահայերէնի մէջ՝ «գետնախնձոր» (հոլանտերէնի նմանողութեամբ)։

Սակայն ինչպէս ամբողջ աշխարհին, այնպէս ալ Յայաստանի մէջ այսօր ան մեծ տարածում ունի. ցորենէն յետոյ երկրորդ կարեւոր մթերքը կը համարուի։ Մեր խոհանոցին մէջ ան կը պատրաստուի տապկուած, շոգեխաշած, խորոված (փուռի մէջ կամ կրակի վրայ), ձգնուած, լցունած, ծաշերու, աղցաններու եւ ապուրներու մէջ, եւայլն։ Առաջին նման թեւաւոր խօսք է, եթէ գնած են գետնախնձորի ու հատիկ լուբիայի պաշարը, ուրեմն պատրաստուած են ծմրան։

Բոլորի համար շատ սիրուած ուտեստ է գետնախնձորի տապական. կը պատրաստուի տաք կարագով, իողով կամ ձէթով շոգեխաշելով շերտուած գետնախնձորը. գրեթէ բոլորի խոհանոցին մէջ կայ տապկոցի յատուկ «չուգունէ» (երկաթեայ) մեծ տապակ, ծանր յատակով։ French frize-ը ընդհանրացած է արդէն եւ կարելի է ծաշակել հանրային սնունդի վայրերուն մէջ, սակայն տան մէջ դեռեւս կը նախընտրեն «տնական» ոճի վերոյիշեալ տապական։ Շատ անելի յարգի է տապական նոր գետնախնձորի պալարներու, զորս կը տապկեն կեղեւով միասին։ Տարածուած է նաեւ փուռին մէջ խորոված տարբերակը, որուն «պլեծ» անունը կու տան. տաքութեան ազդեցութեան տակ, յաճախ կ'ուռի եւ փուռիկի կը վերածուի կեղեւը։ Գիտական շրջաններուն մէջ, ուր փայտի վառարան կը գործածեն, գետնախնձորը կը շարեն երկաթեայ մակերեսին վրայ...։ Գիտական պարզ ու համեստ ընթրիք է սա, թուրքիի, պանիրի, կանաչիի, սոխի հետ միասին, տաքցուած խրթխրթան հացի ընկերակցութեամբ։ Նոյնքան տարածուած նախաշած է տապկուած գետնախնձորով ծուածեղը։ Ոմանք ալ առանձին-առանձին կը խաշեն հալկիթն ու գետնախնձորը. տատիկս այս երկուքին կողքին անպայման կը մատուցէր քիմիոն-կարմիր կծու պղպեղ-աղ-ձէթ թացանը, որուն «քմմաուն» անունով կը կոչէր։

Մսային խորովածներու կողքին միշտ առկայ է գետնախնձորի խորովածը. տարածուած է նաեւ դաշտագնացութիւններու բացօթեայ խարոյկներու մո-

խիրին մէջ ամբողջական գետնա-խնձորի խորովումը։

Լոռուայ եւ Ապարանի խոհանոցներուն մէջ յայտնի հացատեսակ է կարտոֆիլով կուտապը. երբ հացը կը թխեն, վերջին խմորագունդի մէջ լեցնելով գետնախնձորի միջուկը կը թխեն փուռին կամ թոնիրին մէջ։

Զանգեզուրի մէջ, պասուց տղամաներու միջուկին կը խառնեն մանրացուած գետնախնձոր, իսկ Շիրակի մարզին մէջ կայ նաեւ ամբողջական գետնախնձորի տարբերակով պահքային տոլմա։ Վանաձորցիները սովորական մսային տոլմայի միջուկով կը լցունեն փորուած գետնախնձորը։

Մուսալերան խոհանոցին մէջ կայ իրայատուկ քեմենով կլորը (գետնախնձորով կլորակը). ամառնային օրերու այլ գիւղական համեստ, բայց եւ համադամ ուտեստ մըն է գետնախնձորով բրդրուծը։

Հայկական մուսաքթայի տարբերակին մէջ անպայման նաեւ գետնախնձոր կայ, որ կը նպաստէ ջուրին ներծծուելուն. այսպէս կլոր շերտուած բանջարեղէնը (դդմիկ, սմբուկ, գետնախնձոր, սոխ) կողք-կողքի շարել, ըստ նախասիրութեան աղացած միս նաեւ. վրան լեցնել մանրուած լոլիկ-պղպեղ-համեմունք, կտոր կարագ դնել եւ եփել փուռին մէջ։

Ընդունուած սովորութիւն է ամանդական խաշլաման պատրաստել միսով ու գետնախնձորով. միսի (ոչխարի, կովի կամ ձկան) կտորները կաթսայի մէջ լեցնելու ատեն, առանքները շարել կեղուած ամբողջական գետնախնձորներ, սոխ, սխտոր, լոլիկ, պղպեղ, կանաչի, համեմունք ու քիչ ջուրով շոգեխաշել։ Ոմանք կը նախընտրեն զարեջուր լեցնել ջուրի փոխարէն։ Իսկ մատաղի խաշլաման պատրաստելու ատեն, նախ՝ միսը կը խաշեն, ապա գետնախնձորը. կը մատուցեն ջրալի, վրան մանրուած կանաչի ու սոխ ցանելով։

Ռուսական խոհանոցի ազդեցութեամբ, տասնամեակներէ ի վեր մեր մշակոյթի մէջ ներմուծուած է ապխտած ձկան պատրաստութիւնը. ամրան զարեջուրով, իսկ ծմրան՝ օղիով կը ծաշակեն ապխտած ձուկի ու խաշած գետնախնձորի պարզունակ աղանդերը։

Պահքի ժամանակ Մուսալեռցիք հարիսա կը պատրաստեն սովորական ծեծած ցորենով ու գետնախնձորով։ Նմանատիպ է Սեւանցիներու հաճարով խաշիլը։

Պարսկահայերու խոհանոցին մէջ սովորութիւն է, բրինձէ փիլաւը կամ միսով մակարոնը պատրաստել այնպէս, որ մատուցելու ժամանակ կարմրաթուշ ու ախորժելի գետնախնձորները զարդարեն ծաշը։

Տարբեր ծաշերու եւ յատկապէս ապուրներու մէջ միշտ առկայ է գետնախնձորը, որպէս յագեցնող տարր, նաեւ ծաշին խտութիւն տուող մթերք։ Այսպէս լոռեցիք ապուրներու մէջ կը խաշեն ամբողջական գետնախնձորը, յետոյ հանելով մէջէն կը տրորեն ու նորէն խառնելով ապուրին, կը մատուցեն։ Լոռեցիներու «կանաչ լոբով շորվան» ուշ աշնանային ծաշատեսակ մըն է, երբ կը հաւաքեն վերջին բերքը, երբ արդէն լուբիայի հատիկները կազմաւորուած կ'ըլլան։

- Պլեծ. գետնախնձորները կեղուել, կիսել, վրան աղ եւ կարմիր պղպեղ ցա-

նել, ձէթ քսել ու շարելով ափսէին մէջ, խորովել շատ տաք փուռին մէջ։

Գետնախնձորով կուտապ

- Գետնախնձորով կուտապ. բանալ սովորական հացի խմորը, լցունել միջուկով, փակել, վրան քսել ջուր կամ հալկիթ, պատառաքաղով ծակծել եւ թխել։ Միջուկի համար խաշել, ջրքամել ու տրորել գետնախնձորը, ըստ նախասիրութեան սոխառած, կանաչի եւ համեմունք անելցնել։

Գետնախնձորով պահքային տոլմա

- Գետնախնձորով պահքային տոլմա. կեղուել գետնախնձորը, չորս մասի վերածել, համեմունք (կարմիր եւ սեւ պղպեղ, ուրց) ու փաթթել թթու դրած կաղամբի տերեւներով. կաթսայի մէջ շարելու ատեն, լոլիկի մածուկ քսել վրան, ապա ջուր լեցնել ու եփել։

Գետնախնձորով կլորակ

- Գետնախնձորով կլորակ. պատեանը շաղել խառնելով խաշած գետնախնձոր ու մանր կորկոտ 1/1, իսկ միջուկ որպէս՝ խաշած -ձգնուած գետնախնձորը, համեմունք սոխառածով ու համեմունքով։

Գետնախնձորով բրդուծ

- Գետնախնձորով բրդուծ. մանր կորկոտը շաղել շոգեխաշած գետնախնձորով, խառնել համեմունք, ձէթ, ման-

րած լոլիկ, պղպեղ, սոխ, ազատքեղ։

Գետնախնձորով խաշիլ

- Գետնախնձորով խաշիլ. հաճարը (emmer, rye) եւ գետնախնձորը խաշել, մինչեւ համասեռ դառնան. մատուցել սոխառածով։

Գետնախնձորով փիլաւ

- Գետնախնձորով փիլաւ. բրինձը կիսովին խաշել, քամել եւ պաղ ջուրով ցողել. կաթսայի յատակին շարել կլորկլոր շերտուած գետնախնձորը, վրան տարածել բրինձը, կտոր-կտոր կարագ դնել, կափարիչը ծածկել սրբիչով, գոցել կաթսան եւ մարմանդ կրակով շոգեխաշել։

Գետնախնձոր ու լուբիայով ծաշ

- Գետնախնձոր ու լուբիայով ծաշ. մանրել կանաչ լուբիան, քիչ ջուրով շոգեխաշել, անելցնել մանրած սոխը, սխտորը, գետնախնձորն ու լոլիկը, նաեւ կտոր մը կարագ. համեմունք լեցնելով կարմիր եւ սեւ պղպեղ, թարմ ռեհան ու գինձ։ Բոլորը միասին շարունակել շոգեխաշել, մինչեւ փափկին բոլոր բաղադրիչները։

Օգտագործուած բաւեր
Ուրց- thyme
Գինձ- coriander

Join us
www.facebook.com/Torontohyepaper

Հ.Օ.Մ.-ի Չայն

Թորոնթոյի «Ռուբինա» Մասնաճիւղ

ARS ROUBINA CHAPTER TEL: (416)-491-2900 ext.3211

www.ars-canada.ca

email: arstoronto@gmail.com

Անդամական Ժողով
Հիւրասիրութիւն
Սկիզբ Ժողովի

Շաբաթ 07 Մարտ, 2020
Առաւօտեան ժամը 10:30-ին
Առաւօտեան ժամը 11:00-ին

Գրաւուած Թուականներ

♦ Ձեռնարկ՝ Գանահայ Միջազգային Օր, Կիրակի՝ 8 Մարտ, 2020 ին. Օրուան բանախօս՝ Գանատայի մօտ ՀՀ Արտակարգ և լիազօր դեսպան՝ Անահիտ Յարութունեան:

♦ Գանատայի Լոռի-Ջաւայքի Օժանդակութեան յանձնախումբը կազմակերպած է Լոռի-Ջաւայքի Հանգանակային Զօրակցական նուիրահասարակ, որ տեղի պիտի ունենայ Կիրակի, 15 Մարտ, 2020, յետ միջօրէի ժամը 1:30-ին. Հայ Կեդրոնի սրահին մէջ:
ՀՕՄ-ը կը մասնակցի սոյն նախաձեռնութեան եւ կոչ կ'ուզէ մեր ընկերակիցներուն զօրակցինք այս նուիրեալ գործի յաջողութեան նիւթական եւ բարոյական ներդրումով: Լոռի-Ջաւայքի հզօրացումը նաեւ հզօրացումն է մեր հայրենիքի եւ Արցախի:

♦ Հ.Օ.Մ. Գանատայի Երջանայինը կը կազմակերպէ Մեմօնար, 18 Ապրիլ 2020 ին, առաւօտեան ժամը 9:00 ին, նիւթ՝ «Կինը 2030 Թուականի Մեմօնար – Ներշնչող եւ Հզօրացնող Առաջնորդներ» խորագրով. Հայ Կեդրոնէն ներս, մասնակցութեան սակ՝ 50 տոլար:

♦ Գրաւուած թուական՝ Հ.Օ.Մ.-ի Օր/Մայրերու Օր, 2 Մայիս, 2020:

♦ Մեր Կրպակի ժամերն են՝ ամէն Երկուշաբթի եւ Ուրբաթ, երեկոյեան 7:30 եւ 9:30, ապսպրանքներու համար եեռաձայնել Արշալոյս Փիլավճեանի 416-706-9004:

♦ Պագարի Յանձնախումբը կը վճարէ համադամ ՄԱՆԹԻ, սակը 15\$/LB եւ ՔՈՒՆԹԱ, սակը 20\$/12 հատ: Ձեր ապսպրանքները ստանալու համար դիմել՝ Աննա Գալըստեանին՝ հեռ: 416-580-0015 կամ՝ ԵՆԱՄԱԿ ana.galustians@gmail.com: Կարելի է ստանալ ապսպրանքները իւրաքանչիւր Երկուշաբթի երեկոյեան ժամը 7:30-9:30 ՀՕՄ-ի Վարչութեան գրասենեակէն, նաեւ Երեքշաբթի յետմիջօրէի ժամը 2-4 դպրոցին յարակից սրահէն:

ARS Social Services Office working hours Mon to Fri from 10 a.m. to 3 p.m.
Հսկերային ծառայութեան գրասենեակի ժամեր՝ Երկշ. եւ Ուրբ. 10:00 - 3:00
Հեռ: 416-495-0644 Ե-նամակ: arsocialservices@gmail.com

Armen's Math Corner

(15th Anniversary)

(March 2020)

Junior Problem :

Three students Sam, Mike and Armen are discussing their favourite sports. Their friend, Saro, could only manage to hear a few details from their conversation but he really wants to figure out what everyone's age and favourite sport is. The following are the clues from their conversation. Can you help Saro to determine everyone's age and favourite sport?

Clue No. 1 : Sam likes soccer.

Clue No. 2 : Mike does not like basketball.

Clue No. 3 : The youngest student likes soccer.

Clue No. 4 : The student who likes basketball is 12.

Clue No. 5 : Everyone is a different age and likes a different sport.

Clue No. 6 : The students' ages are 10, 12, and 14 in some order.

Senior Problem :

The integers 1 to 32 are spaced evenly and in order around the outside of a circle. Straight lines that pass through the centre of the circle join these numbers in pairs. Yervand wants to find out which number is paired with 12. Can you help him solve the puzzle? see the answers reversed on this page

Dr. Raffi Aynaciyan

braces
for children
and adults

D.D.S., M.C.I.D., F.R.C.D.(C)

Orthodontist

Richmond Hill (Hillcrest Mall):
9350 Yonge Street, Suite 216
905-884-4161

North York:
3333 Bayview Avenue, Suite 203
416-221-0660

Downtown Toronto:
11 King Street West,
Suite C115
416-363-3018

Answers to March 2020 issue of Armen's Math Corner
Jr. Prob.: Sam - soccer-10, Mike-tennis-14, Armen-basketball-12; Sr. Prob.: 28

ՎԱՃԱՌՔԻ ԱՁԴ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՐԱԳԱԾՈՏՆԻ ՈՒՇԻ ԳԻՒՂԻ

ԳԵՂԱՏԵՍԻԼ ԲԱՐՁՈՒՆՔԻՆ,

2000 sq. m ՑԱՆՑԱՊԱՏՈՒԱԾ ՀՈՂԱՏԱՐԱԾՔ

ՄՊԱՍՈՒՄ Է ԻՐ ԲԱՆՏԱԽՈՐ ԳՆՈՐԴԻՆ:

Երևանէն 30 km մայր ճանապարհին կից,
Արագածը՝ աչին, Արայի լեռը՝ ետին, Արարատը ձախին.
Արաքսի համայնապատկեր ...

Օհանավանք, Սաղմոսավանքն ու Ս. Սարգիսի վանքերը 18 րոպէ.
Ապարանէն մշտական փչող մաքուր ու անաղարտ թթուածին՝ քամի ...

Շրջանը ունի Գերադաս ու բարձրակ համեղ միջոցներ ...

Ոռոգման առուն կը հոսի հողի ճիշտ երկայնքին ...

Անմիջապէս կից՝ Natural Gas, Hydro & Water supply.

Ճարտարապետի գծագրութիւնը ներառեալ ...

Դիմել՝ Հեռ: 416-225-0594

2009renaissanceman@gmail.com

ԹՈՐՈՆՏՈՅԷ
T O R O N T O H Y E

Torontohye Newspaper

Publisher

Torontohye communications Inc.
45 Hallcrown Place
Willowdale, ON
M2J 4Y4

Email: torontohye@gmail.com

Phone: (416) 491- 2900 ext. 3215

Fax: (416) 491- 2211

Խմբագիր

Կարին Սաղոյրճեան

Օգնական խմբագիր

Տիրուկ Մարգարեան

Աշխատակիցներ

Արշո Չաքարեան
Թամար Տոնապետեան

Էջադրում

Արա Տէր Յարութիւնեան

Վարչական Պատասխանատու

Միսակ Գալագեան

Ծանուցումներ

Սեւակ Յարութիւնեան
Հեռ.՝ 416-878-0746

sales.torontohye@gmail.com

Editor

Karin Saghdejian

Administrator

Missak Kawlakian

Advertisements

Sevag Haroutunian (416- 878-0746)

Design & Graphics:

Ara Ter Haroutunian (aragraphics@gmail.com)

Կազմակերպութեամբ՝ Թորոնթոյի Հայ Կեդրոնի
Ապրիլ 24ի Յանձնախումբին

Organized by
The Armenian Community Centre
of Toronto

APRIL 24 OTTAWA

105TH COMMEMORATION OF THE ARMENIAN GENOCIDE

Ուրբաթ 24 Ապրիլ 2020ին,
հանրակառքերը Թորոնթոյէն պիտի
մեկնին առաւօտեան ժամը 6ին,
Հայ Երիտասարդական Կեդրոնէն:

BUSES departing to Ottawa from
The Armenian Youth Centre, 6:00 am
on Friday, April 24th, 2020
50 Hallcrown Place, Toronto, ON

Արձանագրութիւնները տեղի
պիտի ունենան, Հայ Կեդրոնէն ներս,
Մարտ 1էն մինչև Ապրիլ 12 2020ը:
Ամէն ուրբաթ գիշերուայ ժամը 8-10
և կիրակի օրերը ժամը 11-1:

For registration come to the
Armenian Community Centre
on Fridays from 8-10pm; or
Sundays from 11am-1pm, starting
March 1st to April 12th, 2020.

30th Anniversary Celebration for A.R.S. Canada and
110th Anniversary Celebration for A.R.S Inc.

Հայ Օգնության Միության
Գանատայի Շրջանի Մեմբեր
A.R.S. CANADA SEMINAR

WOMEN BY 2030
INSPIRING AND EMPOWERING LEADERS

• leadership • courage • inspiration • empowerment • future • protection • education •

APRIL 18, 2020 | ARMENIAN COMMUNITY CENTRE | 9AM
45 Hallcrown Place, Toronto, Ontario, M2J 4Y4

• employment • technology • women's rights • equality • health • humanitarian •

<p>PART I:</p> <p><i>Keynote speaker:</i> ANNIE DEMIRJIAN, Director, Glendon School of Public and International Affairs</p> <p><i>Topic:</i> United Nation's 17 Sustainable Development Goals and what is our responsibility to achieving them.</p> 	<p>PART II:</p> <p>ANI COLEKESIAN, Director of Communications with Action Canada for Sexual Health and Rights</p> <p><i>Topic:</i> Consent Culture: What it is and How we get there.</p> <p>VERONICA HOWARD, Workplace Investigator and Trainer with Rubin Thomlinson LLP</p> <p><i>Topic:</i> Employment culture after the #metoo movement - Know your rights.</p> <p>EMILY MKRTICHIAN, Director of the film, "Motherland"</p> <p><i>Topic:</i> Screening of the film "Motherland"</p>	<p>PART III:</p> <p>TO ANH TRAN, Vice President, Global Digital with Thomson Reuters</p> <p><i>Topic:</i> The role of Artificial Intelligence in our every day lives</p> <p>EMMA BASMADJIAN, Manager, Healthy Living Division, York Region Public Health</p> <p><i>Topic:</i> Emotional Intelligence: Journey to Success</p> <p>SUSAN MCLENNAN, President, ReimaginePr.com</p> <p><i>Topic:</i> Social Media and our Digital Lives</p> <p>Seminar participation fee \$50</p>
---	---	---

For tickets, please contact | Iren Telemi: irentelemi@yahoo.com | Ani Hotoyan-Joly: ani.hotoyanjoly@gmail.com

30TH ANNIVERSARY CELEBRATION FOR A.R.S. CANADA
AND THE 110TH ANNIVERSARY CELEBRATION FOR A.R.S INC.

Հ.Օ.Մ.-ի հիմնադրության 110-ամեակի Յոթերեկան և
Գանատայի Շրջանի 30-ամեակի Տոնակատարություն

YOU'RE INVITED FOR A...

Masquerade Ball Gala Event

APRIL 18, 2020

PARKVIEW MANOR
55 BARBER GREENE RD #1, NORTH YORK, ON M3C 2A1

COCKTAILS 7:00 PM | DINNER TO FOLLOW
OPTIONAL BLACK TIE DRESS CODE

TICKETS \$100

For tickets, please contact // Տոմսերու հարկար
Iren Telemi: irentelemi@yahoo.com | Ani Hotoyan-Joly: ani.hotoyanjoly@gmail.com

Organized by The Armenian Genocide Commemoration Committee (Toronto)

Կազմակերպութեամբ Հայոց Ցեղասպանութեան Ոգեկոչման Թորոնթոյի Յանձնախումբի

**Հայոց Ցեղասպանութեան
105th Ամեակի Ոգեկոչում**

**105th Commemoration
of the Armenian Genocide**

Genocide Commemoration
Sunday, April 26, 2020 at 2:00 pm

Ցեղասպանութեան Ոգեկոչում
Կիրակի, 26 Ապրիլ, 2020 Կ.Ե. Ժամը 2:00-ին

Keynote Speaker
Dr. Jermaine McCalpin
Chair of African and African-American Studies, New Jersey City University
Co-author of Armenian Genocide Reparations Study Report "Resolution with Justice"

Բանախօս՝ **Տ. ճրմայն Մքալքին**
Թորոնթոյի Հայ Կեդրոնի սրահին մէջ
Location: Armenian Community Centre
45 Hallcrown Place, Toronto